TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 44 (1395) 1976 SPALIS - OCTOBER 28 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275 - 4672

Kai veiksniai tyli

Visuomeniniai bei politiniai veiksniai yra tam, kad veiktų, budėtų, o ne tylėtų tada, kai reikia veikti ir kalbėti. Visuomenės gyvenime būna momentų, kai tylėjimas darosi nusikaltimu. Atsimename dar iš nesenos praeities anuos kritiškus momentus Lietuvos gyvenime, kai reikėjo apdairiai veikti ir tautą orientuoti, atsakingieji pareigūnai tylėjo ir tik ramino žodžiais "tauta gali būti rami". Išeivijos gyvenime taip pat netrūksta momentų, kuriuose mūsų veiksniai vengia ryžtingumo. Vienas tokių momentų yra žydų ofenzyva, jaučiama nuo pat išeivijos pradžios, bet kažkodėl ypatingai suaktyvinta šiuo metu. Tiesa, ji liečia ne vien lietuvius, yra žymiai platesnio masto, tačiau mūsų tautą yra skaudžiai kaltinama. Ne tik paskiri žydų autoriai, bet ir enciklopedija "Judaica" skleidžia mintį, jog lietuviai kaip tauta yra atsakinga už Lietuvos žydų sunaikinimą vokiečių okupacijos metu. Tokį nutarimą padarė ir Lietuvos žydų konferencija Muenchene 1947 m. O lietuvių visuomenė puikiai žino, kad nelemtame žydų naikinime dalyvavo tik saujelė Lietuvos gyventojų (nevisi buvo lietuviai), ir dėlto visa tauta negali būti kaltinama. Šiuo metu kaltinimas paaštrėjo ta prasme, kad nusikaltėlių ieškoma ir lietuvių išeivijoje po 30 metų, kai daug kaltės įrodymų yra dingę ir yra pavojus, kad gali nukentėti nekalti žmonės dėl klaidingų liudijimų.

★ ★ ★

Taigi, momentas yra svarbus visiems lietuviams. Rodos derėtų ir mūsų veiksniams pajudėti. Deja, iki šiol nematyti ir negirdėti nė vieno mosto šia linkme. Iš veiksniuose dirbančių asmenų pasigirsta kartais privačios nuomonės, rekomenduojančios stručio laikyseną — kišti galvą į smėlį ir laukti, kol praeis pavojus. Esą reikia gyventi ramiai ir nešaukti vilko iš miško. Deja, stručio politika dar nieko neišgelbėjo ir jokios problemos neišsprendė. Toks strutiškas laukimas yra ėjimas tiesiai į gaudančių glėbį. Minėtasis vilkas yra seniai išbėgęs iš miško niekeno nešauktas ir tykoja lengvai pasiekiamų aukų, pasiaukojančių strutiška savigyna. Lietuviams tokia politika yra nepriimtina, ir jeigu veiksniai mano priešingai, tegu patikrina savo pozicijas visuomenėje bent Gallupo metodu. Kaikurie veiksnių žmonės mano, kad mums neverta eiti į dvikovą ar kovą su žydais. Taip, bet šiuo atveju tai ne kovos ar dvikovos klausimas, o savigynos. Kai tauta yra kaltinama, ar ne veiksnių pareiga organizuoti gyvybą visais įmanomais būdais? Juk jie sakosi turį mandatą kalbėti tautos vardu! Tai ne paskirų asmenų reikalas. Jie gali būti panaudoti telkiamam darbui, bet negali prabilti nei tautos, nei išeivijos vardu. Dėlto ligšiolinis veiksnių pasyvumas taip svarbiu klausimu yra nepateisinamas.

★ ★ ★

Minimoji savigyna anaiptol nereiškia karo paskelbimo. Nėra jokio reikalo eiti į karą. Šiuo atveju mums reikia veikti diplomatinėje, informacinėje ir mokslinėje srityje. Juk galima bandyti aiškintis dalykus su atitinkamais žydų veiksniais, su vyriausybėmis, nors didelių vilčių toje srityje ir nėra. Antra, laikas (ir tai jau po laiko) telkti informacinę, dokumentinę medžiagą, kuri rodytų lietuvių poziciją. Dabar kitataučiai autoriai, rašydami knygas, naudojasi sovietų ir vokiečių šaltiniais. Niekas necituoja lietuviškų šaltinių, nes jie nesurinkti. Mūsų oponentai turi sutelkę archyvus net keliose vietose, kai tuo tarpu lietuvių archyvinė medžiaga dar nesutelkta. Trečia, reikia paruošti pagal sutelktą medžiagą mokslinio lygio veikalą ar veikalus anglų ir kitomis kalbomis. Tai plataus masto darbas, kurio organizuoti negali paskiras asmuo. Tai turėtų atlikti mūsų veiksniai, kurie iš visuomenės surenka nemažas sumas politiniams bei visuomeniniams reikalams. Žinome, kad T. Fondas išleido knygą apie steigiamąjį Lietuvos seimą. Gerai, bet ar tai jau toks degantis reikalas? Ar nebūtų svarbiau panaudoti ir lėšas, ir žmones degančiom problemom gvildenti, atsiliepti į dabarties opas? Panaši situacija yra sibirinių trėmimų srityje. Tik po 30 metų žurnalistas kun. dr. J. Prunskis ėmėsi iniciatyvos rinkti dokumentinę medžiagą. Bet iš tikrųjų tai buvo ir tebėra veiksnių pareiga — organizuoti darbą, būtiną Lietuvai ir tautai, o ne ginčuose skęsti.

KANADOS ĮVYKIAI — Rinkiminės kovos

Kvebeko liberalų premjeras R. Bourassa provincinio parlamento rinkimams pasirinko lapkričio 15 d., nors Kvebeką dar galėjo valdyti porą metų. 1973 m. rinkimai į 110 vietų parlamentą atvedė net 102 liberalus, kurių skaičius šiuo metu yra sumažėjęs iki 96. Tuose rinkimuose antron vieton su šešiais atstovais iškopė kvebekiečių separatistų partija su savo vadu R. Levesque. Rinkimų paskelbimą premjeras R. Bourassa teisina politiniu motyvu, kurį sudaro noras gauti tvirtą užnugarį derybose su kitais Kanados premjerais dėl Britų Š. Amerikos Akto perkėlimo Kanadon ir jo pavertimo konstitucija. Premjeras R. Bourassa nori, kad tos konstitucijos paragrafai pilnai apsaugotų visus tautinius Kvebeko poreikius. Su tokiu pasiaiškinimu nesutinka separatistas R. Levesque, nes tokį užnugarį R. Bourassa jau dabar turi ligšioliniame parlamente. Lapkričio 15 d. rinkimuose liberalų atstovų skaičius gali sumažėti, o separatistų padidėti. Pasak jų vado R. Levesque, ankstyvius rinkimus premjeras R. Bourassa pasirinko ne dėl konstitucijos, bet dėl įtakingų liberalų įsivėlimo į viešumon iškilusius skandalus, katastrofiškai didelių Montrealio olimpiados išlaidų. Kvebeko kreditistų vadas C. Samson rinkimų priežastimi laiko finansines problemas. Esą, premjeras R. Bourassa jau negali gauti paskolų iš JAV. Pagrindinė kova naujo Kvebeko parlamento rinkimuose, atrodo, vyks tarp liberalų ir separatistų. Į rinkiminę kovą įsijungė ir buvęs federacinės vyriausybės eismo ministeris J. Marchand, perėjęs į provincinę politiką.

Premjero P. E. Trudeau ir liberalų populiarumo kritimą išryškino dviejų atstovų perrinkimas į federacinį parlamentą, įvykęs Otavoje ir Newfoudlandijos St. John's mieste. Abiejose vietovėse rinkimus didele persvara laimėjo konservatorių partijos kandidatai. Skaudžiausias pralaimėjimas liberalus ištiko Otavos-Carletono rinkiminėje apylinkėje, kur nuo 1882 m. visada būdavo išrenkami liberalai. 1972 m. čia triumfavo buvęs finansų ministeris, J. Turner, gavęs 15.000 balsų daugumą. Jo pasitraukimas iš premjero P. E. Trudeau ministerių

(Nukelta į 8-tą psl.)

Kanados Lietuvių Dienoje Montrealyje spalio 10 Vilija Bulotaitė ruošia gaidas; dešinėje — Aušros Vartų parapijos choro dirigentė M. Roch prie vargonų Šv. Juozapo bazilikoje pamaldų metu Nuotr. D. Blauzdžiūnaitės

Akademijos suvažiavimas Detroite

Pokalbis su LKM Akademijos suvažiavimui rengti komisijos pirmininku prof. Justinu Pikūnu

— Jau patyrėme iš trumpų informacijų, kad š.m. lapkričio 24-28 d. d. Detroite rengiate Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimą — studijų dienas. Gal galėtumėte pasakyti kokios temos bus gvildenamos bendruose posėdžiuose ir sekcijose?

— Bendrinė suvažiavimo tema liečia asmenį-asmenybę, jos esmę, vystymąsi, pasireiškimą. Prof. A. Maceinos pirmojo visumos posėdžio paskaitos tema "Asmuo ir istorija: žmogaus istoriškumo prasmė ir vertė" nurodo linkmę. Atskira iškilme bus pagerbti profesoriai Juozas Brazaitis ir Antanas Salys — tai didelės asmenybės, kurių įtaka ilgai bus jaučiama bent keliose lietuviškojo gyvenimo srityse.

— Ar tos temos buvo parinktos Akademijos vadovybės, ar pačių kviestinių paskaitininkų?

— Akademijos centro valdyba parinko temas. Jos pirmininkas prof. Antanas Liuima tarėsi su pakviestaisiais sekcijų vadovais, tie savo keliu su paskaitininkais. Taip išsirutuliojo sekcijų programos, kurios, tikimės, nušvies įvairius bendrinės temos aspektus.

— Ar iš tos temų įvairovės galima būtų sudaryti pagrindines idėjas, kuriose atsispindėtų dabarties rūpesčiai?

— Didelė temų dalis atspindės dabarties problemas ir rūpesčius. Pavyzdžiu gali būti politinių ir socialinių mokslų sekcijos bendrinė tema "XX amžiaus Lietuvos istorija ir politika pagal Vakarų ir Rytų autorių raštus". Šioje sekcijoje prof. Julius Slavėnas skaitys paskaitą tema — "Nepriklausoma Lietuva ir jos likimas: kontinentinės Europos mokslininkų interpretacija"; Saulius Girnius — "Nepriklausoma Lietuva bei jos likimas amerikiečių ir britų perspektyvoje"; prof. Romas Misiūnas — "Lietuva antrajame pasauliniame kare 1939-1945 m.: sovietinis žvilgsnis". Šiai sekcijai vadovauja prof. Vytautas Vardys.

— Kokios yra numatytos sekcijos?

— Yra sudarytos 8 sekcijų programos, būtent: architektūros ir meno — vadovauja dr. Alfredas Kulpa; filosofijos — vadovauja dr. Juozas Girnius; gamtos mokslų ir matematikos — vadovauja prof. dr. Adolfas Gaigalas; medicinos — vadovauja dr. Juozas Sungaila; istorijos — vadovauja kun. dr. Viktoras Gidžiūnas, OFM, ir anksčiau minėta politinių bei socialinių mokslų sekcija.

— Ar paskaitininkų gretose vyraus jaunoji, ar senoji karta?

— Paskaitininkų gretose kiek daugiau yra vyresniųjų, bet jaunoji karta šiame suvažiavime bus daug gausiau atstovaujama, negu ankstyvesniuose.

— Visuomenėje yra susidariusi nuomonė, kad LKM Akademijos suvažiavimuose gvildenami teoriniai klausimai, mažai tesusiję su dabarties tikrove. Ar šiame suvažiavime nenumatoma ko nors aktualaus bei šiandieniško?

— Kiek įvairios temos bus teorinės ir kiek jos palies šių dienų tikrovę, priklausys nuo pačių paskaitininkų; nėra abejonės abi medalio pusės bus gyvai jaučiamos. Dabarties tikrovė, be abejonės, atsispindės jaunimo simpoziume ir bent keliose sekcijų programose.

— Ar šalia mokslinių paskaitų numatyti ir kitokio pobūdžio renginiai?

— Taip, gana daug. Yra rengiamos dvi parodos: dailininkų Antano ir Anastazijos Tamošaičių dailės, gobelenų, tautinių drabužių ir Akademijos leidinių bei jos narių raštų parodos. Bus koncertas, kurio programą atliks solistė Elenutė Blandytė savo nauju rečitaliu, kuris įjungs ir deklamavimą. Jaunimo simpoziumas įvyks bene pirmą kartą akademijos istorijoje.

— Skaitant pranešimus kartais susidaro įspūdis, kad Akademijos suvažiavimuose gali dalyvauti tiktai jos nariai. Ar tai tiesa? O kaip su visuomenės dalyvavimu?

— Visuomenės dalyvavimas visoje akademijos programoje yra labai pageidaujamas, tiesiog būtinas. Kolegijas bei augštesniąsias mokyklas užbaigę lietuviai turi tikrai retą progą įsijungti į jiems artimesnes sekcijas ir aktyviai dalyvauti klausimais bei trumpais komentarais. Kadangi sekcijoms skirtu laiku vyks dvi programos, pasi-

(Nukelta į 6 psl.)

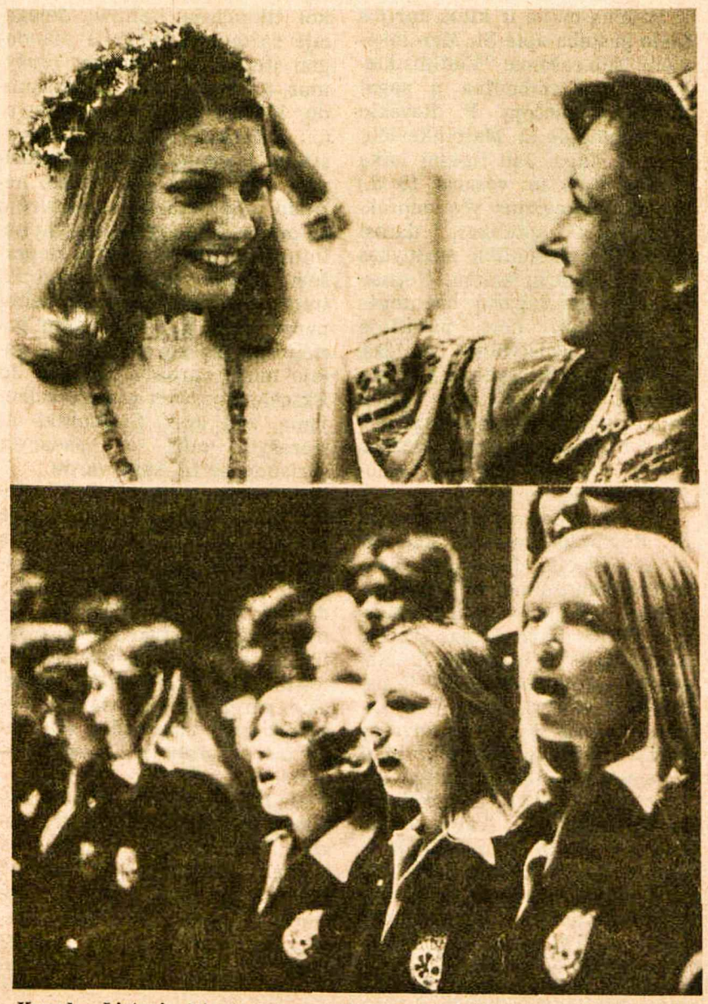

Kanados Lietuvių Dienos koncerte Montrealyje: "Gyvataro" šokėjos prieš Sadutės šokį; apačioje — "Aido" choristės gieda. Nuotr. D. Blauzdžiūnaitės

Pasaulio įvykiai

PREZ. G. FORDAS IR J. CARTERIS PRIEŠRIKIMINES DISKUSIJAS

užbaigė trečiuoju pokalbiu, kurį televizija transliavo iš Williamsburgo, Virginijos valstijos. Šį kartą abu kandidatai į prezidentus vengė neapgalvotų išsišokimų, pripažino padarytas klaidas ir žadėjo atsisakyti asmeninių puolimų. J. Carteris sutiko, kad tokia jo klaida buvo "Playboy" žurnalui duotas pasikalbėjimas, bet bandė ginti neatsargų savo prasitarimą, kad jo valdoma Amerika neitų į karą, jeigu Sovietų Sąjunga po prez. B. Tito mirties bandytų užimti Jugoslaviją. Prez. G. Fordas suklupo dėl Sovietų Sąjungos vyravimo R. Europoje, o J. Carteris padarė nemažesnę klaidą su Jugoslavija. Viešas pareiškimas, kad dėl jos JAV nepradės karo, yra nepateisinamas kortų atskleidimas, kuris iš tikrųjų gali baigtis Sovietų Sąjungos invazija Jugoslavijon. Prez. B. Tito jau yra 84 metų amžiaus, ištiktas kepenų negalavimo. Jo dienos, galima sakyti, suskaitytos, o jo mirtis L. Brežnevui bus didelė pagunda Jugoslaviją susigrąžinti savo imperijon. Tokiu atveju sovietų divizijos atsidurtų Italijos pasienyje ir galėtų turėti lemiamos įtakos šiam kraštui, kur valdžios siekia stipriausia komunistų partija visoje V. Europoje. Toks J. Carterio išsišokimas liudija, kad ne tik prez. G. Fordui, bet ir jam trūksta patirties užsienio politikoje. Prez. G. Fordas šiuose debatuose gynė jungtinio štabo viršininką gen. G. Browną dėl jo aštrių pareiškimų, palietusių Britaniją, Iraną ir Izraelį. Pasak gen. G. Browno, dabartinė Britanija nėra pasaulinio masto galybė, nes ji turi tik generolus, admirolus ir dūdų orkestrus. Irano ginklavimasis ir programos jam perša mintį, kad šachas, ko gero, svajoja apie naują Persijos imperiją. Izraelis, gen. G. Browno nuomone, Amerikai yra daugiau našta, negu palaima. Panašų pareiškimą, pabrėžusį perdidelę žydų įtaką JAV gyvenime, gen. G. Brownas jau buvo padaręs ir 1974 m. Incidentą tada užbaigė viešas gen. G. Browno atsiprašymas, nors aname jo pareiškime buvo ir nemaža dalis tiesos, o jos netrūksta ir šį kartą. Prez. G. Fordui buvo daromas spaudimas atleisti gen. G. Browną iš jungtinio štabo viršininko pareigų, bet jis atsisakė tai padaryti, motyvuodamas faktu, kad šis karininkas yra vienas talentingiausių JAV generolų. Kitokios nuomonės yra demokratų kandidatas į viceprezidentus senatorius W. Mondale, J. Carterio partneris rinkimuose. Jis gen. G. Brownui nesutiktų patikėti net ir kanalizacijos priežiūros.

KARO PALIAUBOS

Pilietinį karą Libane sustabdė 55-tosios paliaubos pastarųjų pusantrų metų laikotarpyje. Jas paskelbė Sirijos, Egipto, Saudi Arabijos, Kuwaito, Libano ir palestiniečių PLO organizacijos vadai, posėdžiavę Saudi Arabijos sostinėje. Septynių punktų planas karui užbaigti numato 30.000 karių iš arabų valstybių, kurios juos atsiųs Libanan prižiūrėti taikos. Detales turės nustatyti arabų vadų konferencija Egipto sostinėje Kaire. Pilietiniame kare dalyvavusius palestiniečius numatoma grąžinti į jų stovyklas.

DIPLOMATINIS SKANDALAS

Danija, Norvegija, Švedija ir Suomija ištrėmė Š. Korėjos ambasadorius bei kitus ambasadų pareigūnus dėl jų įsivėlimo į juodąją rinką. Šiose valstybėse Š. Korėjos diplomatai pardavinėjo alkoholį, cigaretes, hašišą bei kitus narkotikus. Siuntų įvežimas buvo pridengtas diplomatiniu neliečiamumu. Spėjama, kad korėjiečių įsivėlimą į juodąją rinką padiktavo Š. Korėjos $600 milijonų prekybos deficitas su Vakarais ir skelbimai spaudoje, garbinę Š. Korėjos kompartijos vadą Kim Il Sungą. Tokius straipsnius skelbimo teisėmis net keletą kartų spausdino ir Toronto rytinis dienraštis "The Globe and Mail". Platų spekuliacijos pobūdį liudija Kopenhagoje sulaikyti net 300 svarų hašišo, Stockholme — apie 500 butelių degtinės ir 100.000 cigarečių.

SUKILIMO DVIDEŠIMTMETIS

Praėjusią savaitę beveik nepastebėtas praėjo Vengrijos sukilimo dvidešimtmetis, kurį specialiu vedamuoju paminėjo dienraštis "Toronto Sun", įdėjęs ir vengrų laisvės kovotojų Toronto skyriaus laišką. Toronto vengrai, priminę istorinius sukilimo faktus, pasisako prieš H. Kissingerio vairuojamą JAV užsienio politiką, R. Europos laidotuves Helsinkio konferencijoje, neapdairius prezidento G. Fordo pareiškimus, Kanados premjero P. E. Trudeau su Sovietų Sąjunga pasirašytą draugystės sutartį. Jie taipgi pabrėžia, kad JAV vyriausybė už sovietams parduodamus kviečius, bilijonų dolerių paskolas ir teikiamą technologinę paramą turėtų reikalauti, sovietų kariuomenės atitraukimo iš R. Europos, visų politinių kalinių paleidimo, teisės R. Europos šalims laisvai spręsti savo likimą. Pačioje Vengrijoje niekas oficialiai neprisiminė šios sukakties, bet jos dienomis buvo pravesti jungtiniai sovietų ir vengrų kariuomenės manevrai, sutraukta daugiau karių į Budapeštą. Pasak vieno vengro, sukilimas laikomas didele tautos tragedija, kuri Vengrijai nieko neatnešė gero.

SAUGUMO TARYBOJE

Jungtinių Tautų saugumo tarybą sudaro penki nuolatiniai nariai su veto teise — Britanija, JAV, Prancūzija, Sovietų Sąjunga, komunistinė Kinija ir 10 nenuolatinių narių. Pusę pastarųjų pakeitė praėjusią savaitę įvykę rinkimai. Ketvirtą kartą saugumo tarybon buvo išrinkta Kanada. Nuo 1977 m. sausio 1 d. Kanada pakeis Švediją, V. Vokietija — Italiją, Indija — Japoniją, Venecuela — Gvajaną, Mauricijus — Tanzaniją. Kanados ambasadorium Jungtinėse Tautose rugpjūčio mėnesį buvo paskirtas profesinis diplomatas W. Bartonas, gerai pažįstantis JT įvairių agentūrų darbą Ženevoje. Kanados užsienio reikalų min. D. Jamiesonas yra prasitaręs, kad ambasadorius W. Bartonas sieks Jungtinių Tautų reformos, gerinančios jų veiklą. Kanada žada remti komunistinio Vietnamo įsileidimą į Jungtines Tautas, nors šiam žingsniui yra priešingas JAV prez. G. Fordas, reikalaujantis iš Vietnamo oficialaus pranešimo apie dingusius amerikiečių karius.

MAŽINA ŽUDYNES

Džiunglinio komunizmo režimas Kambodijoje pasižymėjo masinėmis gyventojų žudynėmis, miestiečių iškraustymu į priverstinius darbus džiunglėse. Žurnalo "Far Eastern Economic Review" buvusios Indokinijos reikalų specialistas N. Chanda, remdamasis Hong Konge surinktomis žiniomis, teigia, kad Kambodijos komunistai jau atsisakė masinių egzekucijų, bet sporadiški žudymai tebevyksta. Pabėgėlių skaičius Tailandijon yra pastebimai sumažėjęs. Jų teigimu, skaudžiausia našta kambodiečiams dabar yra sunkus darbas, įvairūs trūkumai ir ligos.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis
2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas 275-4672
Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $10.00, pusmetinė—$6.00. Rėmėjo prenumerata $15.
Skelbimai ruošiamam numeriui primami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: $10.00 per year, $6.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Vokietija suka dešinėn?

J. KAIRYS
Mūsų bendradarbis
V. Vokietijoje

Toks klausimas kilo po rinkimų Švedijoje, kur po 44 m. valdymo buvo nusodinti socialdemokratai. V. Vokietijoje toks posūkis buvo jau pastebimas ir per kaikurių provincijų rinkimus į vietos parlamentus (Landestag), kur kandidatus siūlė beveik tos pačios partijos, kaip ir į V. Vokietijos parlamentą.

Nuo 1969 m. rudens V. Vokietiją valdo kairioji koalicija, susidedanti iš socialdemokratų SPD ir liberalų FDP. Per 1969 m. rinkimus ši koalicija gavo 254 atstovus, kai opozicija — krikščionių demokratų CDU ir socialinė krikščionių sąjunga — CSU tik 242. Bet per sekančius rinkimus 1972 m. koalicija gavo 272 atstovus, o opozicija nusmuko iki 225. Šiemet ratas pasisuko į priešingą pusę. Per dabar įvykusius rinkimus koalicija gavo tik 252 atstovu, o opozicija — 244. Taigi, per tuos rinkimus valdantieji neteko 19 vietų, kai opozicija tiek vietų laimėjo. Socialdemokratai gavo šiemet visose vietose mažiau balsų nei 1972 m. Jie gavo jų mažiau net tirštai darbininkų gyvenamuose rajonuose. Liberalai svyravo: kaikur po truputį priaugo, kaikur sumažėjo, bet viską susumavus ir jie sumažėjo dviem atstovais.

Be suminėtų, rinkimuose dalyvavo ir keliolika mažesnių grupių bei grupelių, bet jos negavo nė vieno atstovo, nes nesurinko reikiamo skaičiaus balsų.

Dėl tokių rezultatų labai nusiminė koalicija ir opozicija. Pirmoji tikėjosi didesnio laimėjimo, o opozicija galvojo apie visišką laimėjimą bei valdžios paėmimą. Visdėlto ir šį kartą koalicija turės persvarą parlamente, nors ir mažesnę. Dabar ji turės tik 8 atstovų persvarą, o 1972 m. turėjo 46.

Kaip didžiausia grupė naujai išrinktame parlamente, kr. demokratai bandė sudaryti vyriausybę ir kalbino liberalus dėtis į koaliciją su jais, bet pastarieji atsisakė. Taigi, V. Vokietijoje vyriausybės sudarymą lemia ne didžiosios partijos — socialdemokratai ir kr. demokratai, bet mažiausia partija, liberalai, kurie teturi 39 atstovus 496 narių parlamente. Jei liberalai pasuktų į dešinę, socialdemokratai atsidurtų opozicijoje. Bet šiuo metu tikrai taip nepadarys, nes šioje partijoje lemia kairioji srovė, o antra, susidėjusi su kr. demokratais, niekad negautų tiek daug ministerijų.

Dar neatsigavusios nuo apsivylimo rinkimų rezultatais partijos pradėjo jieškoti priežasčių, kodėl negavo tai, ko norėjo, nors kovojo kietai. Šie rinkimai buvo pirmieji V. Vokietijoje, kuriuose stipriai grūmėsi visi dalyviai. Visose svarbesnėse vietose lankėsi žymūs bei žymiausi politikai, dėstė joms savo ateities užsimojimus, gyrėsi nuveiktais darbais praeityje ir pan.

Koalicijos atstovų skaičiaus sumažėjimas aiškinamas socialdemokratų įtakos mažėjimu Europoje, ekonomijos pašlijimu, nedarbu (vienas milijonas bedarbių), kainų kilimu, infliacija, biudžeto deficitu, Rytų politika. Mat, dabartinė koalicija pripažino buvusias Reicho sritis kaikuriems komunistiniams kraštams, nuolat duoda jiems miliardines sumas paskolų ir kita forma, nors jie ir toliau veda politiką, nukreiptą prieš V. Vokietiją. Pvz. Maskva ir toliau nepripažįsta V. Berlyno V. Vokitijos dalimi, R. Vokietijos geležinė uždanga stiprinama, o jos pasieniečiai kaip šaudė, taip ir tebešaudo į bėgančius iš rytų į vakarus. Pastebimas vis didesnis kairėjimas socialdemokratų partijai priklausančio jaunimo, didėjantis chuliganizmas krašte ir pan.

Svarbiausia liberalų sumažėjimo priežastim laikytinas jų susidėjimas su socialdemokratais. Jų nukrypimas į kairę daug kam nebuvo ir nėra populiarus.

Kr. demokratai nesurinko norėtos daugumas dėl silpnos rinkiminės akcijos, ypač Šiaurės Vokietijoje, ir, atrodo, dėl pagrindinio rinkiminio šūkio — socializmas esąs priešingas laisvei. Daug kas nesuprato šūkio esmės ir palaikė jį tuščia propaganda, nes V. Vokietijoje dar visi naudojasi pilna laisve, kokia tik įmanoma demokratiniame krašte. O kaip bus su pastarąja ateityje, dauguma gyventojų nekreipė dėmesio. Todėl nežinia, ar V. Vokietijos rinkikų pasisukimą į dešinę būtų jau galima laikyti pradžia jų nusisukimo nuo socializmo.

Canadian Art Memorials Ltd.
176 LAKESHORE ROAD WEST
(kampas Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757
LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius — Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Mohawk Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbimo mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės
Nemokamas pristatymas į namus.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

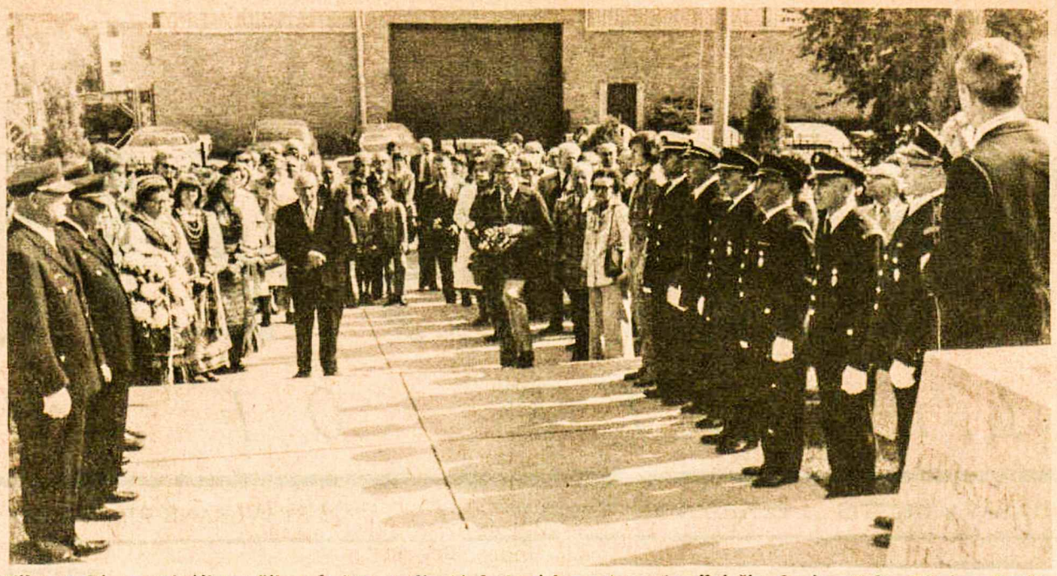

Vilniaus Dienos minėjimas Čikagoje š.m. spalio 10 d., kurį kasmet rengia vilniečių skyrius. Kalba Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos centro valdybos pirm. dr. Jonas Šalna (dešinėje prie aukuro) Nuotrauka A. Šeštoko

Vyskupo raštas ir lietuvių atsakymas

Kovos dėl lietuviškų pamaldų Seinų šventovėje nesibaigia ir po 30 metų

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Kurija giriasi gausiais archyviniais dokumentais. Tuo mes visai neabejojame ir manome, kad ten turi būti ir mūsų peticijos, raštai, skundai. Deja, rašte ponui Magistrui ji nieko apie tai nesako. Kodėl? Minėtame rašte cituojama visa eilė dokumentų, kaltinančių mus, lietuvius, tačiau kurija savo archyve neranda nieko mus pateisinančio, išskyrus mūsų skirstymą į "tikrus", "vadovaujančius", "herštus" ir pan. Taigi, kaip sako sena patarlė, "divide et impera!"

Esame kaltinami ramybės drumstimu "didelėse karūnacijos iškilmėse 1975 m. rugsėjo 7 d." Tačiau ar mes turime laukti "geresnių laikų", kaip patarė mūsų delegacijai kurija? Juk turime teisę paklausti, ar galėjo būti laikomos pamaldos mūsų parapijoję ramybėje, kai taip labai yra įžeisti mūsų religiniai, tautiniai ir žmogiški jausmai?

Tarp kitko, kurijos raštas primena: "ten esantieji lietuviai įsižeidė, išprovokavo nesusipratimus, perduodami vadinamajai administracinei bausmės kolegijai asmenį, siekiantį tik ramybės" (II. 7). Tai papildydami, norime priminti, kad tas asmuo — ponia Volyniec buvo taip sunervinta mūsų giedojimo, kad net pradėjo rodyti špygas giedančių pusėn ir šaukti šventovėje: "Jūsų Dievo Motina..." (vulgarūs keiksmo žodžiai. Vert.). Prie šių žodžių nėra ko bepridėti, nes jos elgesys aiškiai kalba apie jos kultūrą.

Nors Volyniec buvo rajoninio Suvalkų teismo nubausta, tačiau vietiniai dvasiškiai savo rašte Suvalkų milicijai 1975 m. vasario 7 d. stengėsi šį gailesčio vertą asmenį ginti visu savo autoritetu. Ir klebonas Rogovski, rodydamas ją presbiterijoje tikintiesiems tvirtino: "Štai nekaltai nukentėjusi už tikėjimą..." Štai kokius turime "apaštalus", atkakliai ginančius seiniškės parapijos klebono nuostatus, bei kokias moralines vertybes reprezentuoja vietiniai dvasios vadai.

Stebina mane ir kitus kurijos rašto pastaba apie St. Marcinkevičių. Ten rašoma: "Vietinis klebonas taip apibūdina jį pagal minėtą pranešėją. P. Ravskio nuomonė apie St. Marcinkevičių nėra teisinga. Jau ilgesnį laiką (raštas 1976 m. vasario 10 d.) St. Marcinkevičius yra nepraktikuojantis katalikas, darosi chroniško alkoholiku, susipykęs su visu Žagarių kaimu. Nepasitarnavo jis Žagarių šventovės atnaujinimui, nors pradžioje kreipėsi į valstybines įstaigas, nesėkmingai prašydamas atnaujinimui leidimo. Lomžos vyskupijos kurijoje pasirodė esąs melagis ir triukšmadarys, žodžiais įžeidęs vyskupą ordinarą Česlovą Fałkovskį (I. 10)".

Išvada labai aiški: klebonas St. Rogovski paneigia, kad St. Marcinkevičius dirbo prie šventovės atnaujinimo, taip pat paneigia, kad vienu metu St. Marcinkevičius buvo dažnas svečias klebonijoje. Ir klebonas St. Rogovski dažnai lankydavosi jo namuose. Tai gerai žino visas Žagarių kaimas. Klebonas nevieną kartą atveždavo Marcinkevičiui į Žagarius didesnes pinigų sumas, kad jis savarankiškai užpirktų medžiagas. Taigi, klebonas juo pasitikėjo ir nekaltina pinigų pasisavinimu. Tik kaimas pradėjo įtarinėti, ar kartais Marcinkevičius "neparsidavė" klebonui. Tai ir buvo vienintelė nepasitikėjimo priežastis St. Marcinkevičiaus asmeniu. Tačiau yra teisybė, kad koplyčia išorėje jau atnaujinta. Taigi, kas nors turėjo vežti statybinę medžiagą iš miško į lentpjūvę, o iš jos į Žagarius. Kas nors turėjo kviesti dailides, vaikščioti pas kalvį, dengti stogą ir padėti tuose darbuose. Žagarių kaimo gyventojai tvirtina, kad didelę šių darbų dalį, klebono įgaliotas, atliko St. Marcinkevičius. Preikaištą dėl jo gėrimo galima taikyti kiekvienam eiliniam piliečiui. Tik kodėl klebonas nieko nemini, kad jis pats yra jį vaišinęs? Pateisinimui reikėtų dar pridėti, kad St. Marcinkevičiaus ūkis, ant nepergeriausios žemės, stovi augščiau vidutinio ūkio šioje apylinkėje, o jo savininkas Seinų apskrities įstaigų daugelį kartų buvo išskirtas už pavyzdingą ūkio tvarkymą. Jeigu jis būtų chroniškas girtuoklis, tokių pažymėjimų neužsitarnautų. Kaltinamas įžeidimu vyskupo Falkovskio. Tačiau tas kaltinimas nublunka prieš pilietės Volyniec viešą Dievo Motinos įžeidimą Jos namuose — Seinų bazilikoje. Nežiūrint to, klebonas Rogovski ir vysk. Sasinovski stengėsi, kad teismas išteisintų tą moterį. Ar šis sugretinimas dar nepakankamai aiškiai rodo tendencingą laikyseną kunigo klebono ir vyskupo ordinaro? St. Marcinkevičius klebono charakteristikoje yra laikomas nepraktikuojančiu katalikų. Kokiu katalikų tų visų įvykių šviesoje yra pats klebonas?

Ne mūsų reikalas mokyti kunigus, kaip jie turi vykdyti savo pašaukimą, tačiau iš rašto plaukia aiški išvada: jeigu žvejys nori pagauti žuvį, stato tinklus ten, kur žuvys plaukia. Priešingu atveju žvejyba nepasiseks. Jeigu vysk. M. Sasinovski, kaip pažymi minėtasis raštas, iš tikrųjų būtų visų Lomžos vyskupijoje gyvenančių katalikų ordinariniu vyskupu ir tikrai rūpintųsi jų dvasiniais poreikiais, nežiūrint jų kalbos ir kilmės, — tuos tinklus ištiestų bazilikoje, kurion natūraliai suplaukia apylinkės lietuviai katalikai. Ne mes nepripažįstame vyskupo valdžios, o jis atsiriboja nuo mūsų ir nenori girdėti mūsų poreikių. Tai liudija šis faktas: kol tikinčiųjų lietuvių delegacija važinėjo į kuriją ir mandagiai įteikdavo nedrąsius prašymus, tol kurija manė, kad skundų iš lietuvių pusės nebuvo. (...) Faktas, kad lietuviai dvasiškiai Romoje galėjo atsiprašinėti vysk. Sasinovskį, nieko neįrodo. Šie dvasiškiai neturėjo su mumis jokio ryšio, mes jų neinformavome, nieko iš jų neprašėme. Tačiau, jeigu jie buvo painformuoti apie įvykius Seinų parapijos iš kurijos užimtos pozicijos, nėra ko stebėtis — galėjo mūsų vardu atsiprašyti Jo Ekscelenciją. Mes gi nereikalaujame, kad vysk. Sasinovski atsiprašytų mus už padarytą skriaudą ne tik savo vardu.

Ši padėtis tęsiasi jau 30 metų. Tame laikotarpyje pasikeitė jau keli vyskupai. Kiek jau tos srities tikinčiųjų mirė su širdgėla! Ką padėtų kad ir nuoširdžiausi atsiprašymai! Mes vieno tenorime — kad būtų respektuojamos mums priklausančios teisės. Visi kiti politinio pobūdžio pareiškimai, tariamai mūsų padaryti, nėra mūsų skelbiami ir mes prie jų neprisipažįstame.

Be reikalo į šiuos reikalus kurija įpynė garbingą kun. J. Maceką. Su džiaugsmu jis sutiko perkėlimą? Neginčiju. Tik kur? Į Smalėnus, kur lietuvių nuošimtis parapijoje yra dar didesnis. Be to, jis išėjo iš stropios Seinų parapijos klebono globos ir tapo savarankišku. Į Seinus jis buvo perkeltas iš Punsko, kur minios lietuvių su nuoširdžiausiais linkėjimais ir liūdesiu atsisveikino su juo. Sujaudintas ir ašaromis akyse kun. J. Macek žadėjo kiekviena proga atsilankyti Punske. Taigi, lenkas kun. J. Macek mokėjo lietuvių tarpe įgyti meilę ir pasitikėjimą, nes jis skelbė tiktai tikėjimą. Tuo tarpu kurijos rašte, liečiančiame kun. Parankevičių, matyti noras pakenkti lietuviams.

Viską suglaudžiant, nejučiomis kyla klausimas: koks tikslas tęsti pradėtą prieš 30 metų Seinų parapijoje prel. Zlotkovskio politiką? Tame laikotarpyje keitėsi klebonai Seinuose ir vyskupai Lomžoje, tačiau kurijos laikysena klebonų įtakos dėka nepasikeitė. Įtampa augo iki sprogimo. Jau treji metai reguliariai giedama lietuviškai Seinų bazilikoje ir tai tik kardinolo Wyszynskio raštiško sutikimo dėka. Reikia tikėtis, kad lietuviška giesmė šventovėje skambės ir ateityje.

Abi pusės pasisakė ką mano apie priešingąją. Stipriai buvo paliestas tikybinio autoriteto žodžio tiesumas, neišskiriant nė kurijos. Pagaliau nukentėjo ir augščiausias autoritetas, nes buvo pavartoti žodžiai, niekinantys Švenčiausiąją Dievo Motiną Mariją. Ar šis faktas nepaskatins išmintingai peržiūrėti bylą, kad nenukentėtų augštesnės vertybės?

Atrodo, kad padėtis yra be išeities. Tuo tarpu čia galima rasti labai paprastą sprendimą: priimti lietuvių katalikų bendruomenę į baziliką, duodant jai laisvu laiku nuo lenkiškų pamaldas lietuvių kalba. Tuo būdu troškimas jaustis lygiais tarp lygių bus įgyvendintas.

Lomžos kurijos raštas 1976 m. vasario 16 d., skirtas ponui Magistrui, didele dalimi liečia visus lietuvius katalikus, priklausančius Seinų parapijai. Dėlto su to rašto nuorašu, atsiųstu mano adresu, su dideliu susidomėjimu susipažino ir daugumas suinteresuotų asmenų. Dėlto noriu pažymėti, kad artimas bei lygiai tokias pačias pažiūras tuo klausimu turi daugumas Seinų parapijos lietuvių. Siunčiu Jums šias savo ir kitų pastabas su pasitikėjimu ir viltimi.

Nuoširdžiai dėkoju Jums už pastangas, kurios galbūt yra įkvėptos praeities šūkio: "Už jūsų ir mūsų laisvę!"

Iš šalies stebint

Šis lietuvių atsakymas (nuorašas), adresuotas minėtam magistrui, gautas Kanadoje visai neseniai. Kas yra jo autorius, nepažymėta. Iš jo betgi aiškiai matyti, kad tai ne vieno kurio asmens laiškas, o lietuvių grupės, išreiškiančios daugumos Seinų apskrities lietuvių nuomonę. Tai patvirtino ir asmenys iš Suvalkų trikampio, lankęsi Š. Amerikoje.

Perskaičius Lomžos kurijos raštą ir Seinų lietuvių atsakymą, plaukia neabejotina išvada — lietuviai yra skriaudžiami! Seinų parapijos bazilikoje lietuviai, kaip parapijos dalis, turi teisę į lietuviškas pamaldas, kaip ir vietiniai lenkai. Juk jie to ir tereikalauja. Rodos, toks paprastas dalykas — leisti lietuviams pamaldas — Mišias Seinų bazilikoje, ir 30 metų trunkąs konfliktas tuo būtų baigtas. Deja, lenkiškoji dalis tam labai priešinasi, įskaitant ir lenkų dvasiškius. Kurijos rašte sakoma, kad Lomžos vyskupas M. Sasinovski nesikiša į politiką ir mano, kad sielovada yra gerai sutvarkyta. Deja, su tuo negalima sutikti. Nacionalistiniu lenkų požiūriu tie reikalai gerai

(Nukelta į 6 psl.)

PADĖKA

Gerų draugų iniciatyva sidabrinę vedybinio gyvenimo sukaktį paminėjome ypatingai gražiai.

Dėkingi esame mieloms ponioms: L. Murauskienei, D. Reginienei, V. Saulėnienei, sesutei Ald. Stadienei, mieliems mūsų vaikams Jūratei ir Rimui Sriubiškiams. Pobūvis buvo ruoštas visiškoje paslaptyje, todėl mums buvo didelė staigmena.

Dėkingi esame: Toronto Prisikėlimo parapijos klebonui didž. gerb. kun. A. Simanavičiui, OFM, už pažadų atnaujinimo maldas ir gražius žodžius; sol. V. Verikaičiui už gražų giedojimą ir muz. E. Krikščiūnui už akompanavimą.

Dėkingi esame: inž. P. M. Razgaičiams iš Klevelando turiningai bei prasmingai vadovavusiems vakaro programai; Povilui ir Stasei Šlapeliams, atvykusiems iš Ročesterio, N.Y., Pranui ir Danguolei Kavaliauskams iš Čikagos už gėles, kurios puošė vaišių stalą; J. M. Gudeliams iš Bramptono už gražias gėles; Audrei Stadis už gražų skaitymą maldų metu.

Nuoširdus ačiū už sveikinimo žodžius: inž. P. Razgaičiui ir šeimai, sol. V. Verikaičiui, muz. E. Krikščiūnui, B. Maziliauskienei, V. Normantui, P. Šlapeliui, T. Sekonienei ir buv. kaimynui P. Imbrasui; V. Macui už nuotraukų darymą, A. Jagėlai už gerą muziką šokiams.

Taip pat ačiū P. M. Razgaičių šeimai iš Klevelando ir L. M. Razgaičių šeimai iš Toronto, Jūratei ir Rimui Sriubiškiams už asmenines dovanas.

Paslaptingai suruoštas pobūvis davė progos pabūti kelias laimingas valandas su mūsų gerais draugais bei pažįstamais. Už prisidėjimą prie tų laimingų valandų dėkojame: V. E. Abromavičiams, A. Abromavičiui, J. S. Andruliams, P. N. Balčiūnams, J. I. Baltakiams, S. O. Dačkams, J. B. Danaičiams, V. Danaičiui, P. V. Dunderams, J. O. Gataveckams, V. P. Gudaičiams, P. Imbrasui, L. Imbrasui, J. E. Juzukoniams, P. A. Kerberiams, S. V. Kneitams, A. A. Klupšams, T. O. Krasauskams, E. Krikščiūnui, A. E. Kybartams Hamiltone, A. Lemežytei, V. S. Liuimoms, J. A. Lukošiūnams, M. Malinauskams, V. P. Melnykams, M. S. Meškauskams, R. Murauskaitei, K. E. Norkams, J. A. Norkams, B. Pabedinskienei, V. V. Paškams, R. I. Paškauskams, J. R. Pleiniams, E. I. Punkriams, J. G. Račiams, V. A. Ramanauskams, M. D. Reginoms, J. Riaubai, A. J. Rinkūnams, K. A. Rusinams, P. Šopagai, K. J. Šapočkinams, J. J. Šarūnams, B. V. Saulėnams. A. T. Sekoniams, A. O. Skrebūnams, V. O. Skukauskams, P. Slapšienei, A. A. Šmigelskiams, A. D. Stadis, P. G. Stauskams, J. S. Tumosoms, Z. Vainauskienei, I. Vainauskaitei Hamiltone, B. Vaitiekūnienei, L. G. Vyšniauskams, V. E. Verikaičiams, B. K. Žutautams, L. T. Lorencams, L. Lorencams, J. M. Gudeliams, P. L. Murauskams, P. D. Kavaliauskams Čikagoje.

Jūsų prisidėjimas ir dalyvavimas šioje mūsų šventėje išryškino nuoširdumą, kurio mes nepamiršime. Svečių knyga, taip puikiai paruošta su Jūsų parašais bus laikoma kaip brangenybė, kurios negalima nusipirkti. Ačiū L. Murauskienei už stilingą knygos paruošimą.

Gražios dovanos visuomet primins Jus, patvirtins, kad nesame vieni tremties kelyje. Jūs esate mūsų bendrakeleiviai!

Ačiū Jums visiems iš širdies gilumos!
Bonifacas ir Justina Sriubiškiai

PADĖKA
A†A
Gertrūda Lumbienė-Kersnauskaitė

Mano mylima žmona ir mano sūnų — Virginijaus bei Gedimino motina mirė 1976 m. rugsėjo 27 d. Palaidota Garsono, Ont., katalikų kapinėse.

Dėkojame kun. A. Sabui už maldas koplyčioje, palydėjimą į amžinojo poilsio vietą. Taipgi nuoširdi padėka A. Kusinskui už jautrų giedojimą Mišių metu.

Dėkojame už aukas Mišioms ir gėles, kurių nepaprastai daug buvo. Nuoširdžiai dėkojame Sudburio Lietuvių Bendruomenei, ypač jos pirmininkei F. Labuckienei, taip pat broliams ir sesėms šauliams, ypač liūdėjusiems prie karsto — F. Labuckienei, B. Stankuvienei, F. Kručui ir F. Staškui. Ypatinga padėka šaulių kuopos vadui F. Staškui už gražų prie kapo pasakytą atsisveikinimą.

Nuoširdi padėka karstą nešusiems šauliams: T. Gataučiui, A. Juozapavičiui, Z. Labuckui, J. Remeikiui, J. Stankui ir J. Staškui bei visiems atsilankiusiems koplyčioje ir palydėjusiems į kapines. Nuoširdi padėka Floridos Lietuvių Klubui už vainiką ir atsiųstą atstovauti klubui P. Kraujalį bei išreikšti visų vardu užuojautą.

Liekame visiems nuoširdžiai dėkingi.
Liūdintys — vyras Vytautas,
sūnūs — Virginijus su žmona Klaudija ir Gediminas

PADĖKA

Mielam bei brangiam sūnui
A†A
Valentinui Karnėnui

mirus, aš su dukra Regina pasijutome esančios nevienos. Mūsų širdgėla dalijosi ir kiti. Mes sulaukėme paguodos bei pagalbos iš nepaprastai didelio mūsų kolonijos tautiečių skaičiaus, jau neminint svetimtaučių. Kadangi nėra įmanoma išvardinti visų geraširdžių pavardes, tai nuoširdžiai dėkojame visiems, o ypač mūsų tautiečiams, pareiškusiems užuojautą žodžiu, raštu ir spaudoje, lankiusiems velionį laidotuvių namuose, dalyvavusiems už velionį maldose ir palydėjusiems į amžino poilsio vietą. Nuoširdus ačiū už gausias Mišias bei gėles. Ypatingai nuoširdi padėka karsto nešėjams ir tautietėms, padėjusioms suruošti po laidotuvių priėmimą.

Lietuviško nuoširdumo sujaudintos ir liūdinčios —
Velionies motina Jadvyga Staškūnienė
ir sesuo Regina su šeima
Sault Ste. Marie, Ont.

A†A
Gertrūdai Lumbienei

mirus, skausmo prislėgtus — vyrą VYTAUTĄ, sūnus — VIRGINIJŲ su žmona ir GEDIMINĄ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Laima, Rūta, Karolina ir Justas Kriaučiūnai
Stoney Creek, Ont.

Sofija ir Stasys Rakščiai
Fruitland, Ontario

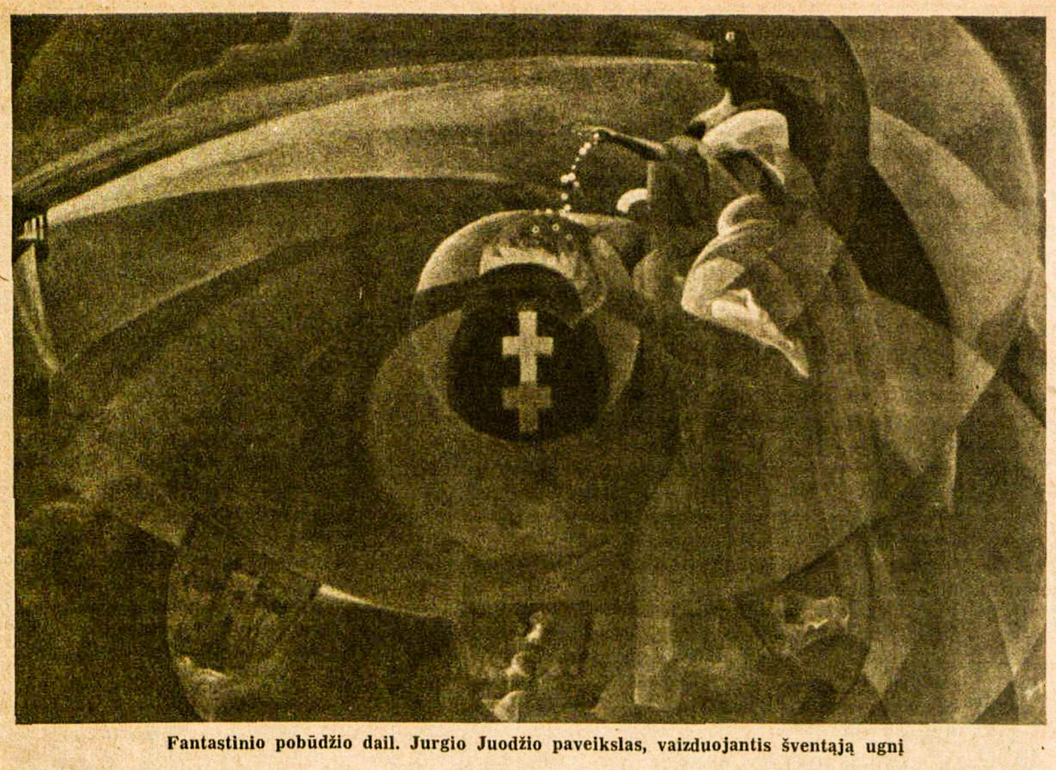

Fantastinio pobūdžio dail. Jurgio Juodžio paveikslas, vaizduojantis šventąją ugnį

Kaune išgelbėtoji smuikininkė

Danutė Pomerancaitė-Mazurkevičienė pasakoja apie grėsmingą savo vaikystę

Ši žymioji smuikininkė, dabar gyvenanti Londone, Ont., "TŽ" redakcijos paprašyta, sutiko parašyti savo vaikystės atsiminimus. Čia spausdiname jos pačios rašinį, kuriame autorė iš tolimos perspektyvos žvelgia į praeitį. RED.

Aš gimiau 1941 m. spalio 11 d. gete ir išbuvau jame vienerius metus ir aštuonis mėnesius. Žinoma, to laikotarpio negaliu atsiminti, bet iš tėvų pasakojimo žinau kokios baisios buvo tos dienos. Mama sakė, kad aš niekad neverkdavau, turbūt nujausdama iš visų pusių gresiančią nelaimę. Kai kartą buvo vaikų "akcija" ir vokiečiai vaikščiojo po namus, ieškodami vaikų, mama spėjo įkišti mane pagalvėn. Vokietis atėjo, atsisėdo ant pagalvės krašto, paskui metė ją ant grindų, bet aš mirtinai tylėjau. Kai vokietis išėjo ir mama ištraukė mane iš pagalvės, aš buvau visai pamėlynavusi.

Trylika kartų aš pergyvenau vaikų "akcijas", kai vienus skirstė į kairę, o kitus į dešinę, t.y. vienus sudeginti, kitus — šį kartą dar gyventi.

Buvo aišku, kad taip ilgai tęstis negali. Dėlto mano tėvai kreipėsi į Kipro Petrausko šeimą, kad ji paimtų mane auginti. Ji iš karto sutiko paimti ir mane išgelbėti, nors puikiausiai suprato ką reiškia slėpti žydų vaiką. O jei sužinotų vokiečiai!... Statydami savo gyvybę pavojun, jie sutiko mane paimti ir įdukrinti.

Turiu pasakyti, kad net kelios lietuvių šeimos norėjo mane išgelbėti. Dabar, būdama Amerikoje, viešėjau velionies Broniaus Jonušo šeimoje. Ji pasakojo, kad taip pat norėjo mane paimti ir padėti išvežti mane išgeto.

Mano pusseserė, kurios tėvus karo metu sušaudė vokiečiai, buvo paimta auginti paprastų kaimo lietuvių. Jie slėpė ją nuo vokiečių. Pasibaigus karui, mano mama ją surado, nes buvo sesers duktė, ir paėmė ją auginti pas save.

Kai mano tėvai susitarė su p. p. Petrauskų šeima, kad mane paims, turėjo išspręsti didelę problemą, būtent, kaip mane išvežti iš geto. Visur buvo spygliuotos vielos ir stovėjo vokiečiai sargybiniai. Lietuvis J. Simonavičius, kuris ir dabar gyvena Kaune, sutiko pernešti mane per spygliuotą tvorą. Žinau, kad man davė daug migdančių vaistų. Turbūt instinktyviai nujausdama atsiskyrimą nuo tėvų, niekaip negalėjau užmigti. Galų gale, kai užmigau, įdėjo mane į bulvių maišą ir gabeno prie tvoros. Vokietis sargybinis paklausė J. Simonavičių: "Kas čia?" "Bulvės" — atsakė jis. Aš tuo metu atsibudau (pasakojo tėvai) ir pradėjau verkšlenti. Vokietis sargybinis, atrodo, neišgirdo, bet J. Simonavičius, kaip jis vėliau man pasakojo Kaune ir Vilniuje, manė, jog bus mums abiems galas. Turbūt man buvo lemta gyventi, ir aš laimingai patekau į Kipro Petrausko šeimą.

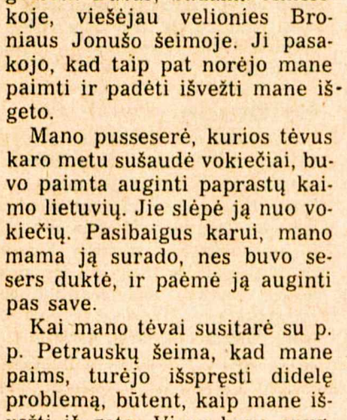

Danutė Pomerancaitė - Mazurkevičienė po vieno koncerto Toronte
Nuotr. S. Dabkaus

J. Simonavičius man pasakojo, kaip nugabeno mane į p.p. Petrauskų namus. Kai p. Petrauskienė atidarė duris, J. Simonavičius tarė: "Štai, šią mažytę ir jos likimą atiduodu į Jūsų rankas". "O koks jos vardas?" — paklausė p. Petrauskienė. "Nežinau", — atsakė J. S., "duokite jai vardą Jūs". Ir taip aš tapau Danute Petrauskaite. ("Švyturio" žurnalo bendradarbiui R. Sadauskui E. Petrauskienė pareiškė, kad tuo vardu ją vadinti pasiūlė J. Simovičius. Red.).

Aš labai pamilau naujuosius savo tėvus, nes jie mylėjo mane kaip tikrą savo dukrą ir atidavė man visą savo meilę.

Karui baigiantis, su E. Petrauskiene ir jos šeima išvažiavome į Vokietiją. Ten mes gyvenome lietuvių kolonijoje. Aš buvau visų mylima.

Pasibaigus karui, mano tėvai sužinojo, kad aš išlikau gyva ir esu Vokietijoje. Karo metu tikrasis mano tėvas buvo trijose koncentracijos stovyklose Vokietijoje. Vienu metu aš su E. Petrauskienės šeima nuo jo buvau tik už trijų mylių, bet tada to nežinojau. Kai amerikiečiai užėmė tą koncentracijos stovyklą ir paleido kalinius, vieni jų nutarė keliauti į JAV, kiti į kitas šalis. Mano tėvas, nežinodamas, kad esu Vokietijoje visai netoli jo, iškeliavo pėsčias į Lietuvą, tikėdamasis ten rasti ir mane. Kai grįžo į Lietuvą, buvo labai sunykęs — svėrė tik 30 kilogramų. Buvo likę tiktai oda ir kaulai. Ten sužinojo, kad aš esu Vokietijoje, o mama išliko gyva, slapstydamasi p.p.Petrauskų bute kaip tarnaitė.

Man tėvai pradėjo rašyti laiškus į Vokietiją, kviesdami grįžti į Lietuvą. Pagaliau p. Petrauskienė nusprendė grįžti su vaikais pas savo vyrą. Atsimenu Kauno geležinkelio stoties aikštę, pilną žmonių. Daugelis jų verkė. Prie manęs pribėgo mano tėvai, bet aš juos atstūmiau, nes buvau įsitikinusi, kad p.p. Petrauskai yra tikri mano tėvai. Man buvo nepaprastai sunku priimti žinią, kad yra kiti tėvai. Pradžioje man sakė, jog tikrieji mano tėvai yra krikšto tėvai, vėliau palaipsniui išdėstė visą istoriją. Visdėlto niekaip negalėjau priprasti prie savo tėvų, nes tik p.p. Petrauskus laikiau savo mama ir tėčiu. Net ir dabar manau, kad turėjau du tėvus (K. Petrauskas jau miręs) ir dvi motinas. E. Petrauskienę ir dabar vadinu mama, kaip ir tikrąją savo motiną. Aš su ja susirašinėju, nes ji gyvena Lietuvoje su kitais savo vaikais, bei anūkais. Dažnai telefonuoju jai į Vilnių ir mylių ją kaip motiną. Juk motina yra ne tik ta, kuri mane pagimdė, bet ir ta, kuri sunkiu metu išgelbėjo nuo sušaudymo.

Sudiev, ponas prezidente?

AL. GIMANTAS

Greičiausiai JAV prezidento išrinkimui nebus lemtingi JAV etninių grupių balsai, tačiau...

Sekę per radiją ar televizijoje Carterio - Fordo diskusijas užsienio politikos klausimais buvome pritrenkti prez. Fordo visiško neišmanymo ar nesusigaudymo Vidurio ir Rytų Europos būklėje. Nenuostabu, kad Baltuosius Rūmus ir telefono centrinę tuoj pat užplūdo pasipiktinimo balsai, protesto telegramos. Tai susijaudinusių ir pasipiktinusių vadnamųjų "etnikų" balsai. Šimtais, jei ne tūkstančiais, atsiliepė amerikiečiai lenkai, ukrainiečiai, čekai, slovakai, serbai, kroatai, rumunai, bulgarai, lietuviai, latviai, estai. Protestai bei laiškai buvo nukreipti ne tik prezidentūron, bet ir didžiųjų dienraščių redakcijosna, radijo ir televizijos stotysna.

Dabar tiesiog gaila tų mūsų šaunaus ir galvojančio jaunimo atstovų, kurie taut. šokių šventės metu Čikagoje bandė piketuoti prie amfiteatro, plakatuose primindami poniai Fordienei (tuo pačiu ir prezidentui), kad lietuviai negali užmiršti Helsinkio. Gaila ta prasme, kad jie tuo metu daugelio nebuvo suprasti. Buvo net bandoma nustumti juos pašalin, idant niekas "nematytų ir negirdėtų". Tuo tarpu jie norėjo liudyti tik neginčijamą tiesą.

Šioje vietoje derėtų prisiminti ir prez. Fordo poelgį su baltiečių atstovais prieš jo išvyką Helsinkin. Vienoks tekstas prezidentinio pareiškimo (paminint Pabaltijo valstybių situaciją) buvo perduotas viešajai baltiečių opinijai, kitoks amerikinei ir pasaulinei viešumai. Taigi, susiduriame su savotišku dviveidiškumu, kuris, bent baltiečiams, tikrai nėra malonus.

Greitomis atlikus mažą apklausinėjimą pažįstamų tautiečių, išvada susidarė sekanti: nė vienas negynė, neteisino prez. Fordo žodinio slystelėjimo diskusijų metu. Jie pasisakė lapkričio rinkimų metu tikrai nebalsuos už kandidatą Fordą. Pasiteiravus pažįstamų lenkų, čekų ir latvių kilmės amerikiečių nuomonių, išvada buvo beveik ta pati. Žodžiu, nė vieno balso prez. Fordui.

Tai, žinoma, nereiškia, kad visų etninių grupių piliečių balsai automatiškai kris J. Carterio pusėn. Atrodo, kad daug kas iš viso nebalsuos šiais metais už prezidentinius kandidatus, o tik už kongreso ir senato atstovus bei vietinius pareigūnus.

Kaip šio rašinio pradžioje minėta, vargiai ar mažumų balsai gali nulemti laimėjimą - pralaimėjimą, tačiau abu kandidatus iki pačių rinkimų įkyriai vargins nežinojimas kurion pusėn kryps amerikinių "etnikų" balsai. Be to, tai bus puiki pamoka ateičiai: tada visi kandidatai turės sverti ir skaitytis su mažumų interesais ir jų balsais.

Lietuvių ir kitų baltiečių tarpe lyg ir sklaidosi buvęs toks lyg ir miražas, esą dabartinis JAV prezidentas iš tiesų yra didelis, gilus ir tikras draugas, gerai suprantąs bei pažįstąs lietuvius ir visos Rytų Europos problemas. Net ir visi nauji, skubūs priešrinkiminiai mostai vargu ar pajėgs įtikinti nusivylusius amerikiečius lietuvius.

Žygis į laisvę sovietiniu lėktuvu

Rasa Razgaitienė

Brazinskai pasakoja apie savo užmojį, gyvenimą Turkijoje ir nuotykingą kelionę Amerikon

Apie spaudos konferenciją su Brazinskais jau buvo trumpai rašyta "TŽ". Čia spausdiname platesnį pranešimą, kuris dėl įvairių kliūčių atėjo pavėluotai. RED.

Rugsėjo 22 d., 7 v.v., p.p. Valiūnų namuose, New Rochelle, Niujorke, įvyko spaudos ir radijo bendradarbių konferencija su Pranu ir Algirdu Brazinskais. Didžiajame bibliotekos kambaryje susirinkusiems atstovams iš Niujorko, Hartfordo, Bostono ir net Toronto dr. K. J. Valiūnas, VLIKo pirmininkas, pristatė Praną ir Algirdą Brazinskus bei Algirdo žmoną Bernadetą Miliauskaitę - Brazinskienę, kurią jis tik neseniai vedė.

Konferenciją pradėjo Pranas Brazinskas, perskaitydamas šešių puslapių pareiškimą, kuriame apibūdino savo gyvenimą, patriotinę veiklą, žygį į laisvąjį pasaulį ir išreiškė padėką visiems, kurie jiems padėjo.

Sekė įvairūs klausimai, kurių buvo nemažai. Į juos atsakė Algirdas, tik retkarčiais tėvui negarsiai patikslinant kokią nors detalę. Nė vieno klausimo nesibaidė, greit išdėstydamas mintis, nuomones ir ypatingai faktus. Bernadeta nedalyvavo klausimų atsakyme, tačiau į ją tiesiogiai klausimai ir nebuvo kreipiami. Už ją atsakė vyras.

Du pagrindiniai klausimai lietė gyvenimą Turkijoj ir atvykimą į Ameriką.

Gyvenimas Turkijoj

1970 m. spalio 15 d. jie nusileido Trabzone, Turkijoje, kuri jiems pasidarė lyg ir antra tėvynė. Jie jautėsi lyg antrą sykį atgimę ir rado valdžią bei žmones, suprantančius jų padėtį. Visiems aiškino ir pasakojo apie Lietuvą, rusišką jos okupaciją ir asmeninę kovą. Jie buvo priimti broliškai, o augščiausias teismas patvirtino politinę globą. Tik dėl rusų spaudimo ir vidinės krizės turkų valdžioj 1971 m. kovo 8 d. buvo sudaryta speciali teismo komisija, kuri panaikino politinę globą. Jiems grėsė didelis pavojus iki kovo 12 d., kai įvyko perversmas. Tada jų bylos eiga buvo pakeista ir įvesta į naujas vėžes. Atvykęs dr. Valiūnas pasamdė advokatus, ir Turkija atsisakė juos išduoti.

1973 m. rudens amnestijos dėka (mininť Turkijos respublikos 50 metų sukaktį) jie buvo paleisti iš kalėjimo. Laisvi išėjo, tačiau neturėjo kur eiti. Tėvui ir sūnui Turkijos policija suteikė laikinę globą, nors ji ir nebuvo tokia, kokios jie norėjo. Gyveno maždaug 300 kilometrų į rytus nuo Ankaros pabėgėlių stovykloj, kurią jie laikė nauju kalėjimu.

1975 m. balandžio mėnesį grįžo nuverstoji valdžia. Nors ji nebebuvo tokia stipri kaip anksčiau, įvykiai visvien blogėjo. Apsauga buvo sustiprinta ir trukdomi ryšiai. Vienas gudas, kuris su jais stovykloje gyveno, 1975 m. lapkričio 3 d. buvo išduotas rusams. Kipro karas 1974 m. vasarą taip pat jiems pakenkė. Turkijos ryšiai su Amerika silpnėjo, o su Rusija stiprėjo. Kosyginas, lankydamasis Turkijoj 1975 m. gruodžio mėnesį, savo pareiškime reikalavo, kad būtų išduoti lėktuvo pagrobėjai.

Jie patys jautė ir buvo draugų informuojami apie vyriausybės planus. Pagaliau 1976 m. birželio 23 d. rytą jų draugas, Krymo totorius, kuris buvo augštas turkų policijos pareigūnas, jiems pranešė apie slaptus dokumentus, gautus iš Ankaros. Jis pasakė: bėkit, nes šį vakarą būsit išduoti.

Pabėgimas

Pietų pertraukos metu jie pro stogą iš stovyklos pabėgo. Keliavo dieną ir naktį aplinkiniais keliais, nes žinojo, kad policija užkirs pagrindinius kelius. Vyko autobusais, taksiais ir net vežimais. Birželio 24 d. rytą pasiekė Ankarą ir 8 v. jau buvo prie Amerikos ambasados, kurią saugojo turkų saugumiečiai. Einantiems pro vartus sargybinis liepė sustoti. Jie dėjosi nesuprantą turkiškai ir žengė toliau. Pribėgus trim ginkluotiem sargybiniam, jie sustojo ir angliškai pasakė, kad jie yra Amerikos piliečiai, norintys pasikalbėti su knosule. Kai paprašė parodyti dokumentus, Algirdas atsakė, kad jis studentas ir juos paliko viešbutyje; į ambasadą atėjęs pasitikrinti ar jam yra laiškų. Saugumiečiai turkiškai tarėsi ką daryti su tais amerikiečiais. Brazinskai girdėjo, kaip vienas kitam sakė: "Velniai nematę, praleiskim juos, nereikės rašyti akto". Angliškai paklausė Algirdą pavardės. Jis atsakė: — "John Brown". Tokiu būdu jie buvo įleisti į ambasadą.

Viduj juos praleido Amerikos marinas. Konsulė Jane Whitney juos priėmė ir norėjo jiems padėti. Jiems viską angliškai papasakojus ir surašius, ji nuėjo pas ambasadorių William Macomber. Po poros valandų pasitarimo ji grįžus pareiškė: "I need a Coke". Esą ambasadorius leidžia jiems pasilikti ambasadoje.

Jie ten išbuvo tris dienas. Pranas Brazinskas bandė nusižudyti, bet buvo marinų sulaikytas ir pajėgė tik susižeisti. Iš pradžių buvo planuojama juos išvežti į Amerikos karo aviacijos bazę prie Ankaros ir iš ten nugabenti į Ameriką, tačiau tas planas buvo Vašingtono įsakymu atšauktas.

Turkai reikalavo, kad Brazinskai pasiduotų, bet Amerikos ambasada reikalavo iš turkų valdžios tam tikrų garantijų. Po ilgų kalbų išgautos trys garantijos: 1. Brazinskai nebus išduoti rusam, 2. jie nebus baudžiami už pabėgimą iš stovyklos ir 3. jiems bus leista kaip galint greičiau išvykti į tą laisvą šalį, kurią jie pasirinks. Jie tom garantijom netikėjo, tačiau pats ambasadorius užtikrino, kad tos garantijos ne tik jiems duodamos, bet ir Amerikos vyriausybei.

Trečią dieną, 4 v.r., jie kartu su ambasadorium ir konsule buvo išvežti limuzinu į aikštę, kur juos sutiko turkų policija. Brazinskai ten pasirašė dokumentus, kurie rodė, kad jie savanoriškai pasiduoda. Toliau, lydimi policijos automobilių, jie su "minibus", kuriame taip pat sėdėjo septyni saugumiečiai, buvo nuvežti į gerą, modernią ligoninę Istanbule.

Jie dvi savaites išbuvo atskirose patalpose, saugojami trijų saugumiečių, kurie keitėsi kas aštuonias valandas. Spauda buvo vengiama ir neprileidžiama, bet apie juos ir Lietuvą rašė visi turkų laikraščiai pirmuose puslapiuose.

Kelionė į laisvę

Liepos 11 d., 6 v.r., atsivėrė durys ir įėjo būrys saugumiečių, žurnalistų ir fotografų. Brazinskam buvo pasakyta: "Būsit išvežti į Romą". Mat, liepos 10 d. vidaus reikalų ministeris buvo oficialiai paskelbęs, kad Brazinskai laisvi pagal turkų teismo sprendimą. Jie autobusu, pilnu žurnalistų, keliavo į aerodromą. Ten, atskirame kabinete, buvo toliau apklausinėjami ir fotografuojami. Vienas saugumietis jiem įteikė turkiškus pasus ir "Pan Am" lėktuvų linijos bilietus. Jie išskrido į Romą 9.30 v.r. kartu su M. Rudiene, BALFo pirmininke.

Praleidus tris savaites Romoje, nes buvo sunkumų vizą gauti, rugpjūčio 5 d. Lietuvos lenko dr. Felikso Zubro dėka jie pagaliau gavo vizas į Venecuelą. Tą dieną, vėl lydimi M. Rudienės, jie išskrido į Karakas, kur juos pasitiko pats dr. Zubras.

Po to juos perėmė lietuviai ir apgyvendino pas kun. Antaną Perkumą Lietuvių Centre. Pajutę Kubos komunistų ir rusų agentų pavojų, jie savarankiškai suplanavo išvykimą į Ameriką. Norėjo legaliai vykti per Kanadą, nes pagal Turkijos ir Kanados sutartį turkų piliečiai gali vykti kaip turistai tik su pasu, be vizos. Kadangi nėra tiesioginio skridimo iš Karakas į Kanadą, jie turėjo skristi per Niujorką.

Kai rugpjūčio 24 d. jie nusileido "Pan Am" lėktuvu Kennedy aerodrome, sužinojo, kad "Pan Am" neskrenda į Torontą ir kad turės skristi "American Airlines" lėktuvu. O tos oro linijos lėktuvai skrido iš kito aerodromo — La Guardia. Jiems buvo nurodyta eiti devintu koridorium į malūnsparnių stotį, iš kurios galės skristi į La Guardia aerodromą.

Beeidami pasimetė ir atsidūrė lauke. Pasinaudodami proga, pasiėmė taksį ir nuvažiavo pas gen. Lietuvos konsulą Anicetą Simutį, kur įvyko jaudinantis momentas — ten netikėtai susitiko ir su Simu Kudirka. Pranas Brazinskas liko Niujorke pas dr. Valiūną, o Algirdas nuvyko pas savo sužadėtinę Bernadetą į Worcesterį, Mass.

Bernadeta Birutė Miliauskaitė - Brazinskienė yra Amerikoj gimusi lietuvaitė. Ji studijuoja kalbas, yra ateitininkė ir mokytojauja lituanistinėje mokykloje.

Jinai Algirdui 1973 m. Kalėdų proga pasiuntė lietuvišką kalėdinį sveikinimą. Jis jai už tai padėkojo laišku. Jie apsikeitė nuotraukom, ir jų ryšys nuo to laiko vis stiprėjo. Kai Algirdas atvyko į Ameriką, jie susituokė rugsėjo 2 d.

Teisinė padėtis

Nors tik labai maža grupelė žinojo apie Brazinskų buvimą Amerikoje tuo laiku, Algirdas buvo suimtas savo žmonos bute rugsėjo 15 d. ir apkaltintas nelegaliu įvažiavimu į Ameriką. Jis praleido tris dienas kalėjime, kol $5.000 užstatą sumokėjo dr. Valiūnas.

Pr. Brazinskas rugsėjo 16 d. pats nuėjo į imigracijos ir natūralizacijos įstaigą Niujorke ir užsiregistravo. Jis taip pat pabuvo Niujorko kalėjime, kol dr. Valiūnas sumokėjo taip pat $5.000 užstatą.

Spaudos konferencijoje buvo iškelta politinės globos ir kongreso akto galimybė. Adv. Armanienės nuomone, tai būtų paskutinė išeitis. Sūnaus ir tėvo padėtys yra skirtingos ir bus tvarkomos kiekviena savaip. Algirdas yra vedęs Amerikos pilietę, ir jo teismo byla įvyks netrukus. Tėvo byla turės eiti per valstybės departamentą. Ji pabrėžė, kad jie pirmiausia turės pereiti per visą administracinį "malūną" ir turės atitikti įstatymų nurodymus. Bet ji juos užtikrino, kad dabar jokios baimės nėra ir kad jie gali gyventi ramiai.

Algirdo nuomone, išeivijos lietuviai turi išlaikyti lietuvybę ir likti jautriais tautos reikalam. Jie turi iškelti Lietuvos vardą ir ten esantiems padėti, kad jie savo pastangom galėtų išsilaisvinti. Išeiviai neturi pasiduoti komunistų skaldymam, privalo veikti vieningai.

Brazinskai žada įsijungti į Amerikos lietuvių gyvenimą, lankyti kolonijas ir savo pastangom prisijungti prie Lietuvos laisvinimo. Jie labai dėkingi už išeivių pagalbą ir jaučia, kad jų pareiga aiškinti apie priespaudą Lietuvoj.

Lietuvoj jie paliko Algirdo motiną ir dvi seseris. Jų likimas nežinomas nuo 1970 m. Jie gavę aplinkinių žinių, kad jos buvo tardomos, suimtos ir kad jas seka. Jiems tai skaudu, bet jie mano, kad kiekviena kova reikalauja aukų.

Lietuvos jaunimas nusiteikęs patriotiškai. Jis neturi galimybių, bet kai ateis proga, parodys ką gali. Rezistencinė dvasia persiduoda iš kartos į kartą per pasakojimus ir prisiminimus apie praeities kovas bei herojus.

Pirmosios dovanos Brazinskam buvo įteiktos tą vakarą. Romas Kezys įteikė "Laisvės žiburio" radijo valandos $335 auką, Zigmas Raulinaitis "Kario" redakcijos, štabo ir savo vardu — "Kario" egzempliorius ir auką.

Jie nuoširdžiai dėkingi turkų tautai ir tiem asmenim, kurie jiem padėjo. Paskutiniai padėkos žodžiai teko asmeniui iš Australijos, iš kurio jie gavo pirmą laišką, ir "Tėviškės Žiburių" redaktoriui, iš kurio gavo pirmą lietuvišką laikraštį, lankiusį juos visą laiką.

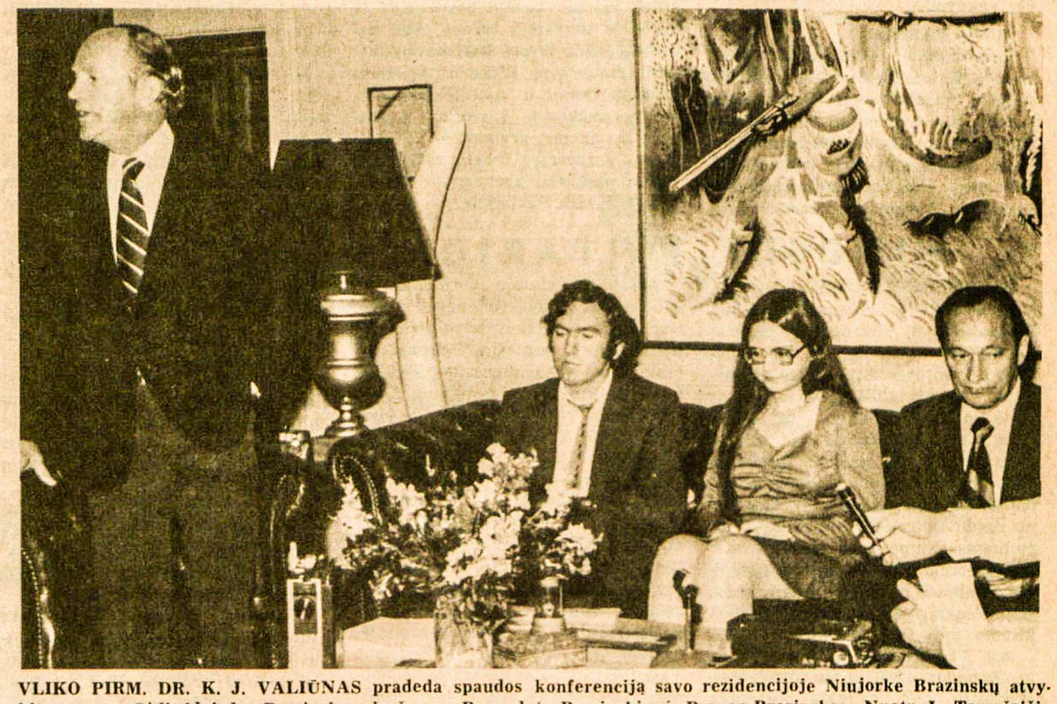

VLIKO PIRM. DR. K. J. VALIŪNAS pradeda spaudos konferenciją savo rezidencijoje Niujorke Brazinskų atvykimo proga. Sėdi Algirdas Brazinskas, jo žmona Bernadeta Brazinskienė, Pranas Brazinskas Nuotr. L. Tamošaičio

Sovietų divizijos Rytų Europoje

Antroje televizinėje diskusijoje su J. Carteriu JAV prez. G. Fordas tvirtino buvęs Rytų Europoje ir gerai žinąs, kad ten nėra sovietų dominavimo. Faktai rodo priešingai.

Lenkijoje yra 2 rusų kariuomenės divizijos, kad vietos valdžia galėtų valdyti pagal rusų pageidavimus. Čekoslovakijoje yra 5 sovietų divizijos dar nuo 1968 m. įsiveržimo. Vengrijoje yra 4 rusų divizijos ("laikinai" stovi nuo 1956 m.). Bulgarijoje kariuomenės jau nereikia, nes kraštas paklusnus Kremliui. Rumunijoje prezidentas Nicolai Ceausescu stengiasi išsikovoti daugiau laisvės užsienio politikos reikaluose. Jis neįsileidžia rusų divizijų. Jugoslavjoje Tito nutraukė santykius su Stalinu 1948 m. ir nepritaria jų kvietimui įsijungti į rusų bloką. Padėtis gali pasikeisti, mirus Titui. Albanija yra priešsovietiška, nes Kinijos komunistai valdo juos. Nepamirština, kad sovietai pagrobė tris Europos kraštus: Lietuvą, Estiją ir Latviją, taip pat dali Suomijos bei Rytų Prūsiją. Iš viso Kremlius laiko 31 diviziją Rytų Europoje, kad išlaikytų ten savo galią. Divizijos buvo panaudotos keturis kartus Čekoslovakijoje, Vengrijoje, Rytų Vokietijoje ir Lenkijoje. Taip rašo "U.S. & World Report" savaitraštis, leidžiamas JAV. E. M.

Pranui Dumčiui

iškeliavus į amžinybę, giliame liūdesyje likusius — jo žmoną MATILDĄ, sūnus ROMĄ ir VYTĄ su šeimomis bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

J. Č. Kurai — *E. Pakauskienė ir sūnus Stasys*

M. W. Stechyshyn

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

"RUDENS GERYBĖS-76"

Respublikinę parodą tokiu pavadinimu Kauno sporto halėje rugsėjo 24-30 d.d. surengė daržininkai ir sodininkai bei šios srities specializuoti ūkiai. Naujų daržovių ir vaisių rūšių atvežė Vytėnų sodininkystės-daržininkystės bandymų stoties darbuotojai. Daug vietos parodoje užėmė bitininkystės skyrius. Lietuvoje dabar yra 886 bitynai su 59.000 bičių šeimų, kurių kiekviena vidutiniškai davė po 7,4 kilogramo medaus. Iš Lietkoopsąjungos informacijos paaiškėjo, kad šiemet Lietuvoje supirkta 93.841 tona vaisių ir uogų, 329 tonos grybų, 40.592 tonos daržovių. Parodą atidarė žemės ūkio ministerio pavaduotojas V. Sankauskas, o ją aplankė kompartijos I sekr. P. Griškevičius ir kiti partijos bei valdžios pareigūnai.

VEŽIMAI IR JŲ RATAI

Nors vežimus daugelyje darbų pakeitė sunkvežimiai ir traktoriai, jie dar nėra visiškai išstumti iš gyvenimo. Šakių rajono gyventojas Albinas Venckūnas "Tiesos" 218 nr. pažeria priekaištų vežimų gamintojams: "Pramoniniu būdu jie gaminami Ukmergėje, gurguolinių dirbinių gamykloje. Deja, šių vežimų ratai subyra beveik per metus. Peiktinas ir pats darbas — atmestinai pagaminti ratų stipinai, bevažiuojant nukrinta ratlankiai. Nenoriu priešpastatyti, tačiau kaimo račiaus padarytas ir gero kalvio apkaustytas vežimas laikydavo bent kelerius metus. Laikas būtų pasikviesti patyrusius liaudies meistrus, kaip kad kalviai iš Griškabūdžio Juozas Vardauskas, Antanas Štrimaitis, račius Albinas Šniokaitis, pasitarti, kaip išvengti broko, peržiūrėti technologiją, įrengimus. Juk tokių vežimų, kurių ratai nelaiko nė metų, neverta, mano nuomone, ir gaminti — grynas nuostolis ūkiams. Jei daryti, tai tvirtus, galinčius ilgai tarnauti."

PREKIŲ ŽENKLAI

Pirmąją prekių ženklų parodą Vilniaus dailės parodų rūmuose surengė Lietuvos, Latvijos, Estijos prekybos ir pramonės rūmai. Šios pramoninės grafikos pavyzdžių kiekviena respublika parodai pateikė po 50. Estijos ir Latvijos prekybos ir pramonės rūmų dailininkai prekių ženklus kuria jau 17-18 metų, o lietuviai — tik nuo 1974 m. Žymiausi Lietuvos atstovai šioje parodoje yra dailininkai J. Raslanas, A. Gurskas, K. Ramonas, R. Gaušienė, I. Žilys.

SVEČIAI IŠ AZIJOS

Spalio pradžioje okupuotoj Lietuvoj lankėsi komunistinio Vietnamo ir Laoso žurnalistų delegacija. Ją sudarė vietnamiečių žurnalistų vicepirm. T. Dukas, Vietnamo ambasados Maskvoj pareigūnas N. D. Hungas, Laoso kompartijos oficiozo "Liaudies Balsas" vyr. red. K. Čantasenis, kuris taip pat yra ir Laoso informacijos ministerijos referentas. Propagandistam iš Pietryčių Azijos buvo leista susipažinti su Vilnium, Kaunu, S. Nėries kolchozu Kauno rajone. Jie taipgi lankėsi "Tiesos" redakcijoje, susitiko su Lietuvos Žurnalistų Sąjungos valdybos sekretoriato nariais. Svečius labiausiai domino dešimtojo penkmečio užduočių vykdymas.

ŠUNŲ PARODA

Respublikinė medžioklinių šunų paroda Kaune susilaukė beveik 300 dalyvių, priklausančių septyniolikai veislių. Kas trečias šuo buvo Vakarų Sibiro laika. Kitoms veislėms atstovavo šiurkščiaplaukiai foksterjerai, lietuviški skalikai, trumpaplaukiai taksai ir kurcharai. Parodos čempijonais vertintojai išrinko: pasvaliečio V. Jatkausko Nordą, V. Sibiro laiką, kėdainiečio K. Bačkio tos pačios veislės kalę Tajošką, vilniečio M. Aleliūno kucharę Terą ir Jovariškių zoofermos išaugintą anglų-rusų skaliką Ruslaną. Parodos medalius gavo 70 medžioklinių šunų. Didelį būrį sudarė lietuviškieji skalikai, kurių veislė dar nėra oficialiai pripažinta. Jai betgi žadama skirti didesnį dėmesį, nes tie skalikai yra tinkamiausi medžioklėms vietinėse sąlygose.

PUOŠIA KAUNĄ

Naująjį Kauno Dainavos rajoną papuošė Roberto Antinio, sūnaus, kalinėto vario skulptūra "Šventė", pastatyta aikštėje prie prekybos centro "Pasimatymas". Ant daugiakampio granitinio pjedestalo stovi trys susipynusios figūros, trimitais skelbiančios miesto šventę. Rausvo granito pustrečio metro augščio skulptūra "Susimąstymas", sukurta Leonardo Striogos, iškilo prie naujosios poliklinikos. Ji vaizduoja sėdinčią moterį, kuri, rankomis parėmusi galvą, žvelgia į saulę. Kiemelyje prie prekybinio-buitinio centro yra ant šluotos jojanti ragana ir Prano Bartulio ąžuolinė skulptūra "Berželis" — lieknos merginos figūra. Kauno vykdomojo komiteto vyr. dail. Vytauto Krasausko pranešimu, Tautų draugystės parką papuoš iš Sovietų Sąjungos dailės fondo gautos skulptūros, sukurtos įvairių respublikų dailininkų.

KNYGŲ MUGĖ

Vilniaus jaunimo sode spalio 2-3 d.d. buvo surengta knygų mugė, kuriai nemažą savo turto dalį atgabeno knygynai. Ypač didelės paklausos susilaukė trys nauji leidiniai — J. Grušo "Švitrigaila", dr. V. Kudirkos "Laisvos valandos", albuminio pobūdžio knyga "Lietuvos tapyba", išleista tik 5.000 egz. tiražu. Kadangi beveik pusė egzempliorių teks bibliotekoms, dėl jos su eiliniais pirkėjais varžosi net ir dailininkai. Mugės lankytojai turėjo progą estradoje susitikti su poetais J. Graičiūnu, A. Grybausku, V. Jasukaitytе, V. Šulcaite, literatūros kritikais A. Guščium ir S. Lipskiu. Nusipirkę šių autorių knygas, jie taipgi gavo ir jų autografus. Koncertus estradoje surengė estradinis odinės galanterijos gamyklos orkestras ir "Lelijos" siuvimo įmonių klubo moterų choras.

BYLA DĖL ŠUNELIO

Vanda Bogušienė "Tiesos" 235 nr. skaitytojus supažindina su Palangoje plačiai nuskambėjusia byla. Prasidėjo ji tada, kai kirpėjui Petrui Veberiui kažkur dingo jo šuo. Sutikęs moterį su panašiu šuneliu, jis ją apkaltino šuns vagyste. Palangos milicininkai, išklausę abiejų pusių ginčo, šunį atidavė P. Veberiui, nors moteriškė turėjo dokumentą, kad jį buvo pirkusi Klaipėdoje. Dėl to dokumento šunelis atsidūrė Klaipėdoje, kol jį vėl Palangon su milicininkų talka susigrąžino P. Veberis. V. Bogušienė pasakoja: "Palangos liaudies teismo posėdis dėl šuns vyko visą dieną. Reikėjo apklausti daugiau kaip dešimtį liudytojų, atvykusių net iš kitų miestų. Taip, taip. Šitiek žmonių turėjo pasitraukti iš darbo ir atvykti į teismą, kad paliudytų, kada ir pas kurį besibylėjantį matė šunį. Veberis, vedamas emocijų šuniui ir miesčioniškų ambicijų, pasikėsino į svetimą nuosavybę ir, žinoma, pralaimėjo . . ." Taigi, tas pagarsėjęs šunelis dabar jau turbūt paskutinį kartą grįžo Klaipėdon pas savo savininkę. **V. Kst.**

WINDSOR, ONTARIO

SAVANORIS-KŪRĖJAS a.a. PRANAS DUMČIUS, trumpai sirgęs, mirė spalio 5 d. Metropolitan-general ligoninėje. Palaidotas iš Šv. Kazimiero šventovės Šv. Alfonso kapinėse. Velionis gimė 1898 m. liepos 21 d., o 1919 m. stojo į savanorių eiles ginti savo krašto nuo tuometinių priešų. Jį gražiai apibūdino atsisveikinimo metu laidotuvių namuose savanorių-kūrėjų ir ramovėnų vardu Detroite gyvenantis St. Šimoliūnas. Kaipo gerą kataliką gražiai įvertino Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. D. Lengvinas. Kapinėse jūrų šaulių vardu atsisveikinimo žodį tarė M. Kizis.

A.a. Pr. Dumčius su šeima atvyko Kanadon 1949 m. ir apsigyveno Windsore, kur su maža pertrauka gyveno iki mirties. Nuo 1950 m. aktyviai dalyvavo L. B-nės apylinkės ir parapijos veikloje. Šermenyse ir laidotuvėse dalyvavo beveik visi windsoriečiai, daug detroitiečių ir Rodney apyl. tautiečių. Velionis nepraleisdavo sekmadieninių pamaldų, B-nės susirinkimų ir renginių. Eidavo visokias pareigas valdyboje. Nuo B-nės apylinkės įsisteigimo mokėjo solidarumo įnašus.

Savanorių - kūrėjų Detroito ir Windsoro apylinkėse iš 16 asmenų beliko 8. Windsoro apylinkėje paskutinis iškeliavo amžinybėn. Mūsų B-nė Windsore neteko tikro patrioto, Šv. Kazimiero parapija — gero kataliko rėmėjo. Liūdi a.a. Prano našlė Matilda, su kuria gražiai išgyveno per 50 metų, liūdi sūnūs Vytautas ir Romualdas su šeimomis. Ilsėkis ramybėje, Pranai, Augščiausiojo skirtoje poilsio vietoje.

B. Z.

CALGARY, ALBERTA

VEDYBINĘ 25 METŲ SUKAKTĮ atšventė P. E. Deveniai. Jų pagerbti buvo susirinkę kviesti svečiai. A. Nevada susirinkusiųjų vardu pasveikino sukaktuvininkus ir palinkėjo sulaukti visiems p.p. Devenių auksinės sukakties ir visiems vėl suirinkti. V. A. Tarvydai padėjo šeimininkams svečius priimti ir nuo visų įteikė prisiminimui bendrą dovaną. P. E. Deveniai daug dirba KLB apylinkės veiklai stiprinti. Jis yra Tautos Fondui aukoms rinkti įgaliotinis, taip pat yra buvęs KLB Kalgario apylinkės pirmininku.

SKAIDRIŲ IR FILMŲ rodymo popietę suruošė Tuxedo salėje KLB apylinkė. Prof. K. Lederis, grįžęs iš okupuotos Lietuvos, papasakojo savo kelionės įspūdžius. Susirinkusieji domėjosi dabartinės Lietuvos vaizdais ir galėjo palyginti su anksčiau girdėtais arba savo pačių patirtais kelionių įspūdžiais. Prof. K. Lederio pasakojimą buvo lengva sekti svečiams ir jaunimui, nes aiškino lietuviškai ir angliškai. Po pranešimo D. Andersonaitė paskambino pianinu dvi lietuviškas liaudies daians. Al. Šukys visų vardu padėkojo prof. K. Lederiui už pranešimą. Po paklausimų buvo suneštinė vakarienė. V. Kavaliauskas tvarkė gėrimus, o moterys — valgių stalą. **Kor.**

St. Catharines, Ont.

VISUOTINIS BENDRUOMENĖS narių susirinkimas įvyks š.m. lapkričio 7 d. tuoj po pamaldų vienuolyno salėje. Darbotvarkėje — svarbūs mūsų veiklos reikalai ir naujos valdybos rinkimai. Visi lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti.

Apylinkės valdyba

KLB Šalpos Fondo Hamiltono skyrius maloniai kviečia visus Hamiltono ir apylinkių lietuvius gausiai dalyvauti

VAJAUS UŽBAIGIMO BALIUJE

lapkričio 6, šeštadienį, Jaunimo Centre, 58 Dundurn St. N.

Pradžia — 7.30 v v

Įėjimas — $3.50, studentams ir pensininkams — $2.00

PROGRAMOJE:
- Abiturientų pagerbimas
- Solistai V. Verikaitis ir R. Strimaitis
- Choras "Aidas" (akomponuoja muzikas J. Govėdas)
- Loterija bei laimės staliukai
- Puikus orkestras, vad. J. Vaičiaus
- Turtingas bufetas, įvairūs gėrimai

KLB Šalpos Fondo Hamiltono skyrius

Visus maloniai kviečiame į Hamiltono

Lietuvių Bendruomenės šokių VAKARĄ

lapkričio 13, šeštadienį, 7 v. vakaro, Jaunimo Centre

- Programą atliks "Gyvataras",
- gros Londono "Atspindžiai"
- bus šilta vakarienė

Visi nuoširdžiai kviečiami dalyvauti ir paremti Australijon išvykstančius "Gyvataro" šokėjus

Įėjimas — $3.00, studentams — $2.00

Apylinkės valdyba

HAMILTON ONT

"ŠIRVINTOS" SKAUČIŲ TUNTAS 1976-77 m. veiklą pradėjo smagia iškyla medžiotojų klube, netoli Kaledonijos, spalio 18 d. Spalio 19 d. tuntas organizuotai dalyvavo pamaldose. Draugovių sueigos vyksta kiekvieną arba kas antrą savaitę: skaučių — Multicultural Centre, o paukštyčių — parapijos salėje.

"Širvintos" tunto vadija savo veiklą praplėtė, pasekdama kitų vietovių pavyzdžiu — įsteigė "Rūtelių" ir "Dobilėlių" būrelį, į kurį priimami mergaitės ir berniukai 3,5 — 5 metų amžiaus. Užsiėmimai būrelio sueigų metu yra darželio pobūdžio: per žaidimus ir dainas vaikučiai supažindinami su lietuviškais ir skautiškais simboliais bei papročiais. Tėveliai, norintieji vaikučius į šį būrelį įrašyti, prašomi skambinti Lelei tel. 389-5114.

Norėdama paįvairinti sueigas ir suteikti progos visokio amžiaus mergaitėms pabendrauti, drauge padainuoti, pažaisti, geriau susipažinti ir savo tarpe ugdyti seseriškumą bei artimo meilę, tunto vadija nutarė dažniau šaukti tunto sueigas. Pirmoji tokia tunto sueiga įvyks antradienį, spalio 26 d., 6.30-8.30 v.v., Multicultural Centre, 60-me kambaryje. Prašome ir tėvelius atvykti, ypač jeigu reikalinga skautiška uniforma. Sueigos metu bus galima pasirinkti ir nusipirkti sesių išaugtas uniformas, taip pat ir naujos medžiagos uniformoms. Betkuriuo kitu metu medžiagos galima gauti pas p. Zubienę tel. 545-5933. Kaina — $2.25 už jardą. Visos sesės privalo įsigyti uniformas, jeigu jų neturi, arba sutvarkyti turimąsias iki gruodžio 1 d.

Sekmadienį, spalio 31 d., 3-5 v. p.p., "Birutės" d-vė ruošia "Halloween" proga linksmavakarį su kaukėmis, į kurį kviečiamos visos mergaitės, kad ir ne skautės, nuo 3,5 iki 14 m. amžiaus. Įdomiausios kaukės bus premijuojamos. Norinčios dalyvauti praneša Lelei tel. 589-5114.

Tą patį savaitgalį, spalio 30-31 d. d., "Dainavos" stovykloje (netoli Detroito) įvyks draugininkių sąskrydis, kuriame gali dalyvauti sesės nuo 16 m. amžiaus, einančios draugininkių, d-vės adjutančių, d-kių padėjėjų pareigas ir šiaip pavyzdingos skautės — būsimos d-kės, rekomenduojamos tuntininkės. Suvažiavimo mokestis — $25. Norinčios vykti kreipiasi į tuntininkę A. Baltakienę tel. 385-5681.

Tėvai prašomi pasirūpinti, kad skautės užsimokėtų nario mokestį iki lapkričio 1 d. Mokestis: paukštytėms — $1, skautėms — $2, vyr. skautėms — $2.50, skautin. — $5.

Antradienį, lapkričio 30 d., įvyks antroji tunto sueiga, skirta ypač lietuviškų kalėdinių giesmių pamokai. Sekmadienį, gruodžio 12 d., 4 v.p.p., Jaunimo Centre rengiamos skautams ir skautėms Kūčios.

Tėvams ir organizacijų vadovams skelbiame 1977 m. veiklos tvarkaraštį. Mieli organizacijų vadovai, malonėkite tas datas įsidėmėti, kad kartais mūsų ir jūsų planai nesusikryžiuotų. Iš anksto dėkojame.

1977 m. vasario 21, pirmadienį, 7 v.v., parapijos salėje Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga tuntų sueiga-minėjimas. Kovo 6, sekmadienį, tradicinė Kaziuko mugė Jaunimo Centre. Balandžio 24, sekmadienį, šv. Jurgio dienos proga, 10 v.r. skautai organizuotai dalyvauja pamaldsoe. Balandžio 25 d., 7 v.v., parapijos salėje, šv. Jurgio šventės proga, tuntų sueiga. Birželio vidury įvyks baigiamoji sueiga-iškyla. Data ir vieta bus paskelbtos vėliau.

"Širvintos" tunto vadija

ABITURIENTŲ PRISTATYMAS įvyks lapkričio 6 d. Jaunimo Centre metiniame Šalpos Fondo parengime. Visi abiturientai, kurie dar neužsiregistravo, prašomi tuoj skambinti pirm. J. Pleiniui telefonu 549-5372.

Ta proga kiekvienam bus įteikta po knygą. Šalpos Fondo komitetas kviečia visus hamiltoniečius ir apylinkių lietuvius gausiai dalyvauti šiame metiniame baliuje. Meninę dalį atliks solistai V. Verikaitis, R. Strimaitis ir choras "Aidas".

GENĖ PETKŪNAITĖ spalio 16 d. ištekėjo už Juozo Ligaj. Jų santuoką palaimino kun. A. Januška. Mišių metu solo giedojo sol. V. Verikaitis, o vargonais grojo J. Govėdas. Vestuvinės vaišės įvyko Jaunimo Centro salėje, dalyvaujant arti 400 svečių. Vestuvinei puotai sumaniai vadovavo Kazys Deksnys. Svečių buvo net iš Vokietijos, jaunosios teta su šeima, JAV ir iš tolimesnių Kanados vietovių. J. Bajoraitis pasveikino jaunuosius, pakviesdamas sugiedoti "Ilgiausių metų". Taip pat jaunuosius sveikino "Aido" administratorius J. Pleinys. Jaunoji dainavo nuo choro įsisteigimo ir buvo viena iš tų choriščių, kuri visada keliavo su koncertais. Sveikino jaunuosius tėvai ir kiti jaunojo giminės. Visi jauniesiems linkėjo gražaus ir laimingo gyvenimo. Paskutinis tarė žodį jaunasis, padėkodamas jaunosios bei savo tėveliams ir visiems atsilankiusiems į šią jų džiaugsmo šventę. **J. P.**

JAU NE UŽ KALNŲ metinis zuikių balius, kuriam Žūklautojų ir Medžiotojų Klubo "Giedraitis" valdyba ruošiasi, kad būtų visiems malonus ir įdomus. Balius numatomas 1977 m. sausio 29 d. Jaunimo Centre.

O. A. DZIEMIONŲ padėkoj įvyko klaida: vietoj įkurtuvių staigmenos turėjo būti 10-ties metų vedybų sukakties paminėjimo-staigmenos pobūvis. Klaida įvyko dėl sekretoriaus neapsižiūrėjimo. Šiuo ji atitaisoma.

"AUKURAS" PRANEŠA, kad vaidinimų — "Klevų alėja" ir "Batai" spektaklis, numatytas spalio 31, sekmadienį, dėl kapinių lankymo neįvyks. Jis perkeltas į lapkričio 28, sekmadienį.

Birutės Pūkelevičiūtės literatūros ir poezijos popietė įvyks lapkričio 20, šeštadienį, 4 v.p.p., Hamiltono parapijos salėje.

Lapkričio 7, sekmadienį, 2 v.p.p., "Aukuras" vaidins A. Norimo "Klevų alėja" ir R. Spalio "Batai" Toronto St. Lawrence Centre.

VILNIAUS DIENA pradėta iškilmingom pamaldom AV šventovėje. Pamaldas laikė kun. L. Januška, trumpai, prieš misijonieriaus iš Afrikos pamokslą, suminėdamas Vilniaus reikšmę mūsų tautai. Šv. Mišios buvo užbaigtos giesme "Viešpaties Angelas" už žuvusius dėl Vilniaus ir Lietuvos himnu. Šventovėje su vėliavomis dalyvavo ateitininkai, ramovėnai ir šauliai.

Jaunimo Centre įvyko iškilmingas minėjimas. Jį pradėjo Kanados šaulių rinktinės pirm. P. Kanopa, kviesdamas invokacijai kun. L. Janušką. Sveikinimo žodį tarė KLB Hamiltono apyl. pirm. K. Deksnys, ateitininkų — E. Gudinskienė, šaulių — A. Patamsis ir vilniečių — J. Dilys. Paskaitą skaitė torontietis Stp. Varanka, pasidžiaugdamas darnia Hamiltono lietuvių kolonija ir Vilniaus Dienos surengimu. Mūsų sostinės diena yra ir Lietuvos diena, nes Vilniuje glūdi visos Lietuvos didybė ir jos kančios. Tikroji Lietuva negali egzistuoti be Vilniaus.

Meninę programos dalį atliko "Aukuro" aktoriai E. Kudabienė, M. Kalvaitienė, K. Kalvaitis, "Gyvataro" jaunųjų šokėjų grupė, vad. A. Kaminskaitės ir J. Jakūbynaitės bei jaunų muzikų — A. Gedrimaitės ir A. Juodelės. Dalyvavo per 150 hamiltoniečių. Rengėjų vardu nuoširdi padėka kun. L. Januškai, meninės dalies vad. E. Kudabienei ir pirm. P. Kanopai už tokį gražų Vilniaus Dienos renginį.

TAUTOS FONDO vajus eina prie pabaigos. Spėjama, kad šiemet bus surinkta beveik $2,500. Nors ne iš visų hamiltoniečių rinkėjai gavo auką, tačiau daugumas mūsų kolonijos dirbančiųjų aukojo beveik valandinį uždarbį. Reikėtų betgi išskirti plieno fabriko darbininką Joną Steiblį, kuris, augindamas šeimą mūsų laisvės kovai, šiemet TF paskyrė $50. Pilną apskaitą TF paskelbs prieš Kalėdas.

KALĖDŲ PROGA, vietoje atvirukų, savo gimines ir pažįstamus sveikiname auka Tautos Fondui. Visos pavardės bus skelbiamos spaudoje. Skambinti pirm. A. Patamsiui tel. 664-5804.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS minėjimas rengiamas lapkričio 27 d. Jaunimo Centre. Dalyvaus Klevelando ramovėnų choras. Šventę rengia mergaičių choro "Aidas" tėvų komitetas ir ramovėnai. **K. B.**

"GYVATARAS" jau yra pakėlęs sparnus skristi į Australiją — Melburną dalyvauti ten rengiamose Lietuvių Dienose. Jeigu viskas vyks pagal planą, jis išskris gruodžio 22 ir grįš sausio 14 d. Planuoja dalyvauti Australijos lietuvių numatytose programose ir dar surengti keletą atskirų koncertų kituose miestuose, aplankyti įvairias Australijos vietoves, pažinti skirtingo kontinento gamtą ir gyvūniją. Pavieniai menininkai jau daugelį kartų lankėsi Australijoje, bet "Gyvataras" bus pirmasis didesnis jaunimo meninis vienetas ten nuvykęs. Po sėkmingos Lietuvių Dienos Montrealyje "Gyvataras" ruošiasi didžiausiai savo kelionei. Atstumas labai didelis, tad didelės ir išlaidos. Bandoma sukelti lėšų įvairiais būdais: šeštadieniais organizuojamas plovimas automobilių įvairiose miesto

(Nukelta į 9-tą psl.)

Mėsos ir puikūs dešros gaminiai

Skanėstai — kiekvieno skoniui

R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113
GUELPH LINE prie PROSPECT, BURLINGTON — 639-0510
LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas **"TALKA"**

830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Kapitalas — virš $7.000.000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santaupas .... 8½ %
term. depozitus 1 m. 9½ %

IMAME UŽ:
asmenines paskolas 12%
nekiln. turto pask. 11%

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

PREZ. G. FORDO į Baltuosius Rūmus pasikviestų etninių grupių atstovų eilėse buvo ALTos valdybos pirm. dr. K. Bobelis ir JAV LB krašto valdybos pirm. A. Gečys. Jiems jis atitaisė televizijos pokalbyje su J. Carteriu padarytą klaidą R. Europos politikoje, pripažindamas, kad ją visdėlto dominuoja Sovietų Sąjunga bei ten laikomos jos kariuomenės divizijos. Prez. G. Fordas taip pat pažadėjo padaryti dar vieną stiprų pareiškimą R. Europos tautų laisvės naudai.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS DELEGACIJA privačiuose pusryčiuose Pitsburge susitiko su demokratų kandidatu į prezidentus J. Carteriu. Ištisą pusvalandį buvo diskutuojami tokie lietuviams svarbūs klausimai, kaip Helsinkio konferencija, Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą nepripažinimas, "Amerikos Balso" bei kitų radijo stočių programos, negrų veržimasis į lietuviškąją Čikagos dalį. Delegaciją sudarė: buvęs krašto valdybos pirm. J. Gaila, vicepirmininkai A. Mačiulaitytė-Zerr ir R. Česonis, LB tarybos prezidiumo atstovai A. Širvaitis ir kun. G. Kijauskas, SJ, tarybos politinės komisijos pirm. dr. P. Vileišis, Lietuvių Katalikų Tarnybos vadovas kun. K. Pugevičius, revizijos komisijos atstovas kun. dr. K. Bučmys, OFM, JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos atstovė R. Nainytė-Sušinskienė ir JAV LB Vidurio Vakarų apygardos pirm. M. Jakaitis.

KUNIGŲ VIENYBĖS SUVAŽIAVIME Čikagoje pranešimus padarė pirm. prel. J. Balkūnas ir ižd. V. Dabušis. Iš jų paaiškėjo šios organizacijos veikla ir finansinės problemos, ypač susietos su "LK Bažnyčios Kronikos" leidimu. Visiems ligšioliniams numeriams išleisti reikia apie $25.000, o ižde tėra $10.000. Lietuvių Religinės Šalpos pranešimą padarė kun. K. Pugevičius. Nuo 1976 m. vasario 1 d. iki rugsjo 30 d. pajamų turėta $58.654, išlaidų — $40.859. Pajamas daugiausia sudarė parapijų aukos. Naujon centro valdybon išrinkti: pirmininku kun. dr. Z. Smilga, I vicepirm. kun. J. Matutis, II vicepirm. kun. J. Pugevičius, sekr. kun. V. Pikturna ir ižd. kun. V. Dabušis. Buvo pasiūlyta prel. J. Balkūną paskelbti Kunigų Vienybės garbės pirmininku. Visi dalyviai šiam pasiūlymui pritarė ir jį pavedė įvykdyti naujajai valdybai. Lietuvos bažnytinės provincijos penkiasdešimtmečiui skirtą pranešimą skaitė kun. dr. V. Gidžiūnas, OFM. Simpoziumui "Žvilgsnis į lietuvių katalikų pastoraciją" vadovavo kun. dr. Z. Smilga. Simpoziume paaiškėjo, kad laikotarpyje tarp paskutinio ir dabartinio suvažiavimo mirė 14 lietuvių kunigų, o naujų beveik neįšventinta. Kaikurių parapijų klebonai, verčiami finansinių reikalų, yra tapę tik parapijų administratoriais, jaunimo stovykloms jau trūksta kapelionų. Jaunimo kėlimasis iš lietuviškų kolonijų ir pensininkų įsikūrimas vasarvietėse pabrėžia reikalą turėti keliaujančius lietuvius kunigus misijonierius.

LIETUVIŲ PRANCIŠKONŲ VIENUOLYNAS Green, Me., spalio 5 d. buvo panaikintas, nes šioje vietovėje beveik neliko lietuvių. Pranciškonų nuosavybė perduota Portlando vyskupijai. Misijos šventovė tarnaus nelietuvių kilmės vietiniams gyventojams.

Argentina

ARGENTINOS LIETUVIŲ ORGANIZACIJŲ IR SPAUDOS TARYBA rugsėjo 10 d. Avellanedoje, Aušros Vartų paarpijos salėje, išrinko naują valdybą, kuri visuomeniniam bei kultūriniam lietuvių gyvenimui vadovaus vienerius metus. Valdybą sudaro: pirm. R. Stalioraitis, vicepirm. Z. Juknevičius, I sekr. kun. A. Steigvilas, II sekr. E. Burbienė ir ižd. J. Šiušis. Po rinkimų buvo padėkota senajai valdybai, kuriai eilę metų vadovavo Arturas Mičiūdas. Naujosios valdybos adresas: Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires, Argentina.

PAVASARIO SUTIKTUVES rugsėjo 18 d. Argentinos Lietuvių Centre, Buenos Aires mieste, surengė Argentinos Lietuvių Jaunimo Sąjunga, pasiryžusi suburti Argentinos lietuvių jaunimą, dalyvavusį III kongrese. Programą atliko merginų oktetas "Žibutės", jaunoji sol. Adriana Jocytė iš Berisso ir Argentinos Lietuvių Centro tautinių šokių ansamblis. Tautinius šokius ispanų ir lietuvių kalbomis aiškino Monika Balčiūnaitė ir Graciela Morkūnaitė. Po programos žodį apie Argentinos Lietuvių Jaunimo Sąjungos uždavinius ir planus tarė pirm. Nelida Burbaitė. Pagrindinis šios organizacijos tikslas yra dirbti kartu su visa Argentinos lietuvių bendruomene lietuvybės išlaikymo darbą, jungti jaunimą ir stengtis, kad jis būtų naudingas Lietuvai. Pirmasis AL Jaunimo Sąjungos renginys buvo užbaigtas šokiais, grojant vokiečių kapelai "Edelweiss". Pavasario karalaite išrinkta Adriana Jocytė, princesėmis — Celija Mičiūdaitė ir Monika Servadio.

Brazilija

KUN. DR. A. BENDORAIČIUI, Brazilijos džiunglėse turinčiam 136 lovų ligoninę, laikinėn talkon atvyko Australijos lietuvis dr. V. Kiaušas. Ši lietuvio misijonieriaus įsteigta ligoninė yra Guajara Mirim vietovėje. Kelionė iš Sao Paulo truko net 72 valandas, dažnai teko keisti autobusus. Dr. V. Kiaušą lydėjo gerai portugalų kalbą mokanti Teresė Aleknavičiūtė. Vienoje vietoje autobusas buvo įvažiavęs į smėlio duobę, iš kurios jį išvilko kitas pravažiuojantis autobusas beveik po valandos laukimo. Kelionės metu mirė viena brazilė, apie 40-50 metų amžiaus, ištikta širdies priepuolio. Dr. V. Kiaušas masažu buvo ją atgaivinęs, tačiau jo pastangas niekais pavertė brazilai, pasišovę merdinčią moterį nuvežti taksiu į artimiausią miestelį. Nemokėdamas portugalų kalbos, dr. V. Kiaušas neįstengė jų įtikinti, kad jam būtų leista tęsti širdies masažą.

Urugvajus

URUGVAJAUS LIETUVIAI Montevideo mieste patefono plokštelių seriją "Melodias de Lituania" ("Lietuvos melodijos") papildė nauju leidiniu — "Prie ugniakuro". Naujoji plokštelė turi 13 dainų, sukurtų okupuotos Lietuvos kompozitorių. Įrašai buvo gauti iš Vilniaus. Leidėjai plokštelę skiria III-jam pasaulio lietuvių jaunimo kongresui prisiminti. Jos apvalkalą puošia kongreso šūkis: "Tėvų žemė Lietuva — mūsų širdy visada"

Australija

KUN. J. PETRAUSKAS Perthe į kapines palydėjo tris šioje kolonijoje rugsėjo 15-18 d.d. mirusius lietuvius: buvusią marijampolietę a.a. Mariją Meliauskienę, gimusią 1896 m.; iš Geelongo su šeima Perthan atsikėlusį a.a. Antaną Černecką, 64 metų amžiaus; nuo Utenos kilusį a.a. Antaną Valiukėną. M. Meliauskienė tvirtais lietuviais užaugino dukrą Albiną, sūnų Antaną ir tris anūkus — Gediminą, Kęstutį, Mindaugą. A. Černeckas bendruomeninėje veikloje plačiau nesireiškė. Velionis paliko posūnį Hansą Žukauską. A. Valiukėno mirtis buvo skaudus smūgis Pertho ramovėnams ir visiems šio miesto lietuviams, nes jis čia su žmona Valerija ir dukra Žydre gyveno jau nuo 1949 m. Aktyviu "Ramovės" nariu buvo 14 metų. Be minėtų artimųjų, velionies liūdi ir Australijoje gimęs sūnus Rytas.

"TĖVIŠKĖS AIDŲ" pranešimu, Melburno žemės ūkio parodos rankdarbių skyriuje II premiją laimėjo lietuviškais tautiniais drabužiais aprengta lėlė, ant sijonėlio turėjusi užrašą "Lithuania". Kas šį rodinį parūpino parodai, savaitraščio redakcijai nėra žinoma.

Belgija

LIEŽO LIETUVIAI, vadovaujami sol. Br. Gailiūtės-Spies, surengė pagerbtuves Belgijos LB pirm. Stasei Dominaitei-Baltus, už LB vairo praleidusiai jau 20 metų. Iškilmė buvo pradėta iš Paryžiaus atvykusio kun. J. Petrošiaus atnašautomis Mišiomis, užbaigta vaišėmis. Sukaktuvininkę pasveikino ir gėlių puokštę įteikė B. Gailiūtė-Spies. Sveikinimų bei simbolinės dovanėlės susilaukė ir kun. J. Petrošius, šiemet švenčiantis pastoracinio darbo 25 m. sukaktį. Padėkos žodyje S. Dominaitė-Baltus prisiminė sunkoką pirmininkavimo pradžią, vargus ir džiaugsmus 20 metų laikotarpyje, tarė ačiū visiems kultūrinio bei visuomeninio darbo talkininkams.

Britanija

PAMINKLAS KATYNE SOVIETŲ NUŽUDYTIEMS lenkų kariams rugsėjo 18 d. buvo atidengtas Londone, Kessingtono rajonui priklausančiose Gunersburio kapinėse. Iškilmėje dalyvavo statybos komiteto pirm. lordas Barnby, vicepirm. lordas Oswaldas, lenkų egzilinės vyriausybės prez. Ostrovskis, apie 20 britų parlamento narių, 8.000 minia, kurią sudarė lenkai, karo veteranai, R. Europos tautų atstovai, kaikurių valstybių konsulai. Trūko oficialaus Britanijos vyriausybės atstovo, nes Britanija nenori santykių įtampos su Sovietų Sąjunga. Dėl šios priežasties obelisko pavidalo paminklas turi tik Lenkijos erelį, įrašą "Katyn 1940", katalikų kryžių, žydų Dovydo žvaigždę ir mahometonų mėnulį. Toms tikyboms priklausė nužudytieji karo belaisviai. Pjedestalo įraše pabrėžiama, kad paminklas yra skirtas trijų stovyklų 14.500 karo belaisvių, kurių 4.500 buvo rasta bendrame kape Katyne. Kad juos nužudė sovietai, nebuvo leista įrašyti. Paminklą atidengė vieno žuvusio lenkų kario našlė, pašventino iš Romos atvykęs lenkų išeivių vysk. Rubinas. Paminklą papuošė apie 120 vainikų, kurių pirmąjį padėjo Lenkijos egzilinės vyriausybės prez. Ostrovskis. DB Lietuvių Sąjungos vardu vainiką padėjo pirm. J. Alkis, lydimas I. Varkalaitės ir K. Markevičiūtės. Lietuvos tautinių spalvų juosta turėjo užrašą: "In memory of the Victims of Katyn, 1940". Iškilmėje dalyvavo ir Lietuvos atstovas V. Balickas, kuriam taipgi teko pavaduoti susirgusį Latvijos atstovą.

Italija

ŠV. KAZIMIERO KOLEGIJA Romoje pradėjo naujuosius mokslo metus. Šį kartą susilaukta trijų naujų klierikų — kanadiečio lietuvio iš Hamiltono, Ontario, ir dviejų amerikiečių iš jų tėvynės. Šiais mokslo metais akademija turi 5 klierikus: tris lietuvius ir du amerikiečius. Studijas gilina du kunigai — kroatas ir italas.

Kun. J. Staškus, išvykdamas klebonauti į Delhi ir Londoną, iš torontiečių gavo daug sveikinimų ir dovanų išleistuvių metu. Nuotraukoje — gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas, toliau — Vyt. Balčiūnas įteikia sveikinimą "T. Žiburių" štabo vardu
Nuotr. O. Burzdžiaus

Mažo būrio dideli darbai

Thunder Bay lietuviai ir jų projektai

Gana plačiai garsėjo Kanados Lake Superior uostai Fort William ir Port Arthur Ontario provincijoje. Beaugdami jiedu susijungė ir pasivadino Thunder Bay miestu, turinčiu 110.-000 gyventojų. Ten nuo seno gyvena įvairių tautybių žmonės, dirbą ypač miškų kirtimo darbuose. Jų tarpe yra ir lietuvių, atvykusių prieš II D. karą ir po jo. Tose srityse (kasyklose ir miškuose) pradėjo gyvenimą Kanadoje sol. V. Verikaitis, rašytojas J. Kralikauskas, Vyt. Kastytis, dr. A. Valadka ir kiti. Dauguma jų, atlikę įsipareigotus darbus, išvyko į miestus, tačiau nemaža dalis įsikūrė anose srityse ir liko vietoje darbuotis.

Šiuo metu Thunder Bay srityje mažai lietuvių beliko: vieni baigė savo gyvenimo dienas, kiti išsikėlė kitur gyventi. Visdėlto čia tebeveikia KLB apylinkė, vadovaujama dr. E. Jasevičiūtės. Tas mažas būrys betgi yra pasižymėjęs gražia veikla, kurios vainikas yra lietuvių skyrius tautybių parke.

Lėktuvu iš Toronto

Š.m. birželio pabaigoje buvo surengta didelė iškilmė — pašventintas lietuvių paminklas Thunder Bay, Ont., mieste. Toje iškilmėje turėjo dalyvauti ir augščiausi lietuvių pareigūnai iš Toronto — gen. konsulas, LB krašto valdybos pirmininkas, iškilūs kanadiečiai politikai ir t. t., bet lėktuvų pilotų streikas viską sustabdė. Rengėjams teko atsisakyti kaikurių projektų bei atidėti vėlesniam laikui. Taip atidėtoji dalis buvo nukelta į spalio 17, sekmadienį. Seniai pakviestieji solistai Gina Čapkauskienė, V. Verikaitis ir akompaniatorius J. Govėdas "Air Canada" sparnais pasiekė Thunder Bay spalio 16 d. Juos pasitiko vietos lietuvių veikėjai — Adelė Matušaitytė - van Vlyman ir J. Erslavas, kurie apgyvendino svečius netolimame viešbutyje.

Pamaldos kaip katakombose

Buvo planuota rengti lietuviams pamaldas sekmadienį katedroje arba lenkų šventovėje, kur klebonauja su lietuviška kilme susijęs kun. Stankiewicz. Deja, tas planas pasirodė neįvykdomas, nes per trumpą laiką neįmanoma pranešti plačiai išsisklaidžiusiems tautiečiams. Be to, grynų lietuvių čia nedaug tėra, daug kas yra sukūrę mišrias šeimas, kur lietuvių kalba nebevartojama. Reikėjo tad pasitenkinti privačiu dr. E. Jasevičiūtės namu. Susirinko keletas tautiečių šeštadienio vakarą ir dalyvavo Mišiose, kurias atnašavo kartu atvykęs kun. Pr. Gaida. Katakombinėje nuotaikoje buvo prisiminti gyvi ir mirę tautiečiai, kurie šioje srityje darbavosi ir tebesidarbuoja.

Tautybių parke

Sekmadienio rytą su dr. E. Jasevičiūte ir Erslavu aplankėm tautybių parką "International Friendship Garden". Tai nemažas plotas pačiame Thunder Bay mieste, kur keliolika tautybių joms skirtame plote įrengė savo skyrius. Kiekviena jų bandė gautąjį plotelį taip sutvarkyti, kad būtų būdingas senajam savo kraštui. Taip čekai įrengė didingą senovišką pilį, vokiečiai — vėjo malūną su būdingu nameliu, italai — tris plokščias kolonas su klevo lapu, lenkai — koplytstulpį ir paminklą su valstybės ženklu-ereliu ir t.t. Lietuviai ant supiltos pakilumos pastatė stogastulpį su Rūpintojėliu. Šonuose įrašai: "Lithuanian culture and work dedicated to Canada"; kitoje pusėje: 1253 Anno Domini 1974, Lietuva, tėvynė mūsų, architect A. Kulpa - Kulpavicius, MRAIC." Prie įrašų pridėti simboliai — klevo lapas ir Lietuvos Vytis. Visas tas derinys daro malonų įspūdį praeiviui. Jis ilgus dešimtmečius liudys augančio miesto gyventojams, kad čia gyveno darbšti lietuvių grupė, kuri sielojosi savo tėvyne Lietuva ir kūrė naują gyvenimą Kanadoje.

Pats paminklas, projektuotas archit. dr. A. Kulpos (Rūpintojėlis — skulpt. Dagio), prabyla į praeivį kukliai, nerėkiančiai, kviesdamas susimąstyti, kaip ir pats Rūpintojėlis. Visdėlto šis paminklas ir aplinkos įrengimas pareikalavo per $20.000. Mažam lietuvių būriui (su dr. E. Jasevičiūte priešakyje) teko daug pasidarbuoti tokiai sumai sutelkti. Tai buvo tikras bitelių darbas, kuriame uoliai dalyvavo ir mišrios šeimos. Tuo būdu lietuviai įsirikiavo pajėgiųjų tautybių gretose šalia suomių, vokiečių, italų, lenkų, ukrainiečių ir kitų. Nei latviai, nei estai savo skyriaus čia neturi.

Tautybių parko idėja Kanados šimtmečio proga kilo dviejų moterų veikėjų galvose, būtent, Rose Frim ir Ruth Black, kurios vadovauja "soroptimist" moterų klubui, jungiančiam įvairių tautybių nares. Jų noras — plėsti draugiškumą tarp įvairių tautybių ateivių ir skatinti bendradarbiavimą. Vadovės džiaugiasi savo darbo vaisiais, bet apgailestauja vandalų siautėjimą tautybių parke. Jie iki šiol padarė jau daug žalos. Pvz. praeidami matėm numuštą lenkų paminklo iškabą-įrašą. O ir lietuvių paminklas jau truputį sužalotas.

Koncertas

Belaukdami koncerto, J. Erslavo dėka turėjome progos aplankyti miesto įdomybes, pamatyti gražiuosius vaizdus. Ypač įspūdingas universitetas, naujai pastatytas ir išaugęs į impozantišką instituciją, turinčią jau 4000 studentų. Čia studijavo ir tebestudijuoja nevienas lietuvis.

Jau ir 2 v.p.p. — koncerto pradžia. Rengėjai teikia jam ypatingą reikšmę, nes tai minėtojo paminklo šventinimo iškilmių tęsinys. Į gražią "Confederation" kolegijos salę susirinko šimtinė klausovų (salėje — apie 150 vietų). Vietiniu mastu tai neblogas skaičius. Buvo tikėtasi daugiau, bet kitų tautybių renginiai sukliudė. Pažymėtina, kad koncertas buvo rengtas daugiausia kitataučiams, nes lietuviai tokios salės nepajėgtų pripildyti. Kaip vėliau teko patirti iš kitataučių klausimų, koncertas buvo geras, įdomus, juoba, kad abu solistai — G. Čapkauskienė ir V. Verikaitis atliko ne tik lietuviškų, bet ir kitokių kūrinių. Puikioje salėje jų balsai, akompanuojami J. Govėdo, labai gerai skambėjo. Pradžioje klausovai nedrąsiai plojo, bet į galą įsismagino. Rengėjų vardu dr. E. Jasevičiūtė išreiškė padėką programos atlikėjams ir dalyviams.

Su žmonėmis

Po koncerto — kavutė. Proga susipažinti. Štai koridoriuje J. Govėdas šnekina vietines studentes — Valaitytę iš Londono ir Tribinevičiūtę iš Hamiltono. Čia pat ir Paulionytė iš Londono, kuri dirba ligoninėje kaip gail. sesuo. Ten matyti Druktenių šeima, p. Bagdonienė, Jakys, A. Matušaitytė - van Vlyman su dukra, J. Erslavas su šeima ir kt. Nedaug lietuviškų veidų, vyrauja kitos tautybės — latviai, lenkai, estai, slovėnai, slovakai, vokiečiai ir kt. Koncerte dalyvavo ir "Northern Mosaic" red. Obliubek su žmona. Jis yra slovėnas, istorijos ir bibliotekininkystės specialistas. Redaguoja dviménesinį laikraštį, kuriame sutelpa visos tautybės. Jame dažnai rašoma ir apie lietuvių veiklą. Jis domėjosi "Tėviškės Žiburiais" ir pageidavo nuotraukų bei kitokios medžiagos, liečiančios stambiuosius lietuvių renginius.

Jaukiu pobūviu buvo baigtas ilgai rengtas koncertas, kuris Thunder Bay lietuviams buvo neeilinis įvykis. Jo rengime uoliai darbavosi dr. E. Jasevičiūtė, Adelė van Vlyman, p. Bagdonienė, J. Erslavas, p. Drukteniai (pas juos buvo solistų vakarienė), Jakys, Krišciūnienė ir kiti (turbūt tie patys asmenys surengė ir torontiškio "Atžalyno" išvyką). Tokiam būreliui rengiant didesnius dalykus reikia gerokai įtempti jėgas. Bet ligšioliniai renginiai parodė, kad jie tam yra pajėgūs.

Grįžtant į Torontą, dr. E. Jasevičiūtė apdovanojo knygele "Folklore Festival", kurioje išspausdinta rugsėjo 18 ir 19 d.d. tautinių grupių festivalio programa ir kiekvienai tautybei skirtas vienas puslapis. Septyniolikoje tautybių gražiai atstovaujama ir Lietuva. Įdėtas lietuvių paminklas Thunder Bay tautybių parke ir jo aprašymas. Taipgi pridėtas vieno valgio receptas. Visa tai rodo, kad ir mažas būrys gali atlikti didelius darbus.

Pr. G.

PRANEŠIMAS IŠ ROMOS

Italų spauda apie Lietuvą

Plačiai skaitomas italų dienraštis "Seculo d'Italia" nuolat iškelia Lietuvos klausimą savo skiltyse. Jis plačiai panaudoja prelato V. Mincevičiaus italų kalba leidžiamo "Elta Press" biuletenio medžiagą ir tuo būdu informuoja italų visuomenę apie komunizmo pavojų Italijai bei visam pasauliui. Rugpjūčio 25 d. laidoje "Seculo d'Italia" per du puslapiu ištisai paskelbė "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" laišką Berlyno arkivyskupui kardinolui Bengsch jo apsilankymo Lietuvoje proga.

Straipsnyje stambiomis raidėmis pabrėžiama: "Sovietų Sąjungos istorija yra pagrįsta elementariausių žmogaus teisių pažeidimais. Lietuvos tikintieji ir kunigai deportuoti į Sibirą ir išžudyti! KGB nustelbia ir raudonosios armijos žiaurumus!" Dvi nuotraukos, vaizduojančios sovietų koncentracijos stovyklas ir jų tankus, paryškina straipsnį. "Tai pagrindinės priemonės, — pažymi italų dienraštis, — kuriomis naudojasi Kremliaus agentai betkuriai opozicijai palaužti." Dienraštis taip pat skelbia "Elta Press" agentūros kreipimąsi į italų skaitytojus, kuriame visi kviečiami siųsti užuojautos ir solidarumo pareiškimus lietuvių politiniam kaliniam, ypač pasmerktiem už jų religinius įsitikinimus, kaip Nijolė Sadūnaitė. Tokie laiškai, — pažymi laikraštis, — turi nepaprastos reikšmės persekiojamųjų likimui.

Tas pats "Seculo d'Italia" dienraštis rugsėjo 11 d. laidoje paskelbė ir kitą straipsnį "KGB agentų naguose: Kryžiaus keliai norinčių emigruoti iš Sovietų Sąjungos". Straipsnyje skelbiamos kito lietuvių politinio kalinio Kęstučio Jokubyno 17-kos metų kančios sovietų kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose bei nesėkmingi bandymai gauti emigracijos vizą į laisvuosius Vakarus. Panaudotoji medžiaga yra paimta iš "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos", kurią prel. V. Mincevičius išvertė į italų kalbą ir paskelbė "Elta Press" biuletenyje.

M. K. Razminas

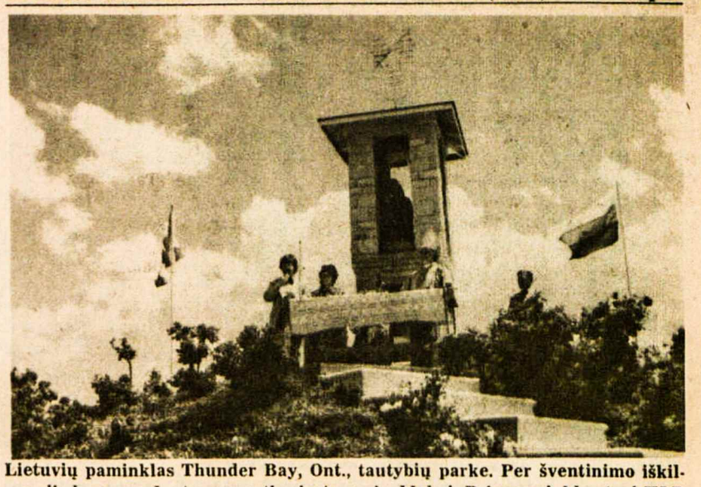

Lietuvių paminklas Thunder Bay, Ont., tautybių parke. Per šventinimo iškilmes jis buvo perduotas saugoti miesto savivaldybei. Prie paminklo stovi KLB Thunder Bay apylinkės pirm. dr. E. Jasevičiūtė, kalbą sako miesto atstovas Willoughby, pasirašęs perėmimo raštą

A†A

Gertrūdai Lumbienei

mirus, dideliame skausme ir liūdesyje likusiems — vyrui VYTAUTUI, sūnums VIRGINIJUI su žmona ir GEDIMINUI reiškiame gilią užuojautą bei kartu liūdime —

V. Jasiūnienė — *Violeta ir Viliamas Gulutsonai*
E. J. Girėnai — *Dalia ir John Wright*

Toronto, Ontario

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas.
SUPERIOR SAUSAGE CO.
1004 Dundas St. West,
Toronto. Tel. 531-8422

MEDUS --
reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas.
Induose ar koriuose.
Iš bityno: 30 Dewson St.,
Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

BALTIC MOVERS
Visų rūšių pervežimas baldai ir kt. Vežamas turtas pilnai apdraustas.
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

PROGRAMA KOVAI SU INFLIACIJA

Kur esame ir kuria linkme einame

1.

Praėjus vieneriems metams, programa kovai su infliacija pasiekė savo užsibrėžtą tikslą.

Pats svarbiausias laimėjimas — infliacijos sumažėjimas. Prieš vienerius metus kainos kilo 10,8%. Kaikurie šį rudenį neišvengiami kainų pakilimai (energijos kainos ir savivaldybių mokesčiai) neprisidės prie infliacijos mažėjimo. Nežiūrint į tai, pirmųjų metų tikslas, t.y. infliacijos sumažinimas iki 8%, bus pasiektas.

Visokių pajamų (uždarbių, algų, honorarų, dividendų, pelno) kilimas yra taip pat sėkmingai sumažintas. Vidutiniškai šiais metais uždarbiai pakilo daugiau negu kainos. Tai reiškia, kad daugumas kanadiečių dabar gali lengviau kovoti su sunkumais, kad pirkimo galia dabar yra didesnė negu kad buvo prieš įvedant programą kovai su infliacija.

2.

Mūsų tikslas per antruosius programos metus dar daugiau sumažinti infliaciją (iki 6% ar net mažiau). Tai galės būti pasiekta, jeigu visi kainų kilimai bus sulėtinti kartu.

Mes gyvename rinkos ekonomijos sistemoje. Šioje sistemoje yra svarbu, kad kainos galėtų iki tam tikro taško kilti arba kristi. Kovai su infliacija gairės, kontroliuodamos pelno dydį, efektyviai mažina kainų kilimą. Per antruosius programos metus kainų ir pelno kontrolės taisyklės bus suprastintos ir įgalins teisingiau pritaikinti suvaržymus įvairioms gamybos bei prekybos įmonėms. Šios taisyklės taip pat duos paskatinimą naujiems investavimams, kurie yra reikalingi mūsų krašto ekonominiam augimui ir nedarbo sumažinimui. Naujiems investavimams duodami kreditai sudarys įmonėms sąlygas gautą pelną naujai investuoti, tuo pakeliant produktyvumą ir gamybą.

Pagal nustatytas gaires, per antruosius programos metus uždarbiai ir algos galės kilti iki 6%, pridedant dar 2%, jeigu krašto produktyvumas tai leis.

Visos vyriausybės stengiasi mažinti savo išlaidas. Federacinė vyriausybė varžo savo išlaidų dydį taip, kad jos neviršytų bendro Kanados ekonomijos augimo. Tai reiškia, kad kasdien yra daromi sprendimai naujų programų apribojimui ir esamų programų apkarpymui. Tie sprendimai yra skaudūs, bet neišvengiami, nes vyriausybė, norėdama sumažinti infliaciją, turi mažinti savo išlaidas.

3.

Niekas nemėgsta kontrolės. Jos nemėgsta krašto gyventojai, nes ji turi įtakos į jų asmeninius nuosprendžius. Kontrolės nemėgsta ir vyriausybės, turinčios ją įgyvendinti. Visdėlto infliacijos sumažinimui ir ekonomijos augimui kontrolė buvo ir tebėra reikalinga. Ši programa galios iki 1978 metų pabaigos. Tol, kol programa galioja, vyriausybė yra įsipareigojusi užtikrinti pastovų infliacijos mažėjimą.

Siekiant apsaugoti asmeninę pirkimo galią, santaupas, pensijas, o taip pat ir kanadiečių darbus, infliacija turi būti sumažinta. Jeigu kainos ir uždarbiai būtų kilę ir toliau, kaip jie kilo praėjusiais metais, tai Kanadoje gaminamos prekės būtų greitai nebegalėjusios konkuruoti pasaulinėje rinkoje. Importuoti gaminiai labai lengvai būtų nukonkuravę Kanadoje gaminamas ir parduodamas prekes. Ypač svarbu, kad mūsiškės gamybos išlaidos ir pardavimo kainos galėtų konkuruoti su amerikiečių išlaidomis ir kainomis. Deja, amerikiečiai abiem atvejais vis dar pirmauja. Galiausiai infliacija kenkia investavimams. Mažėjant investavimams, didėja bedarbių skaičius.

Po vienerių metų kontrolės infliacija sumažėjo. Darbų apsaugojime ir Kanados gerovės kėlime padaryta pažanga. Programos kovai su infliacija pasisekimas iki šiol daug priklausė nuo daugelio kanadiečių bendradarbiavimo. Ir toliau bendradarbiaudami, galėsime visi kartu naudotis mūsų augančios ir turtėjančios ekonomijos vaisiais.

Government of Canada — Gouvernement du Canada

Simon's TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto — Tel. 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam televizijas ADMIRAL, "stereo" ir kitos rūšies aparatus.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos naujai išrinkta centro valdyba. Iš kairės: ižd. Donatas Sukelis, sekr. Vanda Gasperienė, pirm. dr. Jonas Šalna, vicepirm. Zigmas Dailidka. Nuotraukoje nėra nario spaudos reikalams Valerijono Šimkaus ir vicepirm. Juozo Dilio Nuotr. A. Šeštoko

Vyskupo raštas ir lietuvių atsakymas

(Atkelta iš 2-ro psl.)

sutvarkyti, bet ne religiniu. Koks gi to sutvarkymo gerumas, jei pats vyskupas veja žmones iš šventovės, neleidžia lietuviškų pamaldų! Geras ganytojas kviestų visų tautybių tikinčiuosius ir skatintų melstis visomis kalbomis, o ne draustų. Taigi, Seinuose vyksta tautinė kova, apimanti ir tikybinę sritį. Teisinimasis, kad lietuviams duotas buvęs evangelikų dievnamis, neišsprendžia problemos, nes toks sprendimas reiškia lietuvių pažeminimą, nustūmimą į antros eilės parapijiečius. Dėl tokios diskriminacijos lietuviai ir protestuoja.

Sakoma, kad Lomžos vyskupas siūlo lietuviams steigti naują parapiją Vidugiriuose, rūpinasi Žagarių koplyčios atnaujinimu. Jeigu jau tie sprendimai plaukia iš sielovadinių motyvų, tai iš tų pačių motyvų turėtų plaukti ir leidimas lietuviškoms pamaldoms Seinų bazilikoje. Juo daugiau šventovių bei pamaldų ir religinių centrų turės lietuviai, juo stipresnis bus jų krikščioniškasis tikėjimas. Tuo vyskupas turėtų tik džiaugtis, o ne sunkinti religinį lietuvių gyvenimą.

Deja, visoje toje byloje slepiasi nacionalistinė lenkų neapykanta lietuviams. Tai matyti ir Lomžos kurijos rašte lenkų magistrui. Seinų lietuviai, reaguodami į tas nuotaikas, prisimena dabartinės Lenkijos mažumų politiką, kuri esanti palankesnė už lenkų dvasiškių. Tiesa, minėto atsakymo autoriai perdaug jau išgiria civilinės lenkų valdžios ir partijos laikyseną, nes ir čia lietuviai patiria gana didelį lenkų spaudimą (pvz. neleidimas periodinio lietuvių laikraščio), tačiau jie tai daro, norėdami pabrėžti kontrastą tarp ateistinės ir tikybinės valdžios, atremti priekaištą nelojalumo civilinei lenkų valdžiai. Iš tikrųjų turėtų būti atvirkščiai — Katalikų Bendrija privalėtų būti skriaudžiamųjų lietuvių globėja bei užtarėja, o ne skriaudėja. Tai turėtų plaukti iš pačios krikščionybės esmės.

Lietuvių spaudoje pasigirdo balsų, esą lietuvius kursto komunistai. Bet tai tik prielaida, kurios nepatvirtina nei iš Suvalkų trikampio atvykstą žmonės Š. Amerikon, nei turimi faktai, nei pats kovos pobūdis. Jei tai būtų komunistų kurstoma kova, kitaip į ją pažiūrėtų ir lenkai dvasiškiai bei katalikai pasauliečiai. Pagaliau net ir priėmus tokią komunistinę prielaidą, didžioji kaltė tektų lenkų hierarchijai, nes ji būtų ginklų tiekėja komunistams. Tai neįtikėtinas dalykas.

Yra nuomonių, sakančių, kad Seinų lietuviai turėtų nusileisti ir pasitenkinti tuo, ką dabar gauna, o vėliau reikalauti daugiau. Tą nuomonę palaiko ir kaikurie lietuviai dvasiškiai Romoje, nepakankamai žiną padėtį. Tokia nuomonė peršama lietuviams jau 20 metų. Ji nebuvo priimta iki šiol, nes reiškia kapituliaciją. Jei lietuviai bus išstumti iš centrinės Seinų šventovės dabar, bus išstumti iš viso tenykščio centrinio gyvenimo ir nebegalės grįžti į tą vietą, kur, be kitko, yra palaidotas lietuvių dainius vysk. A. Baranauskas. Tam bus atimtas pagrindas. Pralaimėjus centrinę poziciją, bus pralaimėtos ir kitos. Dauguma Seinų lietuvių mano, kad minėtos nuomonės palaikymas yra lenkų pozicijos stiprinimas. Jei nepavyko tos nuomonės įpiršti per 20 metų, nepavyks ir ateityje. Negalima nusileisti ten, kur pažeidžiamos lietuvių teisės.

R. B.

Akademijos ...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

rinkimas bus gana geras. Kaip ir menininkams, taip ir mokslininkams reikia visuomenės paramos bei paskatinimo savo darbams tęsti.

— Ar turite patogias patalpas suvažiavimui ir nakvynėms?

— Šventovė, Kultūros Centras ir mokyklos patalpos Southfielde (prie Detroito) teikia reikiamus patogumus ir pakankamai vietos gausiai viso suvažiavimo programai. Nakvynės yra parūpintos trijuose Southfieldo viešbučiuose papiginta kaina — bus arti ir patogu, pakankamai toli nuo didmiečio triukšmo.

— Ko laukia Akademijos suvažiavimo rengėjai iš visuomenės?

— Suvažiavimui rengti komitetas kviečia vietos visuomenę ir svečius iš kitų lietuvybės centrų. Tiek torontiečiams, tiek Čikagos ar Klevelando lietuviams nėra tolima kelionė. Lietuvių visuomenėje yra daug iškilių asmenų, gausiai aukojančių lietuvybės ir jos kultūros reikalams. Laukiame šių lietuvybės šulų gyvo dalyvavimo, o taip pat duosnumo akademijai — reikia padengti gausias paties suvažiavimo, bent dalies paskaitininkų kelionių bei kitas išlaidas, reikia išleisti suvažiavimo darbus. Visko neišvardinsiu, bet suvažiavimo sąmata siekia 10,000 dolerių, o pajamos gal pasieks 2,000. Tai didžiulis lietuvių visuomenės uždavinys — paremti vienintelę lietuvių mokslo akademiją jos gausios veiklos kelyje. Leiskite šia proga padėkoti Jums ir "Tėviškės Žiburių" redakcijai už parodytą dėmesį akademijos veiklai ir jos siekimams.

PADĖKA

Netikėtai mirus rugsėjo 30 d. brangiam mano vyrui

Pranui Pekarskui,

nuoširdžiai dėkoju atskubėjusiems man padėti V. V. Treigiams, D. M. Norkams, Z. P. Augaičiams, M. Stankaitienei, M. Jankauskienei. Dėkinga esu kunigams J. Staškevičiui ir J. Gutauskui už maldas laidojimo namuose ir Mišias Šv. Kazimiero šventovėje, chorui už giedojimą, altoriaus tarniukams, J. Žiogienei ir katalikių moterų skyriaus narėms už parapijos salėje suruoštus pusryčius, D. M. Norkams už panaudojimą jų rezidencijos po laidotuvių susirinkusiems karstanešiams ir artimiesiems. Dėkoju už užprašytas Mišias, gėles, už aukas Lietuvių Fondui, Širdies ir Vėžio draugijoms, karstanešiams, taip pat įrašiusiems velionį į T.T. pranciškonų rėmėjus. Ačiū kapinėse pasakiusiai atsisveikinimo kalbą KLB Delhi skyriaus pirmininkei A. Ratavičienei, debeikiečių vardu kalbėjusiam kun. J. Gutauskui, visiems pareiškusiems užuojautą žodžiu ir raštu.

Visuomet Jums visiems dėkinga ir Jus gerbianti —

Petrė Pekarskienė

Delhi, Ont.

Pasitraukė mergaičių auklėtoja

BR. LIUBINAS, V. Vokietija

Vasario 16 gimnazija yra spaudžiama iš dviejų pusių — mokinių skaičius mažėja, lietuviškieji auklėtojai retėja. Šiems mokslo metams prasidėjus viena grėsmė, atrodo, šiek tiek nutolo, nes atvyko 16 mokinių iš užjūrio (13 iš JAV-bių ir 3 iš Kanados). Vienas atsirado net iš Venecuelos, tiesa, ten jau baigęs gimnaziją, o Vasario 16-tosios gimnazijoj norįs specialiai mokytis lietuvių bei vokiečių kalbų, Lietuvos istorijos ir jos geografijos.

Nuo spalio 1 atsirado kitas rūpestis — pasitraukė ilgametė mergaičių bendrabučio vedėja, t.y., pagrindinė mergaičių auklėtoja, Eliza Tamošaitienė, savo pareigose išbuvusi nuo 1961 vasario 1 d. Jos pasitraukimo priežastis — labai nusilpusi sveikata. Rugsėjo 29 d. gimnazijoj buvo liūdna šventė. Vakarienės susirinko į valgyklą visi šventiškai pasipuošę. Gimnazijos direktorius V. Natkevičius prabilo maždaug sekančiai:

Susirinkom prie žvakėmis ir gėlėmis papuoštų stalų. Nuotaika rimta ir graudi. Iš mūsų tarpo išsiskiria auklėtoja Eliza Tamošaitienė, čia dirbusi ilgiau nei 15 metų. Savo uoliu pareigų ėjimu ji labai nusipelniusi gimnazijai. Savo auklėtinėms ji turėjo labai didelės įtakos. Tamošaitienė yra ne vieną mergaitę apsaugojusi nuo klystkelių. Kaikurios, būdamos bendrabutyje, skundėsi jos kieta ranka, bet vėliau, kai labiau subrendo, buvo ir yra jai labai dėkingos.

E. Tamošaitienė yra kilusi iš Klaipėdos krašto. Mokėsi Šilutės gimnazijoje, vėliau Tauragės mokytojų seminarijoje, gabiausiai muzikos mokykloje Klaipėdoje. Vaidino ir dainavo Kauno teatre. Vasario 16 gimnazijoje buvo labai gera kūno kultūros ir tautinių šokių mokytoja. Jos vadovaujamoji tautinių šokių grupė buvo pasiekusi tarptautinių laimėjimų. Ji ruošė ir gražius bei įspūdingus vaidinimus. Palieka mus dėl savo nusilpusios sveikatos.

Baigdamas savo žodį, direktorius V. Natkevičius įteikė E. Tamošaitienei mokytojų dovaną kaip prisiminimą bendram ilgų metų darbui. Iš direktoriaus kalbos buvo jaučiama, kokie rūpesčiai užpuolė jį ir jo vadovaujamą įstaigą, pasitraukus pagrindinei auklėtojai.

Toliau kalbėjo gimnazijos kapelionas kun. Jonas Dėdinas. Jis, priminęs, kad nedaug anksčiau už Tamošaitienę ir pats pradėjęs dirbti Vasario 16 gimnazijoj, paryškino jau direktoriaus pasakytas mintis. Lietuvoje E. Tamošaitienė buvo įaugusi į teatrą, o Vokietijoje ėmėsi mergaičių auklėjimo meno. Gimnazijos šventes išpuošė įvairiausiais meniniais parengimais. Šokėjų išvykos į Romą, Berlyną, Ležą, Muencheną, Nuernbergą, Stuttgartą buvo išimtinai tautinių šokių mokytojos nuopelnas. Kun. J. Dėdinas nuoširdžiai padėkojo už pagalbą pamaldose, tiek rūpinantis, kad mergaitės jose aktyviai dalyvautų, tiek savo asmeniniu giedojimu. Jis įteikė dovanų lietuvišką Šv. Raštą ir muzikos plokštelę.

Mergaičių dovanas ir gėles įteikė bendrabučio seniūnė, devintos klasės mokinė Justina Dirgėlaitė.

Vokietijos LB valdybos pirmininkas Jurgis Barasas pastebėjo:

— Kai iš mokyklos išeina abiturientai, džiaugiamės, juos palydėdami į gyvenimą. Priešinga nuotaika atsisveikiname su auklėtoja. Atvyko ji čia mokyklos merdėjimo laikotarpyje. Jai dirbant, padėtis pagerėjo. Perimdama bendrabutį, E. Tamošaitienė žinojo, kad perima ir didelę dalį mokinių tėvų pareigų. Suprato, kad bendrabutis nėra vaikų vasaros stovykla, kur susirenkama pailsėti ir pramogauti. Šitokia auklėjimo kryptis pareikalavo iš jos daug sunkaus darbo ir sveikatos.

Paskutinė atsisveikino mokytoja Marija Saulaitytė, įteikdama gražią tautinę juostą: "Eliza, mūsų namuose liks Tavo pėdsakai ir atsiminimas". Atsisveikinimo su E. Tamošaitiene vakarienė buvo baigta bendrai sudainuojant "Lietuva brangi".

Saaro lietuvių sukaktis

Rugsėjo 25 d. Homburge paminėta 15 metų veiklos sukaktis Saaro krašte. Minėjiman sukvietė Algirdas Palavinskas, kuris prieš 15 metų buvo išrinktas VLB Saaro krašto apylinkės valdybos pirmininku ir per visą laiką daugiau ar mažiau aktyviai tas pareigas ėjo. Pirmiausia pasimelsta katalikų šventovėje, kur pamaldas atlaikė kun. Bronius Liubinas. Vėliau parapijos salėje išklausyta A. Palavinsko apžvalginė kalba, priimtas pasveikinimas iš krikščionių demokratų partijos Bundestago atstovės Doris Pack ir pasidžiaugta šviesos vaizdais, kuriuos parodė dijakonas F. Skėrys. Grojant gražiai muzikai, baigtas malonus vakaras šokiais.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir apraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. WA2-7981, 922-8112.

Studijų patarėjui, buvusiam Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijos mokytojui

Martynui Purvinui

Čikagoje mirus, jo žmonai ir dukroms su šeimomis, sesutei GERTRŪDAI DIDŽPETRIENEI ir jos vyrui bei kitiems giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia —

L. I. Adomavičiai
L. S. Balsiai

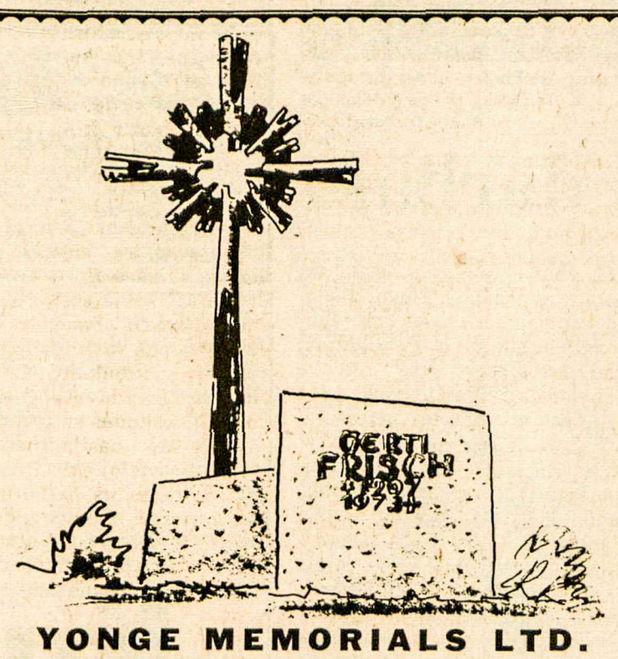

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

SKAITYTOJAI PASISAKO

TENDENCINGA ISTORIJA

Antrą kartą tenka skaityti iš viešosios bibliotekos pasiskolintą knygą "Tannenberg 1410-1914". Išleista Anglijoj 1970 m. Kiekvieną kartą perskaičius, vis pikčiau darosi. Tai dar vienas spyglys, kurį lenkai įbrėžė į Lietuvos istoriją.

Toji knyga parašyta anglų karininko G. Evans, kuris daug savo kariuomenės tarnybos metų praleido Tolimuosiuose Rytuose ir Afrikoje. Matyt, lenkų prikalbėtas, parašė knygą, kurios pirmoji dalis "Tannenberg 1410" (Žalgirio mūšis) yra priešlietuviška.

Jau pirmame puslapyje autorius dėkoja žinių teikėjams. Ten minimos vien lenkiškos pavardės ir lenkiški šaltiniai. Nors pirmoje knygos dalyje dažnai minimi DLK Vytautas ("Witold") ir lietuviai, bet autorius nesiteikė kreiptis nei į lietuvius istorikus, nei į lietuviškas įstaigas. Todėl ir knygos duomenys yra tokie, kokių lenkai norėjo. Išskiriant Marienburgą, visi žmonių ir vietovių vardai, tiek knygos tekste, tiek situaciniuose žemėlapiuose, yra lenkiški. Atrodo, tame amžiuje rytų-žiemių Europoje nieko kito nebuvo, kaip tik Lenkija, jos kultūra ir įtaka.

Pabrėžiama, kad dalis lietuvių pulkų, Žalgirio mūšiui įpusėjus, pabėgo ir sustojo tik pasiekę Lietuvą. Tiktai puslapio gale (paraštėje, smulkiomis raidėmis) pažymėta, kad totoriai, kurie kariavo lietuvių pusėje, kartais naudodavo pasitraukimo taktiką, kad vėliau apsisukę dar aršiau pultų netikėta pergale apsvaigintą ir išsisklaidžiusį priešą.

Visą šio mūšio vadovavimą autorius priskiria Jogailai. Aišku, jo nuomone, visi lenkai buvo korektiški, gabūs ir drąsūs. Tiktai knygos gale (apžvalgoje) autorius kiek pakaltina Jogailą, kad jis perilgai meldėsi prieš Žalgirio mūšį. Taip pat esanti Jogailos kaltė, kad tuoj po kovos nesivijo kryžiuočių iki Marienburgo, o davė jiems laiko suorganizuoti šios pilies gynimą.

Antroje šios knygos dalyje "Tannenberg 1914", kur aprašomas mūšis tarp vokiečių ir rusų kariuomenių, autorius šiek tiek nuosaikesnis. Visdėlto matyti, kad jis nepažįsta Rusijos, nei rusiško charakterio žmonių.

Perskaičius šią knygą aiškiai matyti, kaip mums reikalingos knygų leidyklos, kurios spausdintų knygas anglų kalba su neiškraipytais, kitataučių pateiktais faktais. Tokios knygos turėtų būti parūpinamos vietos bibliotekoms, archyvams ir muzėjams. Kai mes būsime iškeliavę iš šio pasaulio, knygos liks kartų kartoms. Dabar malonu, kai nuėjęs kur nors randi "Encyclopedia Lituanica" ar "Lithuanians in Canada". Bet tokių publikai pasiekiamų knygų dar labai mažai tėra.

Deganti problema būtų išleisti knygą ar knygų anglų kalba kaikuriems žydų skleidžiamiems kaltinimams atremti. Taip pat visi tie lietuviai, kurie naudojamės profesiniais žydų patarnavimais (advokatų, gydytojų, sveikatos draudos, namų pirkimo), turėtume atsisakyti jų. Mes negalime naudotis paslaugomis tų žmonių, kurie juodina visą lietuvių tautą. Jeigu žydai dėl keleto išsišokėlių lietuvių kaltina visą tautą, tai lietuviai turi kaltinti visus žydus. Juk žydai (anais laikais) talkino bolševikams, veržėsi dirbti jų įstaigose ir buvo labai aktyvūs kruvinoje NKVD organizacijoje. Kiek visa tai kainavo lietuvių tautai gyvybėmis, turtu ir suardytais šeimų gyvenimais?

Ev. Fedaras

ATLANTAS YRA NUGALIMAS

1976 m. rugpjūčio mėnuo D. Britanijos lietuviams buvo istorinis mėnuo. Rugpjūčio 18 d. Londone įvyko išleistuvės tautinių šokių grupės "Lietuva" į V tautinių šokių šventę Čikagoje — išvyko 18 šokėjų ir 10 ekskursantų kartu su grupės lėktuvu. Tos pačios savaitės gale, rugpjūčio 21 d., Prestwicko aerodrome Joanos Sarafinaitės buvo sutiktas Kanados lietuvaičių "Aušra" kvartetas. Štai tiltas per Atlanto vandenyną, kuriuo jau keliaujame į abi puses. Ir duok, Dieve, kad jis didėtų. Yra vilčių, kad D. Britanijoj esantieji chorai pasineš kelionei į būsimą dainų šventę Toronte, o pagaliau gal koks meninis vienetas pasiryš aplankyti D. Britanijos lietuvius po metų ar kitų. **S. K.**

PERSUNKŪS STRAIPSNIAI

Per keliolika "Darbininko" numerių eina "Evoliucinio madingumo įvairovės" straipsniai, parašyti labai įmantria kalba, kur bene kas trečias žodis yra mokslinės ar tarptautinės kilmės. Eilinis skaitytojas negįnčija autoriaus išsimokslinimo, bet visa bėda yra ta, kad 95% "Darbininko" skaitytojų neįkanda to rašinio. Taip rašoma tik biologijos knygose. Eiliniam laikraščio skaitytojui autorius turėjo ta tema parašyti daug trumpiau ir suprantamesne kalba. **Juškelis**

● **Daugiausia tie peikia, kurie mažiausiai veikia**

Saugumas, pajamos, lankstumas

Dėlto nenuostabu, kad jie yra populiariausias Kanados investavimas

Per daugiau kaip 30 metų taupomieji Kanados lakštai buvo populiariausias investavimas Kanadoje. Tūkstančiai kanadiečių pasinaudojo taupomaisiais Kanados lakštais kaip priemone sudaryti tvirtai finansinei atramai.

Jie yra paprasti, patikimi ir lengvi suprasti.

Jie yra puikus būdas taupyti. Štai kodėl.

Saugumas

Taupomieji Kanados lakštai yra saugūs, nes yra paremti visais Kanados ištekliais.

Pajamos

Jie duoda geras pajamas: vidurkis metinių palūkanų, suėjus terminui 1985 metais, yra 9.13%. Už kiekvieną $100 pirmaisiais metais mokama $8.50 palūkanų, o po to — $9.25 palūkanų už kiekvienerius likusius 8 metus.

Lankstumas

Jie yra lankstūs, nes taupomuosius Kanados lakštus galite pirkti įvairiomis sumomis grynais pinigais, dalimis bankuose arba investavimo institucijose. Jie yra iškeičiami kiekvienu momentu nominaline verte su atitinkamom palūkanom. Šiais metais leidžiama pirkti taupomųjų lakštų iki $15,000.

Dvi rūšys

A. Pilnai registruoti lakštai. Registruojama pagrindinė suma ir palūkanos. Tuo atveju palūkanos yra automatiškai siunčiamos čekiu kiekvienais metais lapkričio 1 dieną. Jie gaunami šiomis sumomis — $500, $1,000 ir $5,000.

B. Kuponiniai lakštai. Registruojama tik pagrindinė suma. Jie turi palūkanų kuponus, mokėtinus jų savininkui. Jie gaunami šiomis sumomis: $50, $100, $500, $1,000 ir $5,000.

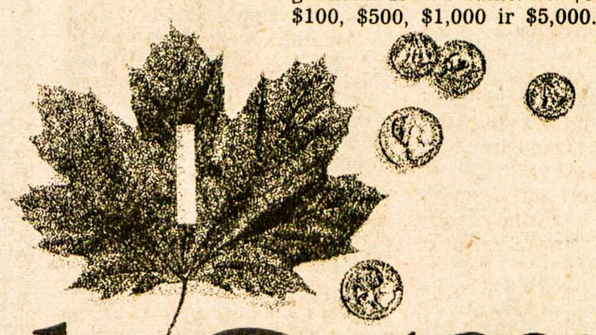

Canada Savings Bonds

9.13%

metinių palūkanų vidurkis išlaikius iki termino

Puikus būdas taupyti!

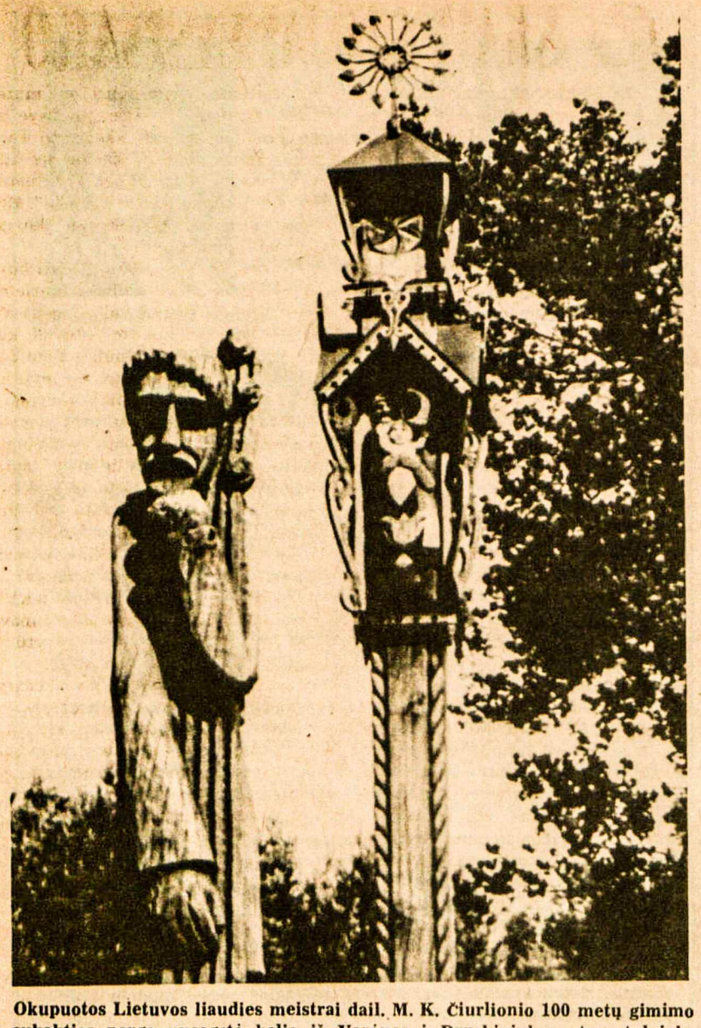

Okupuotos Lietuvos liaudies meistrai dail. M. K. Čiurlionio 100 metų gimimo sukakties porga nusagstė kelią iš Varėnos į Druskininkus stogastulpiais. Nuotraukoje matome vieną jų iš daugelio

Čiurlioniški stogastulpiai

V. MATULAITIS

"M. K. Čiurlionio kelias" — šiuo vardu yra pavadintas plentas tarp Varėnos, Perlojos, Merkinės ir Druskininkų okup. Lietuvoje. Jo pakelėse pastatyti stogastulpiai, kurie primena buvusius lietuviškus kryžius. Gražiai meniškai išdrožinėti M. K. Čiurlionio gyvenimo momentai, jo dailės bei muzikos įrankiai, iliustruoti jo mėgstamų liaudies dainų žodžiai. Toliau skaitykime iš pakelėje pastatytų stogastulpių:

Keleivi!

Pasižvalgyk į dešinę kelio pusę, kai važiuosi iš didžiojo menininko gimtosios Varėnos į jo vaikystės miestą Druskininkus, pamatysi 15 stogastulpių. Juos padarėme 1975 metais rugpiūčio mėnesį Perlojoje Mikalojaus Konstantino Čiurlionio garbei. Liaudies dailės meistrai — medžio drožėjai: Balys Dabukas, Pranas Dužinskas, Adolfas Gedvilas, Bronius Gedvilas, Juozas Grabauskas, Jonas Ignotas, Stasys Karanauskas, Romualdas Kilis, Kazys Krapauskas, Kazys Nemanis, Jonas Paulauskas, Vytautas Savickis, Ipolitas Užkurnys, Adolfas Vilucki s.

Tapytoja — Monika Bičiūnienė, dailidė — Jonas Jucius, kalviai — Vytautas Jarutis, Jonas Praninskas, Petras Raudys.

Pradžioje matoma įžanginė lenta — M. K. Čiurlionis su smuiku, o gretimai Čiurlionio šeima su spinduliuojančia saulute ant stulpo. Kitoje vietoje matome karūną ant ožio galvos, o žemiau — MKČ ant paletės, kornetą, smuiką, vargonus, kankles, tautinę juostą. Gretimame stulpe įrašas: "Lietuvių liaudies dailė. Ji turi būti mūsų dailės pamatas. Iš jos turi pakilti savotiškas lietuvių stilius. Ir yra mūsų pasididžiavimas, nes tas gražumas, kurį turi savyj, yr grynas savotiškas ir išimtinai lietuviškas".

Dar toliau pavažiavus, matomi du stulpai, kurie pridengti stogeliais. Ant varpo — MKČ. Virvės galas matomas prie varpo, o žemiau stovi žmogus, susijuosęs pančiu ir traukiantis var po virvę. Gretimame stulpe po stogeliu du vyrai pučia dūdas, žemiau — du berneliai su žirgais ir įrašas: "Broliukai stovėjo, stovėdami dūmojo". Dar žemiau — "Joja berneliai žirgo girdyt" (įrašas su iliustracija) ir "Bėkit bareliai galan valako" (įrašas ir iliustracija). Apačioje — MKČ 100. Šios iliustracijos spalvotos. Stulpo šone įrašas — "Padarė R. Kilis iš Šeduvos".

Ketvirtoje vietoje ant stulpo — gražus saulės ornamentas virš keturšonio stogo. Po juo dainuoja mergaitės: "Bernelis mano širdelė". Žemiau yra įrašas ir M. K. Čiurlionis, grojantis smuiku. Šalia jo moteris skambina kanklėmis, o kita pučia dūdelę.

Prie Merkio upės ant kalvelės stovi trys stogastulpiai ir gražus suolelis, o gretimai įrašas — "Žvalgykis nuo aukštų bokštų, tai kelią pajusi, o jeigu bus dar labai toli ir senatvė tave apims, tenai pat bus suolelis pasiuntiniams paskirtas, o ant jo jaunų žmonių niekuomet netruks".

Kituose stulpuose pavaizduoti M. K. Čiurlionio šaulys, karaliai ir kiti darbai. Visas šis kelias baigiamas didinga, daugialype M. K. Čiurlionio statula Druskininkų parke.

Šie stogastulpiai yra kiekvienam aiškiai suprantami, nes jie yra savotiškos kopijos mūsų buvusių pakelėse lietuviškų koplytstulpių bei kryžių. Dabar religinių simbolių vieton įdėtos žmogaus figūros, o kryžių viršūnės pakeitė saulutės, gėlių ornamentai bei paukšteliai. Bendra idėja M. K. Čiurlioniui pagerbti yra vertinga ir gražiai išbaigta.

Šis Lietuvos dalininkų darbas yra jau nepirmas. 1972 m. kaikurie tų dailininkų bei kiti panašų projektą sukūrė Žemaitijoje. Ablingos kaime, netoli Žvaginių, dabar Klaipėdos rajone, 1941 m. vokiečiai išžudė apie 40 lietuvių. Jų pagerbimui šie dailininkai padarė stogastulpius su nužudytų žmonių figūromis. Juos pastatė to kaimo laukuose, kur tie žmonės buvo nužudyti. Vėliau, 1975 m., buvo išleista knyga-albumas su tų darbų fotografijomis bei įvykių aprašymu.

ANTANAS GUSTAITIS, rašytojas ir humoristas, gyvenąs Bostone, Mass., dalyvaus meninėje "N. Lietuvos" spaudos vakaro programoje Toronte š. m. lapkričio 13 dieną

Atsiųsta paminėti

MITTEILUNGEN AUS BALTISCHEM LEBEN Nr. 2/94, Juni 1976. Baltiečių Draugijos V. Vokietijoje biuletenis, gaunamas pas gen. sekr. A. Gruenbaum, 8 Muenchen 2, Lessingstr. 5, W. Germany.

V. Daugirdaitė-Sruogienė, LIETUVOS STEIGIAMASIS SEIMAS. 262 psl. minkštais viršeliais. Kaina $6,50. Išleido 1975 m. data Tautos Fondas, 29 West 57th St., New York, N.Y. 10019, USA.

ATEITIS nr. 6, birželis. Ateitininkų žurnalas. Redaktorius — kun. dr. K. Trimakas, administratorius — J. Polikaitis, 7235 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

KRIVŪLĖ nr. 2 (19), liepa. V. Europos lietuvių sielovados biuletenis. Adresas: 8939 Bad Woerishofen, Kirchenstr. 5, W. Germany.

KAS LIETUVIUS TRAUKIA Į PUTNAMĄ? Informacinė brošiūra apie N. Pr. Marijos seselių vienuolyną, paruošta J. Savėlio. Vienuolyno adresas: Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260, USA.

Lietuva, ta sovietų Vendėja...

Keli žodžiai apie E. Sevelos veikalą "Truth is for Strangers"

V. A. JONYNAS

Jau kelis kartus "Tėviškės Žiburiuose" buvo užsiminta, kad emigravęs Izraelin su šeima Efraimas Sevela yra parašęs rusų kalba romaną apie Lietuvos kalinimą "Truth is for Strangers" (Tiesa, skirta svetimiems). Išverstą į anglų kalbą, tą knygą išleido žinomoji "Doubleday" leidykla. Kiek teko pastebėti, jau yra buvę palankių atsiliepimų. Bent bibliotekoms skirtuose žurnaluose, kaip pvz. "Kirkus Review" ar "Publisher's Weekly". Pastarajame ji minima, kaip "įsimenanti" knyga ("This is a memorable book"). Tad yra galimybių, kad ji paplis ir ras prieglobstį viešose skaityklose.

Užtat pravartu susipažinti su jos turiniu, su autoriaus pastanga literatūrine forma perteikti savo pergyvenimus, savo minčių pasaulį. Už vis smalsiau, žinoma, patirti kiek autorius liko atviru savo buvusiai tėviškei ir jos žmonių kančioms. Užbėgdami už akių, pastebėkime, kad skaitytojo laukia daug staigmenų... Ir džiugių, ir nevisai...

* * *

Biografinių žinių apie autorių Efraimą Sevelą turime nedaug. Aplanke minima, kad tai antroji jo knyga. Prieš tai jis parašęs novelių rinkinį. Neminima, ar jis išverstas. Be to, sakoma, kad autorius buvęs žurnalistu, dirbęs kinematografijos srityje kaip scenarijų rašytojas ir režisorius.

Toji kino pramonės patirtis atsispindi, tarp kitko, ir jo romano sąrangoje. Esmėje tai sunarstyti ant siūlelio paskiri epizodai — atsiminimai, užsisvajojimai, sapnai, ištikę pagrindinį veikėją vienos keistos kelionės traukiniu iš Maskvos į Vilnių metu. Pasakojimas, taip sakant, vyksta dviem planais. Yra pačios kelionės nuotykių aprašymas ir yra prisiminimai, perkertą pasakojimo eigą. Įpratęs montuoti filmų kadrus, autorius nevisada paiso, ar tas bei anas įtarpas išryškins, ar ne jo pagrindinio veikėjo dvasinį portretą. Kaikur kameros akis užgaišta fiksuoti dalykus, kurie romanui gal ir nebūtini. Kaikas nevisai įtikinama, net naivoka, kaikur pasitaiko padrikumo. Esama taip pat scenelių, kurias dar prieš ketvirtį šimtmečio būtumėm apšaukę "slidžiom", jei ne pornografinėm. Bet visumoj jaučiamas ritmas, gyvumas, svarbiausia, tikslingumas, žinojimas, kur einama.

* * *

Prieraše po pavadinimo sakoma, kad veikale vaizduojama Sovietijos poeto dalia. Nelaukčiausia, kad tokiu eilėkaliu autorius pasirinko ne kokį Jevtušenką, bet Maskvos malonėm apdovanotą lietuvį — Algį Požėrą. Pastebėkim tuoj pat, kad pavardė netikusi, nes primena tikrą asmenį Juozą Požėrą, buvusį baleto šokėją, vėliau prasistūmusį iki žurnalisto, apybraižininko, kino darbuotojo. Daugiau negu abejotina, ar šis asmuo pasitarnavo Sevelai romano herojaus prototipu. Tikriausiai ne. Autoriui turbūt paprasčiausiai norėjosi pavaizduoti kokia menkystė slepiasi po ordinais apdovanotų žymūnų ištaigiom eilutėm. Vargu ar jis bandė nuplėšti kaukę kokiam maskolberniui lietuviui poetui, juo labiau, kad romanas rašytas rusų kalba. Antra vertus, akivaizdu, kad autorius net nevisai suvokia dvasinę poeto struktūrą. Skaitytojui sunku įtikėti, kad Algis Požėra yra poetinės prigimties žmogus. Vos vienoj vietoj minima, kad jį persekiojusi eilutė: "Lietuva, kuri šypsais pro ašaras", bet tokie mūzos prisilietimai, sakykim, ištinka kiekvieną. Dar kitur Sevela aprašo, kad Algis susimąstęs, išgirdęs rusų eigetas traukiant melodiją pagal Jevtušenkos žodžius. Esą, kaip gera, kai posmai nueina į liaudį. Bet tai maždaug viskas. Mūsų manymu, galėjo Sevela pavadinti pagrindinį veikėją dailininku, skulptoriumi, kino meistru, operos solistu, žodžiu, betkokiu menininku, tapusiu Maskvos globotiniu, ir veikalas nuo to nebūtų nukentėjęs. Ir pridėkim — tai joks priekaištas romanui.

* * *

Poeto-laureato figūros autoriui, matyt, prireikė todėl, kad būtų įtikinamesnė fabula. O ji nesudėtinga. Kažkada pylęs egzaltuojančius komjaunimą ir klasių kovą eilėraščius, vertęsis visokia korespondencine mezgliava, kaip daugelis pradedančiųjų (tai paaiškins skaitytojui iš kur jis tiek žino), Algis Požėra susilaukia pagaliau Maskvos pašventinimų. Tai vedęs vyras, nebejaunas, bet dar dailus patinas, mokąs ir skubąs išnaudoti savo patrauklumą mergužėlių tarpe. Dabar jis grįžta iš Maskvos į Vilnių. Ten jis kalbėjosi su savo kūrinių vertėju į rusų kalbą ir susilaukė iš to seno krieno bolševiko nemalonios pastabos, esą jo lyrika skystėjanti su diena. Geležinkelio stotyje ištinka jį daug kitų nesmagumų. Kažkodėl neatskuba atsisveikint maskviškė mylimoji, kuždėjusi jam, kad jis jos vikingas. (Autorius keliose vietose pabrėžia rasinį lietuvių pranašumą prieš ruselius, bet tai nevisai skanu). Be to, jis negauna vietos geriausios klasės vagone, nes ten sugarma būrys kažkokių amerikiečių moterų. Kaip paaiškėja vėliau — tai lietuvės iš Amerikos. Kai Požėra patraukia vagonan-restoranan, ir ten jam pastojamas kelias. Laimei, "Inturisto" vadovė, išgirdusi jo šlovingą pavardę, ištirpsta vietoj — įsileidžia jį į turistų grupę, paskui, pabūgusi, kad jis gali susišnekėt sava kalba, mėgina panaudoti Algį propagandiniams tauškalams. Tas Tamaros arogantiškumas nuteikia mūsų herojų priešiškai. Juo labiau, kad jis jau spėja susimirksėti su daug žadančia čikagiške, šeštadieninės mokyklos mokytoja Joana Mage-Mažeikaite. Geriama, žinoma, nemažai. Kiekvienu atveju susikirtimas su "Inturisto" saugumiete, pasijautimas pastumdėlio vietoj pažadina Požėroje atsiminimus. Tai proga autoriui įterpti tris vaizdelius iš partizaninio karo ir kolektyvizacijos laikotarpio, kuriuose iškeliamas lietuvių moterų herojizmas.

Kai pagaliau Algis parsiranda (su Joana iš paskos) į savo vagono skyrių, savo apmaudui jis randa jame įsitaisiusius keleivius. Pasirodo, tai saugumiečiai, šiaipjau sukalbami lietuviai, gabeną Kaunan suimtą nepilnametę Sigitą. Algiui ji primena kažkada pažintą mergiotę — Danutę. Vėl seka įtarpas apie tolimą kolūkį ir jo mažaraštę vedėją Saulienę. Žinoma, tenka papasakot Sigitos bylą. Vėl proga leisti išsišnekėti sargybiniams. Įtarpai, įtarpai... Sigita tuo metu spėja prisipažinti meilėje širdžių ėdikui Algiui. Tasai, savo ruožtu, ima kažkodėl jaustis kaltu, kad savo eilėm blogai veikęs jaunimą. Vienu metu jis beveik prikalbina saugumiečius leisti jam mėgint ištraukt iš painiavos tą vargšę mergaitę.

Šioj vietoj skaitytojas ima būgštauti, kad išsipildys tai, kas užuominomis įtaigojama viršelio aplanke — staigus Algio atsivertimas į doros kelią ir panašiai. Žodžiu, būdinga sovietinėms apysakoms pabaiga. Laimei, Sevela čia padaro savotišką "mirties kilpą" ir randa kur kas įtikinamesnę, psichologiškai pateisinamą pabaigą. Tiesa, Algio poeto profilis visiškai sunyksta, bet užtat skaitytojas mato prieš save tikrą, gyvą žmogų. Nevisai patrauklų, tai tiesa, bet išlaikytą portretą. Ir tai daug svarbiau, negu pastanga įrodyti kokia niekinga ir trapi tarybinio poeto-valdininkėlio dalia.

Kažin ar eilinis šio krašto skaitytojas tai pastebės, bet, atidžiau pažvelgus, "Truth is for Strangers" išsako ne vien augštai kilusio, žemai tūpsinčio karjerizmo-buržujuko a la Požėra likimą, bet ir aplamai visą kraštą dusinančią priespaudą, neišvengiamai greitinančią visų (net ir tų, kurie buvo režimui palankūs, kaip Saulienė, Motja-Kralikas) perdegimą.

* * *

Toks yra romano turinys. Bet, kaip sakėme, ne tiek kelionės aprašymas, kiek įtarpai, "flash-back", piešią pokario tikrovę, sudaro romano pažintinę ir meninę vertę. O jie gyvi, spalvingi. Sunku būtų teigti, kad Sevela yra išskirtino pajėgumo rašytojas. Iš kitos pusės, jis tikrai nemenkesnis už daugelį rusų rašytojų, kurių kūriniai platinti "samizdatu", buvo išversti į vakariečių kalbas. Vertime į anglų kalbą, be abejonės, galėjo taip pat nukentėti žodyno ir stiliaus puošmenos. Visdėlto atrodo, kad jo stilius daugiau žurnalistinis, reportažinis.

(Bus daugiau)

PRANO BALTUONIO medžio šaknų skulptūra "Aidas"

• **Mes greičiau būsime linkę pasiaukoti, jei atsiminsime, kad tėvynėje likusieji neša kur kas sunkesnę naštą negu mes...** **J. ERETAS**

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvių Namus) • Tel. 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

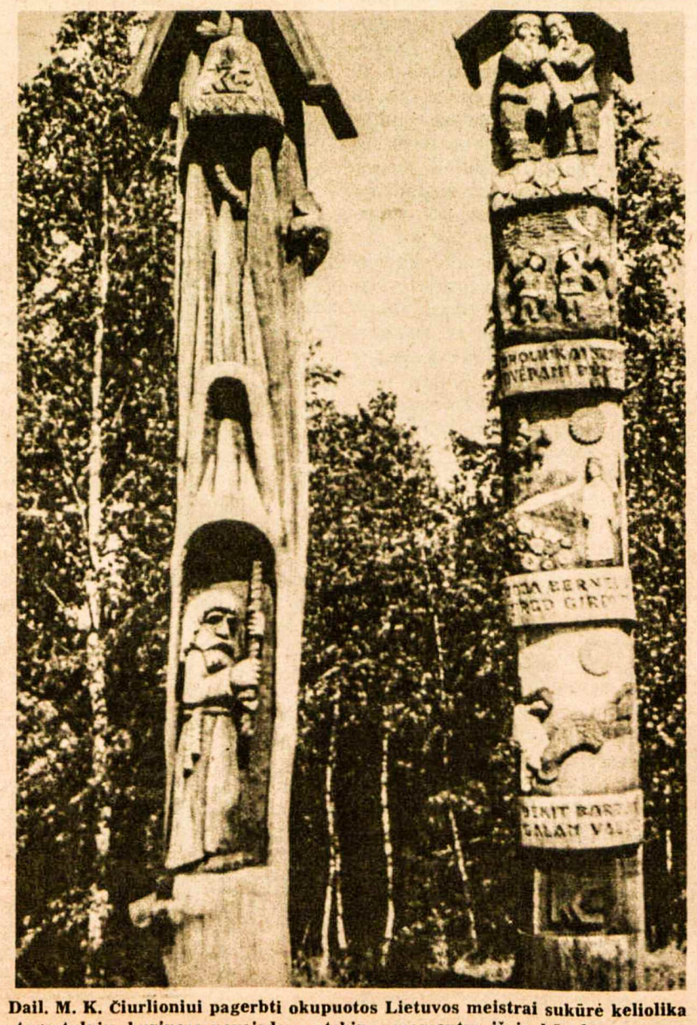

Dail. M. K. Čiurlioniui pagerbti okupuotos Lietuvos meistrai sukūrė keliolika stogastulpių, kuriuose pavaizdavo atskirus momentus iš jo kūrybos

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

SOL. LILIJA ŠUKYTĖ, dainuojanti Bavarijos operos teatre Muenchene, šį sezoną taip pat yra pasirašiusi sutartis su Vienos, Salzburgo ir Teherano operomis. Jai teks dainuoti ir tų operos teatrų spektakliuose. Tradiciniame operos festivalyje Muenchene sol. L. Šukytė, lyrinis sopranas, atliks pagrindinį vaidmenį Richardo Strausso 1937 m. sukurtos operos "Daphne" premjeroje.

DAIL. P. BUGAILIŠKIS, grįžęs iš viešnagės JAV, rugsėjo 20-25 d.d. surengė savo antrą individualią parodą Derbio mieste, Guildhall priesalyje. Atidaryme žodį tarė Derbio miesto inž. R. W. Bestwick, dalyvavo keli vietiniai ir iš toliau atvykę lietuviai. Parodą nufilmavo mančesteriečiai K. Steponavičius ir Podvoiskiai. Jai dail. P. Bugailiškis buvo pateikęs 24 nutapytus gamtovaizdžius. Parodos įvertinimą rugsėjo 23 d. laidoje paskelbė dienraščio "Derby Evening Telegraph" atstovas, pabrėždamas įmantrius šviesių ir tamsių spalvų kontrastus. Jų dėka atperkamas paveikslų dydžio ir kompozicijos panašumas. Recenzentas, pasirašęs tik R. J. S. inicialais, nusiskundžia, kad gamtovaizdžiams trūko pavadinimų, kurie būtų atskleidę tas realistiškai nutapytas vietoves, ko, deja, negalėjo padaryti panaudotas paveikslų numeracijos principas. Parodos sėkmę liudija faktas, kad dail. P. Bugailiškis pardavė net 20 išstatytų gamtovaizdžių. Neparduoti liko tik keturi.

KULTŪRINĖ PENKTADIENIO VAKARONĖ Čikagos Jaunimo Centro kavinėje spalio 1 d. buvo skirta prancūziškai rasiusiam Oskarui V. Milašiui artėjančio šimtojo gimtadienio proga. O. V. Milašius yra gimęs 1877 m. gegužės 29 d. Mogilevo gubernijoje, miręs 1939 m. kovo 2 d. Prancūzijoje, Fontenebleau mieste prie Paryžiaus. Pirmojoje vakaronės dalyje aktorė ir rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė dalyvius supažindino su O. V. Milašiaus šakota asmenybe — poetu, rašytoju, dramaturgu, mąstytoju, žmogum ir lietuviu, nepriklausomos Lietuvos diplomatu, prancūzų kalbon vertusiu lietuvių liaudies dainas bei pasakas. Antrojoje dalyje B. Pūkelevičiūtė deklamavo O. V. Milašiaus "Rugsėjo simfoniją", pateikė "Miguel Manaros" pirmąjį veiksmą. Šiuos kūrinius lietuvių kalbon yra išvertęs rašytojas Antanas Vaičiulaitis.

OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA kasmet skiria $1.000 kultūros premiją. Šiemetinė buvo paskirta Kento universiteto lietuvių studijų fondui. Klevelando Lietuvių Namuose įvykusiame gydytojų baliuje draugijos iždininkė dr. N. Juškėnienė premiją įteikė lietuvių kilmės prof. J. Cadzowui, tvarkančiam minėtąjį fondą. Jis taipgi yra įsteigęs ir lietuvių archyvą, turintį jau apie 7.000 įvairių leidinių. Padėkos žodyje prof. J. Cadzow pabrėžė, kad pagrindinis fondo tikslas yra remti lituanistiką studijuojančius studentus ir plėsti lietuvių archyvą.

ČIKAGOS LIETUVIŲ "DAINAVOS" ANSAMBLIS, vadovaujamas kompoz. Aloyzo Jurgučio, naująjį veiklos sezoną pradėjo repeticijomis Jaunimo Centre. Repetuojamas muzikinis veikalas "Kulgrinda", kurio libretą pagal lietuvių mitologiją sukūrė Nijolė Jankutė-Užubalienė, muziką — pats ansamblio valovas A. Jurgutis. Choro ir solistų repeticijose jam talkina ansamblio chormeisteris Bronius Jančys.

"SANTAROS - ŠVIESOS" FEDERACIJOS suvažiavime Taboro farmoje, Sodus, Mich., apie poetą Tomą Venclovą kalbėjo rusas disidentas Joseph Brodsky, atsiminimais apie V. Mykolaitį-Putiną ir Kazį Borutą dalijosi Aušra Jurašienė. Literatūros vakare savo kūrybą skaitė M. Katiliškis, J. Blekaitis, L. Sutema, Ž. Bilaišytė, E. Juodvalkytė ir A. Pečiūraitė. Taigi, jame vyravo poetai, kuriuos papildė Lenkijoje gyvenantis Juozas Kėkštas juostelėn įkalbėtomis eilėmis ir J. Blekaitis, išvertęs lietuvių kalbon keletą suvažiavime dalyvavusio J. Brodskio eilėraščių bei juos paskaitęs vakaro dalyviams. Koncertinę programą atliko solistai Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis, pasižymėję duetininkai iš Čikagos. Koncertą jiedu pradėjo prancūziškų operų ištraukom, užbaigė lietuvių liaudies dainom.

SOL. DAIVA MONGIRDAITĖ, lyrinis koloratūrinis sopranas, atliko koncertinę programą Klevelando skautų sidabrinei veiklos sukakčiai skirtame baliuje Lietuvių Namuose. Pirmajai daliai ji buvo pasirinkusi V. Klovos dainas "Rūta žalioji", "Močiutės dvarely", B. Dvariono "Oi liūdna, liūdna", "Žvaigždutę", Ramunės ariją iš J. Karnavičiaus operos "Gražina". Po trumpos pertraukos padainavo ariją iš J. Strausso operetės "Čigonų baronas", dvi G. Verdi "Kaukių baliaus" arijas ir koloratūrinį L. Arditi valsą "Bučinys". Solistei akompanavo pianistė Birutė Smetonienė.

V. E. VENGRIO SURINKTŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŽENKLIŲ paroda buvo surengta Charlottesville mieste, Virginijos valstijoje. Parodai jis buvo sutelkęs 20 dailininkų mažosios grafikos kūrinius. Didžioji jų dalis gyvena Lietuvoje. Išeivijos dailininkams atstovavo Ž. Mikšio, V. Petravičiaus, H. Vepšienės ir V. O. Virkau knygženkliai.

ALOYZAS ČIŽAS, pasižymėję chorų vadovas, mirė Kaune, sulaukęs 52 metų amžiaus. Pradines muzikines žinias jis buvo gavęs iš savo mokytojo Mykolo Karkos Panevėžio berniukų gimnazijoje. Vargonus ir chorvedybą studijavo nuo 1941 m. Kauno konservatorijoje, 1967 m. neakivaizdiniu būdu baigė chorinį dirigavimą Vilniaus konservatorijoje. 1950-60 m. vadovavo Kauno politechnikos instituto šokių ir dainų ansambliui "Nemunas", dirbo su kitais chorais bei ansambliais, nuo 1964 m. dėstė Kauno J. Gruodžio augštesniojoje muzikos mokykloje. Palaidotas rugsėjo 24 d.

PENKTOJI RUDENINĖ MUZIKOS ŠVENTĖ "Muzikos ruduo-76" spalio 1-4 d.d. buvo skirta tarptautinei muzikos dienai. Pagal tradiciją ji pradėta Druskininkuose, bet ne M. K. Čiurlionio namelyje, o prie jam pastatyto paminklo. Muzikų grupės koncertus surengė Šiauliuose, Radviliškyje, Panevėžyje, Joniškyje, Pasvalyje, Rokiškyje, Kupiškyje ir Biržuose, kaikuriose šių rajonų įmonėse bei ūkiuose. Memorialinė lenta papuošė buvusią Rokiškio muzikos mokyklą, kuri Lietuvai yra išauginusi tokius žymius kompozitorius, kaip M. Petrauskas, J. Tallat-Kelpša ir J. Gruodis. Kartu su lietuviais muzikais keliavo ir šių metų svečiai latviai. Baigminis "Muzikos rudens-76" koncertas įvyko Vilniaus menininkų rūmuose. M. K. Čiurlionio preliudu ir dviem S. Vainiūno fortepijoniniėm pjesėm iš ciklo "Gimtinės pievos" jį pradėjo pianistė B. Vainiūnaitė. S. Vainiūno, R. Žigaičio romansų, J. Juzeliūno sutartinių padainavo sąjunginio M. Glinkos konkurso laureatė sol. R. Maciūtė, sopranas, su pianisto Ch. Potašinsko palyda. Tarptautinių konkursų laureatas smuikininkas R. Katilius ir pianistė L. Lobkova atliko O. Balakausko pjesės iš ciklo "Kaip marių bangos prisilietimas", E. Balsio baleto "Eglė žalčių karalienė" fragmentus. Programon taipgi buvo įtrauktas B. Kutavičiaus "Mažasis spektaklis" aktorei, dviem fortepijonam ir dviem smuikam. Jo atlikėjai — aktorė N. Gelžinytė, pianistai A. ir K. Grybauskai, smuikininkai E. Urbonas ir G. Dalinkevičius. Vilniaus operos bosas V. Kuprys su savo žmona pianiste M. Diamandidi koncertą papildė V. Jurgučio "Kareivio laiškais", V. Paltanavičiaus operos "Kryžkelėje" arija. Koncerto užbaigai Komopozitorių Sąjungos kamerinis vyrų choras su vadovu A. Krogertu padainavo V. Bagdono, V. Budrevičiaus, A. Bražinsko, L. Laurušo kompozicijų ir M. K. Čiurlionio harmonizuotą liaudies dainą "Oi giria giria". Baigminiam "Muzikos rudens - 76" koncertui vadovavo muzikologas J. Antanavičius.

VILNIAUS DRAMOS TEATRAS savo gastrolėse Maskvoje pagerbė prie deimantinės amžiaus sukakties artėjantį rašytoją ir dramaturgą Juozą Grušą. Maskviečiams buvo suvaidinta jo tragikomedija "Cirkas", kurioje autorius jieško menininko ir pasaulio pažinimo paslapčių. Spektaklį paruošė vyr. rež. H. Vancevičius, dail. V. Idzelytė ir kompoz. O. Balakauskas. Įvadinį žodį apie kūrybinį J. Grušo derlių tarė Lietuvos Rašytojų Sąjungos pirm. Alfonsas Maldonis. Po spektaklio J. Grušą sovietinės Rašytojų Draugijos vardu sveikino dramaturgas J. Štokas. Sukaktuvininkas pokario metais yra sukūręs plataus pripažinimo susilaukusias dramas "Herkus Mantas", "Barbora Radvilaitė", "Švitrigaila", "Adomo Brunzos paslaptis", "Pijus nebuvo protingas", "Meilė, džiazas ir velnias". Jas dabar papildė filosofinis groteskas "Cirkas".

JŪRMALOS KURORTO PAVILJONE surengta dail. Jono Čeponio tapybos darbų paroda latvius supažindino su gražiaisiais Vilniaus kampeliais ir Lietuvos gamtovaizdžiais.

VAIKAMS SKIRTAS latvių žurnalas "Zilite" paskelbė septynis Violetos Palčinskaitės eilėraščius, kuriuos išvertė poetė D. Avuotinia.

KAZIO INČIŪROS 70-tojo gimtadienio proga jo gimtąją sodybą Vidugiriuose, Anykščių rajone, papuošė memorialinė lenta, o Troškūnų vidurinės mokyklos kieme buvo pasodintas jo atminimui skirtas medelis. Troškūnų kultūros namuose įvykusiame minėjime apie K. Inčiūros gyvenimą ir kūrybą kalbėjo vidurinės mokyklos direktorius J. Markuckas, mokytoja O. Bartulytė, rašytojai J. Graičiūnas, V. Galinis, E. Matuzevičius. Poetė ir dramos aktorė M. Kudarauskaitė programą papildė savo ir K. Inčiūros eilėraščiais, o Vilniaus jaunimo teatro aktoriai suvaidino jo paskutinį veikalą "Gulbės giesmė". Vilniečiai velionį K. Inčiūrą prisiminė literatūros vakaru respublikinėje bibliotekoje. Su jo literatūriniu palikimu bei scenine veikla dalyvius supažindino poetas E. Matuzevičius. Atsiminimais dalijosi rašytojai J. Graičiūnas, V. Sirijos Gira, dramos veteranai E. Žalinkevičaitė-Petrauskienė ir A. Mackevičius. Lietuvių kompozitorių dainas, sukurtas K. Inčiūros eilėraščių tekstu, atliko Vilniaus operos sol. R. Tumalevičiūtė su akompaniatore B. Šernaite. Jaunimo teatro aktoriai suvaidino "Gulbės giesmės" ištrauką, K. Inčiūros eiles skaitė aktoriai L. Ciunis ir J. Valančienė. Kūrybinį K. Inčiūros kelią atskleidė respublikinės bibliotekos darbuotojų surengta paroda.

V. Kst.

PROGRESS
REAL ESTATE LTD.
1072 Bloor St. W.
Tel. 534-9286
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
S. JOKUBAITIS
Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS Drug Store
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas
999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • **Tel. 532-3400**

AKTYVAI — virš 10 milijonų

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10 - 3	term. indėlius 1 metų	9½%
Antradieniais	10 - 3	pensijų ir namų s-tas	8¼%
Trečiadieniais	uždaryta	taupomąsias - savings s-tas	8%
Ketvirtadieniais	10 - 8	depozitų - čekių s-tas	6%
Penktadieniais	10 - 8	DUODA PASKOLAS:	
Šeštadieniais	9 - 1	asmenines	9½%
Sekmadieniais	9.30 - 1	nekiln. turto	9½%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais — 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

F. SENKUS "ONTARIO TRUST REAL ESTATE" įstaigos vedėjas
patarnauja visuose nekilnojamo turto reikaluose
Telefonas **533-4414**

Autorite Sales and SERVICE
Telefonas 531-1305 — 1636 Dundas St. W.
ir **Bloor Autorite Garage,** 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)
- Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
- Visi automobilių mechaniniai taisymai.
- Snieginės ir paprastos padangos, **Michelin, B. F. Goodrich, Radial** ir kt.

Sav. FRANK PETTIT

Ar turite sunkumų suprasti ką reiškia gyvybės drauda?

Klauskite mane apie:
- pajamų mokesčių atskaitas
- pensijų planus
- RRSP — registruotą pensijų planą
  - invalidumo pajamas
  - nuosavybių draudą
  - šeimos apsaugą
- Studentų draudos fondus mokslui eiti

Juozas Eimis Ramas, 2 Carlton St., suite 714
District Manager of Canadian Premier Life
Namai: 766-5857
Raštinė: 363-7881

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 — FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

STEPHAN'S Furs 406 Roncesvalles Ave. **tel. 536-5936**
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Dufferin RADIO AND TV SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: **A. Paškevičius** ir **J. Tamošiūnas**

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

Poolimpinėse plaukymo varžybose Italijos mieste Peskara dalyvavo ir Arvydas Juozaitis. Čia jis plaukė 100 m krūtine ir laimėjo I vietą. Jo laikas — 1:05,82 buvo kiek blogesnis už olimpinio bronzos medalio laiką — 1:04,23.

Ispanijoje pasibaigė VII-sios Europos jaunių krepšinio pirmenybės, kuriose I v. laimėjo Jugoslavija, baigminiame žaidime įveikusi Sov. Sąjungą 92:83 (44:48). Sovietų rinktinėje žaidė Kauno žalgirietis Darius Laskys.

Maždaug tuo pačiu laiku Lenkijoje įvyko Europos mergaičių krepšinio pirmenybės. Kaunietė Irena Kestenytė žaidė Sov. Sąjusgos rinktinėje, kuri laimėjo I v.

Vilniaus moksleivis A. Čereška dalyvavo tarptautinėse džiudo imtynėse Lenkijoje ir sunkiasvorių klasėje laimėjo I v.

Kuboje buvo surengtos komunistinių šalių bokso varžybos, kuriose dalyvavo Algimantas Kondratas. Čia jis pusvidutinio sv. grupėje laimėjo I v.

Vilnietis Algirdas Jančiauskas Turkijoje įvykusiose Europos jaunių bokso pirmenybėse laimėjo I v. pussunkio svorio grupėje ir tapo Europos meisteriu.

Kauno Žalgirio komanda rugsėjo mėnesį viešėjo Sirijoje. Damaske žalgiriečiai žaidė dvejas rungtynes, kurias laimėjo 96:83 ir 83:51 pasekmėmis. Pagal komandos trenerio Stepo Butauto pranešimą, teko žaisti vakarais, esant 37° karščio. Aikštelės buvo atviros ir padengtos plytelėmis. Vėjas apnešdavo aikšteles smėliu. Žaisti buvo slidu ir pavojinga.

AUŠROS ŽINIOS

Susirinkimas. Spalio 31, sekmadienį, tuoj po 11.30 v. Mišių, sportininkų kambariuos po scena šaukiamas visuotinis klubo narių susirinkimas. Bus renkama nauja klubo valdyba bei aptariami svarbūs klubo reikalai. Visus klubo narius labai prašome dalyvauti.

Prasidėjus krepšinio ir tinklinio sezonui susidarė per 10 komandų įvairiose amžiaus grupėse. Klubui reikia trenerių bei komandų vadovų. Klubo valdyba kviečia galinčius ateiti į pagalbą. Sportuojantis jaunimas reikalingas tiek pat dėmesio, kaip šokantis ar dainuojantis, nes visi jie yra mūsų tautos ateitis.

Golfo žinios. Spalio 23 d. turnyre Hornby Towers aikštyne dalyvavo arti 20 golfininkų. Pirmuoju tapo Al. Simanavičius, įveikęs ilgą ir šlapią kursą 79 smūgiais. II v. teko V. Ubeikai 83, III — Al. Kuolui. Toliau sekė P. Stauskas, M. Ignatavičius, dr. S. Kazlauskas, R. Šimkus ir t.t. Su išlyginamaisiais smūgiais (šį kartą buvo panaudota nauja sistema, pritaikyta vienkartiniam žaidimui) taip pat pirmuoju tapo Al. Simanavičius, II — V. Ubeika, III — M. Slapšys ir P. Stauskas. Po jų sekė M. Ignatavičius, dr. S. Kazlauskas, R. Šimkus, Al. Kuolas, A. Supronas, E. Kuchalskis, St. Rukša ir t.t. Už arčiausiai vienu smūgiu primestą prie vėliavos sviedinuką ant dviejų skylių premiją laimėjo V. Ubeika, o ant par 5 skylės iš trijų Al. Simanavičius. Aušros klubo golfo sekcijos pirm. Algis Simanavičius apdovanojo laimėtojus bilietais į abiejų klubų rengiamą golfininkų vakarą, kuris įvyks gruodžio 5 d. Prisikėlimo Parodų salėje.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kabineto ir parlamento kaip tik ir privertė skelbti atstovų perrinkimą. Laimėtoja tapo konservatorė Jean Pigott, antroje vietoje palikusi liberalą Henri Rocque, trečioje — NDP socialistą Steven Langdon. St. John's mieste rinkimus lengvai laimėjo konservatorius John Crosbie, antrą vietą užleisdamas NDP socialistui Tom Mayo, trečią — liberalui Bob Ines. Šiai rinkiminei apylinkei prieš tai atstovavo konservatorius Walter Carter, pasitraukęs iš parlamento prieš 13 mėnesių ir tapęs provinciniu žvejybos ministeriu. Komentatoriai daro išvadą, kad prie liberalų kritimo abiejose apylinkėse daugiausia prisidėjo rinkėjų opozicija kainų bei atlyginimų kontrolei, reakcija į perkarštai pirštą dvikalbiškumą, nusivylimas pačiu premjeru P. E. Trudeau, kuriam kaip tik rinkimų dieną suėjo 57 metai amžiaus. Dėlto daug kas rinkimų rezultatus laiko nemalonia gimtadienio dovana.

Nepriklausomo Kvebeko planus separatistų vadas R. Levesque yra atskleidęs dienraščio "Toronto Sun" bendradarbiui P. Hellyeriui, buvusiam liberalų ministeriui, kuris dabar yra perėjęs pas konservatorius. Pagrindinis separatistų partijos tikslas — pilna nepriklausomybė Kvebekui, kuri ne tik užtikrintų prancūziškos tapatybės išsaugojimą, bet ir būtų naudinga angliškai Kanadai. Kvebekui atsiskyrus, būtų užbaigti ilgus metus trukę ginčai, prasidėtų nuoširdus abipusis bendradarbiavimas lygiomis teisėmis. Šv. Lauryno jūrkeliui R. Levesque žada palikti jo tarptautinį pobūdį. Susisiekimui su Atlanto provincijomis angliškoji Kada neturėtų specialaus koridoriaus Kvebeko teritorijoje. Šią problemą galėtų išspręsti Bendros Rinkos sudarymas, leidžiantis laisvą keitimąsi prekėmis ir netgi darbo jėga. R. Levesque taipgi pasisako ir už bendrą piniginį vienetą bent jau pradiniame bandomajame laikotarpyje. Kvebeko mokyklose ir toliau antrąja liktų anglų kalba, kad kvebekiečiai ją galėtų vartoti susitikimuose su turistais, kaip kad pvz. yra Danijoje. Šiaip oficialia Kvebeko kalba vietiniame gyvenime būtų tik prancūzų. Pasikalbėjime su P. Hellyeriu separatizmo propaguotojas R. Levesque nutylėjo svarbiausią problemą — amerikiečių kapitalą ir bendroves Kvebeke. Dėl priverstinio prancūzų kalbos įvedimo jos greičiausiai persikeltų į angliškąją Kanadą. Panašiai turbūt pasielgtų ir kanadiškos bendrovės, kurių pagrindinė kalba yra anglų. Kapitalo atitraukimas Kvebekui taptų beveik neįveikiama ekonomine problema.

Kritikos federaciniame parlamente ir spaudoje susilaukė premjero P. E. Trudeau kelionė į Japoniją tokiu laiku, kai parlamentas pradeda programinės sosto kalbos diskusijas. Esą, tokiose diskusijose buvo būtinas paties premjero P. E. Trudeau dalyvavimas, ateities planų ryškinimas. Nuo jų juk didele dalimi priklausys kritusio liberalų prestižo atstatymas arba pralaimėjimas sekančių federacinio parlamento rinkimų. Pasak "Toronto Sun" dienraščio vedamojo, naująją Kanados ir Japonijos sutartį būtų galėjęs pasirašyti Kanados ambasadorius. Ją dabar Tokijo mieste jau pasirašė premjeras P. E. Trudeau ir Japonijos premjeras T. Mikis. Šią sutartį abi pusės laiko dideliu laimėjimu, bet spaudai trūksta išsamesnių detalių. Geriausiu atveju sutarti talių. Geriausiu atveju sutartis padidinti prekybinį bei ekonominį abiejų šalių bendradarbiavimą. Plačiuose sutarties rėmuose užsimenama ir apie bendrus projektus, kurie tebėra neparuošti ir net nepaskelbti. 1974 m. Kanados eksportas Japonijon siekė $2,2 biiljono, o Kanados importas iš Japonijos — $1,4 bilijono. Tačiau beveik visą eksportą sudarė tik žaliavos. Iš didelės $2,2 bilijonų sumos Japonija vos 3% paskyrė kanadiškiems gaminiams, kai tuo tarpu Kanada importavo tik japoniškus gaminius, kurie dažnai yra pigesni už kanadiškus. Jų įsivežimas nėra naudingas nedarbo spaudžiamai Kanadai.

Jokios politinės įtakos neturinti Kanados komunistų partija, vadovaujama W. Kashtano savo XXXIII suvažiavime Toronte palietė dvikalbiškumo problemą. Pasak Maskvą garbinančio W. Kashtano, Kanada nėra viena tauta, o dvi tautos vienoje valstybėje. Dėlto Kvebekas pagal naują konstituciją turi gauti pilną nepriklausomybę federaciniuose rėmuose. Kanadą ir toliau galėtų valdyti tautiniu ansambliu vadinamas parlamentas, kuriame lygus balsų skaičius turėtų būti suteiktas angliškosios Kanados ir Kvebeko atstovams. Toks kompartijos pasiūlymas nėra racionalus, nes juk demokratinėje santvarkoje parlamento atstovai yra renkami rinkiminėse apylinkėse pagal gyventojų proporciją. Prancūziškoji mažuma negali turėti lygaus atstovų skaičiaus su angliškąja dauguma. Kompartijos suvažiavime entuziastiškai buvo priimta rezoliucija siekti politinės vienybės su NDP socialistų partija, pasikviečiant darbo unijas bei ūkininkų grupes. W. Kashtano nuomone, tada būtų sustabdytos reakcingosios dešinės ambicijos. Su tokiu pasiūlymu niekada nesutiks NDP socialistai, nes jame matomos aiškios komunistų pastangos žvejoti drumstame vandenyje ir tuo būdu susilaukti bent šiokios tokios įtakos Kanados gyvenime. Be to, sąjunga su komunistais NDP socialistams atneštų visišką jų prestižo kritimą.

Skautų veikla

• "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų tėvų susirinkime išrinktas tėvų komitetas: Asevičius, Karosas, Jonikas, Mačiulis, Šapočkinas, Gaputis, Stanulienė, Murauskienė, Narbutienė, Laurinavičienė, Trinkūnienė, Stabienė, Lukošienė ir Sukauskienė; kontrolės komisijon — V. Sendžikas. Tėvų k-to rengiamas bazaras ir šokiai — lapkričio 20 d. Prisikėlimo salėse.

• Mindaugo dr-vės informacinėje sueigoje užsiregistravo 27 skautai. Registracija bus tęsiama lapkričio 1 d. sueigoj. Iškyla numamoma lapkričio 14 d.

• Prityrusių skautų įžodį davė T. Valickis, jūrų skautų — V. Pakštas ir J. Kuzmas, skautų — R. Jakubickas, budžių — R. Sriubiškis (pakeltas ir į vl. l.), A. Stauskas ir E. Punkrys. Į skautus įstojo J. Namikas ir L. Garbaliauskas. Visi tie atžymėjimai ir pakeitimai padaryti antrąją Romuvos stovyklos savaitę.

Č. S.

• Vilkiukų draugovė pradėjo sezoną iškyla į High Parką. Sekanti sueiga įvyks lapkričio 1 d. Prisikėlimo Parodų salėje 7 v.v. Esame dėkingi v.s. kun. Augustinui už leidimą naudotis patogia sale. Vaikai, norintieji įstoti į vilkiukų eiles, gali skambinti jų globėjai O. Balsienei 485-1488 arba ateiti į sueigas nurodytu laiku.

O. B.

Studentų žinios

Š. Amerikos Studentų Sąjungos suvažiavimas šiais metais įvyks Bostone lapkričio 25-28 d.d. Iš Toronto rengiama ekskursija autobusu. Norintieji važiuoti prašomi registruotis iki lapkričio 5 d. pas Vytą Pacevičių telefonu 763-2352. Kaina — $35.

Toronto Universiteto Lietuvių Klubo susirinkimas įvyko spalio 19 d. Šv. Mykolo kolegijoje. Paskaitą apie lietuvių organizacijas išeivijoje skaitė Pasaulio Lietuvių Jaunimo valdybos pirm. Gabija Juozapavičiūtė. Jai reiškiame nuoširdžią padėką.

Tautybių savaitė buvo surengta spalio 23 d. Erindale kolegijos patalpose. Lietuviams atstovavo TUL SK. Jis paruošė lietuvių tautodailės parodą, kuri, daugelio nuomone, buvo gražiausia. Taip pat buvo pademonstruoti ir tautiniai šokiai. Renginį aplankė ir spaudos atstovai. Publikos galėjo būti daugiau.

Ukrainiečių Katalikų Bendrijos kardinolas Josyp Slipyj, atvykęs iš Vatikano, pašventino naują jų šventovę Mississaugoje prie Toronto. Jos projektą, kurio įgyvendinimas pareikalavo $2 milijonų, yra paruošęs ukrainietis architektas Roman Dubyn. Statybą bei įrengimus tikimasi užbaigti iki ukrainiečių Kalėdų 1977 m. sausio 7 d. Šventinimo iškilmėj dalyvavo apie 1.500 ukrainiečių bei jų svečių, daugiausia iš Toronto. Nors kardinolas J. Slipyj jau turi 84 metus amžiaus, palyginti, tebėra judrus ir tvirtas. Ukrainiečių Katalikų Bendrijos vadovu jis tapo 1944 m., mirus arkivyskupui A. Šeptickiui. Sekančiais metais sovietų KGB jį suėmė ir išsiuntė į koncentracijos stovyklą, kurioje jam teko praleisti 18 metų. Kompartija jam buvo pasiūliusi ortodoksų metropolito sostą Kieve, jeigu jis sutiktų nutraukti ryšius su Vatikanu. Kardinolas J. Slipyj betgi suprato kompartijos klastą ir pasirinko kalinio duoną. Po aštuoniolikos metų Vatikano pastangų dėka buvo išleistas užsienin ir dabar gyvena Romoje. Rytų apeigų ukrainiečiai nori, kad jis būtų paskirtas jų patriarchu, tvarkančiu visus Ukrainiečių Katalikų Bendrijos reikalus. Su tokio patriarchato įsteigimu nesutinka popiežius Paulius VI, o ukrainiečių atskyrimo nuo Vatikano vengia ir pats kardinolas J. Slipyj. Kanadoje yra apie 300.000 ukrainiečių katalikų. Jų pagrindines kolonijas dabar planuoja aplankyti kardinolas J. Slipyj. Vien tik Ontario provincija turi 80.000 ukrainiečių katalikų, kuriuos aptarnauja 100 kunigų ir du vyskupai.

Įsteigtas naujas komitetas politiniams sovietų kaliniams padėti bei išlaisvinti (Committee in Defense of Soviet Political Prisoners, POB 130, Station M, Toronto, Ont., M6S 4T2). Kas šį komitetą sudaro, atsiųstoje informacijoje nepažymėta. Greičiausiai jis buvo sudarytas ukrainiečių iniciatyva ryšium su dr. Plyusč atvykimu į Š. Ameriką. Komiteto pareiškime sakoma, kad jis ryžtasi ginti demokratines teises bei laisves, remti sovietų disidentų kovą už laisvę, reikalauti laisvės politiniams kaliniams.

Darbininkų klasė

Marksizmo ekspertui Pekinge aiškinosi kapitalizmo reikalus. Vienas jų tarė:

— Socializmo atžvilgiu Amerika yra miręs kraštas. Kaip pas mus nėra kapitalistų, taip tenai nėra darbininkų klasės.

— Kur ji? Likviduota?

— Ne, daug blogiau — ji motorizuota . . .

Alfonsas A. Garbenis

Per paskutinius 25 metus Al. Garbenis (tėvas) tarnavo Toronto lietuviams namų reikalais. Toliau tarnaus tėvas ir sūnus Garbeniai

Alfonsas Wm. Garbenis, B.A.

AL GARBENS
REAL ESTATE
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys
Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West
PARDUODAMI NAMAI HIGH PARK RAJONE IR NETOLI LIETUVIŲ NAMŲ

INDIAN GROVE, 2-jų miegamųjų vienaaugštis, nauja šildymo sistema, geras sklypas, garažas, nepertoli nuo Bloor gatvės; palikimas; reikia sumokėti grynais.

INDIAN RD., 19 kambarių, didelis gražus namas, legaliai pakeistas; 5 butai, rūsys, naujas šildymas; didelis sklypas, platus privatus įvažiavimas, mūrinis garažas dviem mašinom; reikia parduoti; palikimas; papiginta kaina.

WESTMINSTER G-VĖ, atskiras 11 kambarių pajamų namas ($131 į savaitę), be to, savininkui butas; parduodama su visais baldais; vienas atviras mortgičius 10%; geras investavimas.

BOUSTEAD, atskiras tributis, 13 kambarių per 3 augštus, vandeniu apšildomas; gilus sklypas, privatus įvažiavimas, 2 garažai; arti Lietuvių Namų ir požeminio.

KLAUSKITE KITŲ PARDAVIMŲ HIGH PARK RAJONE

ALHAMBRA GATVĖ, atskiras plytų namas, 10 kambarių; visas namas naujai atremontuotas, naujas tinkas, nauji elektros laidai, nauji variniai vandens vamzdžiai, 3 modernios prausyklos ir 3 virtuvės, nauja šildymo sistema, platus privatus įvažiavimas, dvigubas plytų garažas; labai tinkamas 3 šeimom; kaina $79.000.

HIGH PARK GATVĖ, atskiras, 7 kambarių namas, pilnai modernizuotas, 2 prausyklos, nauji kilimai, užbaigtas rūsys, vandeniu šildomas, privatus įvažiavimas — garažas.

MARGARETA GATVĖ, atskiras, pilnai modernintas 6 kambarių namas; 2 virtuvės, garažas; mažas įmokėjimas; arti Bloor gatvės.

PARDUOTAS

BLOOR — DUNDAS. Krautuvė — nuosavybė ir "Laundromat" verslas, dviejų miegamųjų butas viršuje; pajamos virš $16.000 į metus; prašoma kaina — $95.000, įmokėti $40.000.

DUNDAS — DOVERCOURT, pusiau atskiras namas, 3 augštų, "auksiniame" stovyje; 3 virtuvės; vienas atviras mortgičius; nebrangi kaina.

HOLLAND LANDING, tik 35 mylios iš Toronto; naujas 3-jų miegamųjų vienaaugštis, ramioj ir augštoj vietoj; savininkai išsikelia ir sutiktų keisti į namą vakariniame Toronte. Prašo tik $53.000. Puiki proga išeinantiems į pensiją.

WASAGA BEACH (PASONĖJE), naujas, vienaaugštis 3-jų miegamųjų namas su gerais ūkio pastatais; 86 akrai derlingos žemės, teka mažas upelis; visai arti Nottawasaga upės; asfaltuotas kelias. Savininkai ima vieną mortgičių. Geras pirkinys.

VAKARAIS SKAMBINKITE Į NAMUS

Alfonsas A. GARBENIS	Alfonsas Wm. GARBENIS	Stasys DARGIS
489-1543	769-0656	766-3925

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:	IMA:
9¾% už 2 m. term. dep.	9½% už asm. paskolas
9% už 1 m. term .dep.	9½% už mortgičius
8¼% už pensijų ir namų planą	
8¼% už spec. taupymo sąsk.	
7½% už taupymo s-tas	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 13 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais—nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD. REALTOR
REAL ESTATE — GENERAL INSURANCE

SWANSEA, palikimas, 5 kambarių, atskiras mūrinis vienaaugštis; didžiulis kiemas, garažas su privačiu įvažiavimu; alyva šildomas; gal parduos maždaug už $60.000; greitas užėmimas.

BLOOR — KINGSWAY, palikimas, 6 kambarių, atskiras mūrinis vienaaugštis, alyva šildomas; garažas su privačiu įvažiavimu; namas be skolų; apie $12.000 įmokėti; netoli susisiekimo.

RUNNYMEDE — BLOOR rajone, atskiras 7 didelių kambarių namas, 2 virtuvės, prausykla pirmame bei antrame augšte ir rūsyje; vandeniu-alyva šilodmas; garažas su 12 pėdų platumo įvažiavimu; apie $20.000 įmokėti; visai netoli Bloor.

INDIAN RD. — BLOOR, didžiulis, 18 kambarių, atskiras, mūrinis, puikus namas, paverstas į 4 atskirus butus, vandeniu-alyva šildomas; 3 garažai; beveik $10.000 metinių pajamų; apie $30.000 įmokėti ir viena skola.

HIGH PARK AVE. — BLOOR, 6 butų atskiras, mūrinis namas, 3 garažai ir 6 automobiliams vieta; apie $16.000 metinių pajamų; prašo apie $50.000 įmokėti.

ETOBICOKE, vos keliolikos metų senumo dvibutis; kiekvienas butas po 6 kambarius — 3 miegamuosius; užbaigtas rūsys, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu; prašoma kaina tik $87.500; $15.000 įmokėti ir viena skola.

Pranas Kerberis

P. KERBERIS,
2336 Bloor Street West
tel. 763-5555 namų 535-1584

ADVANCE REAL ESTATE Ltd.
Toronto Real Estate Board narys
1055 Bloor Street West
A. (Blue) Bliūdžius
Telefonai 534-9246, namų 537-2291
- rezidenciniai
- komerciniai
- investacijos
- mortgičiai
- įkainojimas
- namų drauda

Čikagos lietuvių horizonte

VLADAS RAMOJUS

PAS PREZIDENTĄ

JAV prez. G. Fordas, antruosiuose televizijos debatuose su prezidentiniu kandidatu J. Carteriu savo pareiškimu, kad Rytų Europos valstybės nėra dominuojamos Sovietų Sąjungos, padarė didžiulę klaidą. Dabar visomis priemonėmis bando ją atitaisyti. Tam tikslui spalio 12 d. į Baltuosius Rūmus prezidentas pasikvietė įvairių tautinių grupių atstovus. Tos pačios dienos popietėje didžioji amerikiečių spauda ir televizija pradėjo rodyti vaizdus iš minėto priėmimo. Šalia prezidento G. Fordo matėm sėdintį LB JAV krašto valdybos pirm. A. Gečį ir didžiosios lenkų tautinės grupės atstovą. Taip pat priėmime dalyvavo ir kalbėjo ALTos pirm. dr. K. Bobelis. Dienraščio "Daily News" pranešimu, A. Gečys prezidento pareiškimu buvęs patenkintas (priešingai; tai rodo jo kalbos tekstas, gautas "TŽ" redakcijoje. Red.). Kaikas televizijos pranešimuose girdėjo, kad dr. K. Bobelis išreiškė stiprių abejonių, ar valstybės sekretoriui Kissingeriui rūpi komunistų pavergtųjų tautų reikalai.

DĖMESYS LIETUVIAMS

Kelioms valandoms po priėmimo praėjus, susisiekiau telefonu su PLB pirm. inž. B. Nainiu. Jis jau buvo telefonu kalbėjęs su A. Gečiu. Pastarasis paminėjo, kad prezidentui buvo pateikęs eilę labai konkrečių klausimų apie okupuotas Pabaltijo valstybes. Didžioji spauda ir televizija jų neminėjo. Dėlko prezidentas šalia savęs pasisodino LB JAV krašto v-bos pirm. A. Gečį? Matyt, prezidentas, ypač po gražiai praėjusios tautinių šokių šventės, lietuviams turi nemažai sentimentų, nes jo žmona šventėje dalyvavo ir tikriausiai prezidentui papasakojo savo gražius įspūdžius. Kur kas priėmime pas prezidentą turėjo sėdėti, iš anksto buvo nustatyta specialių pareigūnų. Todėl nesuprantama "Naujienų" vedamajame paskelbta žinia, kad A. Gečys į priėmimą pasivėlinęs, o tuo metu šalia prezidento buvusi tuščia kėdė, todėl ten ir atsisėdęs. Mums ne tiek rūpi, kas ten būtų sėdėjęs — dr. K. Bobelis ar A. Gečys, bet įdomus tas faktas, kad su didžiosios lenkų tautinės grupės atstovu šalia prezidento sėdėjo ir lietuvis.

ČIKAGIŠKĖ SPAUDA

Priėmimo pas prezidentą išvakarėse savo popietinėse laidose Čikagos dienraštis "Daily News" 1 psl. įdėjo tamsiu šriftu surinktą ir įrėmintą savo Vašingtono korespondento pranešimą, kad spaudos atstovai spalio 11 d. paklausė JAV prezidento spaudos sekretorių R. Nessen, ar G. Fordas tebegalvoja, kad Lietuva, Latvija ir Estija yra Sovietų Sąjungos dominuojamos? Prezidento spaudos sekretorius iš to atviro klausimo išsisuko sakydamas, kad jis turi pasitikrinti ir kad spėlioti nenori ...

Kai nieko konkrečiai apie tai nepasakė prezidento spaudos sekretorius, korespondentai pranešimuose savieiems laikraščiams nuo savęs pridėjo, kad tas tris Pabaltijo valstybes Raudonoji Armija okupavo 1940 m. ir kad jos Maskvos tebėra laikomos sovietinėmis "respublikomis" (žodį respublika korespondentai dėjo į kabutes).

Spalio 17 d. šiaudinių balsavimų duomenys Illinois valstijoje rodė, kad čia pirmauja J. Carteris. Illinois valstija prezidentiniuose rinkimuose yra labai svarbi. Buvo tikimasi, kad ją labai nedidele balsų persvara laimės prez. Fordas. Matomai jo antruosiuose televizijos debatuose padaryta žaizda iš R. Europos kilusiems piliečiams dar nėra užgydyta, nes tokių ypač gausu Čikagoje. Iki rinkimų dar kelios dienos, gali dar balsai pakrypti ir prez. Forlo naudai.

ŠVENTĖ UŽBAIGUS

Penktosios tautinių šokių šventės rengėjų komiteto ir visų komisijų narių paskutinis susitikimas, liečiantis praėjusią šventę, įvyko spalio 9 d. Jaunimo Centro kavinėje. Susirinko per 50 asmenų. Visus lydėjo šviesi, linksma nuotaika. Vaišino svečių priėmimo komisijos pirm. M. Jakaitis su savuoju štabu. Priėmime šalia kitų dalyvavo šventės meno vadovė G. Gobienė su savo vyru. Oficialiajai daliai vadovavo Br. Juodelis. Jis dėkojo visiems už darnų bendradarbiavimą, nes, jo žodžiais, visi šventės paruošiamieji darbai ir pati šventė pasižymėjo vieningumu. Pirmininkas pakvietė tarti žodį visų komisijų vadovus, šventės muzikus — A. Jurgutį, A. Modestą ir A. Mikulskį pagerbė sepcialiais žymenimis, taip pat pareiškė, kad šventė davė ir pelno. Tiksli pelno suma bus paskelbta vėliau. Šventės rengėjų pirmininkui Br. Juodeliui buvo sukeltos ovacijos ir įteiktas specialus adresas, pasirašytas visų komiteto ir komisijų narių. Tokį pat adresą nuo šventėje dalyvavusių choristų gavo vicepirm. Sofija Džiugienė, kuri ėmėsi iniciatyvos šventei suburti specialų chorą iš visų Čikagos dainos vienetų. Šventės rengėjų pirm. Br. Juodeliui yra pateiktas specialus interview "TŽ". Tikiuosi, kad jis į klausimus atsakys ir tada skaitytojams atsivers gan plati informacija. Įdomu ir tai, kad B. Juodelis gavo nuoširdų padėkos laišką iš šventėje dalyvavusios JAV prezidento žmonos, iš Illinois gub. D. Walkerio ir kitų pareigūnų. Br. Juodelis yra amerikiečių švietimo įstaigos (Board of Education) pareigūnas. Turėdamas ištisą vasarą atostogų, jis jas ištisai ir paskyrė tautinių šokių šventei. "Atidaviau viską", prasitarė Br. Juodelis "TŽ" atstovui, "dirbu Lietuvai, tik Lietuvai. Ir ne tiek svarbu, kiek mes padarėm piniginio pelno, bet kiek dvasinio ..."

Torontiškio "Gintaro" veteranai meninėje programoje kun. J. Staškaus išleistuvėse Anapilio salėje. Tuo būdu jie pabrėžė pastarojo nuopelnus gintariečiams kaip akordeonisto
Nuotr. O. Burzdžiaus

Mokslo draugui

ANTANUI NAVICKUI

iškeliavus amžinybėn iš mūsų pasaulio, žmonai ELENAI, dukrai DALIAI, sūnui EDMUNDUI ir artimiesiem reiškiame gilią užuojautą —

Detmoldo gimnazijos mokslo draugai

NAUJA APYLINKĖS VALDYBA

KLB Toronto apylinkės tarybos susirinkimas įvyko spalio 19 d. Lietuvių Namuose. Dalyvavo (neskaitant valdybos narių) 9 rinkti ir 43 institucijų bei organizacijų atstovai. Susirinkimą pradėjo apylinkės valdybos pirm. V. Bireta. Susirinkimui pirmininkavo J. Andrulis, sekretoriavo R. Žilinskienė. Mandatų komisiją sudarė A. Firavičius, A. Kuolas ir L. Šeškus, nominacijų komisiją — G. Balčiūnas, J. Jasinevičius ir V. Sendžikas. Pradžioje susirinkusius pasveikino KLB krašto valdybos pirm. J. R. Simanavičius. Praėjusio susirinkimo protokolą skaitė A. Jankaitienė. Išklausyti valdybos pirmininko, iždininko ir revizijos komisijos pranešimai. Išsamiai valdybos veiklą apžvelgė pirm. V. Bireta. Iš pranešimo buvo matyti rūpestingos pastangos ir atlikti darbai. Pats sunkiausias darbas buvo suorganizuoti lietuvių paviljoną Karavane; iš valdybos, net ir jos šeimos narių, pareikalavo daugybės darbo valandų. Pirmininkas nuoširdžiai dėkojo už talką Bendruomenės apylinkės moterų organizacijoms ir vienetams. Be jų lietuvių paviljono įrengimas nebūtų buvęs įmanomas. Apie iždo reikalus informavo T. Stanulis. Knygos buvo subalansuotos su $2,800 likučiu. Todėl valdyba galėjo paremti keletą kolonijos organizacijų. Buvo surinkta ir daugiau solidarumo įnašų, bet yra tautiečių, kurie vengia sumokėti $3 įnašą.

Revizijos aktą perskaitė V. Aušrotas. Knygos suvestos pagal pateisinamuosius dokumentus.

Į naują valdybą išrinkti: V. Bireta, Ž. Šilininkaitė, T. Stanulis, P. Šturmas, kun. P. Ažubalis, V. Mickevičius, I. Simonavičiūtė; kandidatai: H. Steponaitis ir P. Dunderas. Susirinkimo pageidavimu revizijos komisija sutiko pasilikti ta pati: V. Aušrotas, Br. Saplys ir Irena Žemaitienė.

Sumanymuose buvo siūlyta palengvinti valdybai darbą, t.y. reikalui esant, sudaryti komisijas. Pageidauta, kad Vasario 16 minėjime organizacijos dalyvautų su vėliavomis. Siūlyta taip pat įtraukti į konkretų darbą rinktus tarybos narius.

Susirinkimas praėjo darnioje darbo nuotaikoje. Pirmininkaujantis J. Andrulis, baigdamas susirinkimą, išreiškė visų vardu gilią padėką buvusiai valdybai už atliktus darbus ir pasiaukojimą, o naujai linkėjo gražių darbo rezultatų.

Naujoji apylinkės valdyba pirmajame posėdyje Anapilio patalpose spalio 23 d. pasiskirstė pareigomis: pirm. Petras Šturmas, vicepirm. Vytas Bireta, reikalų vedėjas Teodoras Stanulis, ižd. Vytautas Mickevičius, jaunimo reikalams Žibutė Šilininkaitė, parengimams Irena Simanavičiūtė, informacijai kun. Petras Ažubalis. Be to, nutarta į valdybą įjungti pirmąjį kandidatą adv. Henriką Steponaitį. Valdyba išreiškė nuoširdžią padėką buvusiam pirm. V. Biretai už sėkmingą pirmininkavimą. Jis, deja, dėl svarbių priežasčių, negalėjo pasilikti pirmininko pareigose. Naujojo valdybos pirm. P. Šturmo adresas: 1587 Liveoak Dr., Mississauga, Ont. L5E 2X5. Telefonas: 274-3529.

Sekantis valdybos posėdis bus lapkričio 9, antradienį, 7.30 v. v., L. Namuose. **D.**

HAMILTON ONT

(Atkelta iš 4-to psl.)

dalyse; spalio 30 d. "Gyvataras" ruošia "Danceton" — šokius, kurie truks visą dieną Hamilton Eastgate Square Mall. Viską organizuoja pats jaunimas, rodo daug noro ir entuziazmo. Taip pat tikimasi, kad šią išvyką parems provincinė valdžia ir mūsų organizacijos bei pavieniai asmenys. Pirmoji $20 auka gauta iš A. Firavičiaus, kuris pats Toronte renka aukas Tautos Fondui ir labai gerai supranta, kad daug lengviau yra duoti, negu prašyti. Norintieji savo auka prisidėti prie šios išvykos prašomi siųsti čekius Irenai Jokūbynienei, 40 Organ Cresc., Hamilton, Ont. (tel. 389-3205) arba kredito kooperatyvui "Talka" "Gyvataro" sąskaiton Nr. 847. Dėkojame visiems iš anksto.

Australijos lietuviai pasiruošę "Gyvatarą" sutikti, globoti, organizuoti koncertus ir pavežioti po kraštą. Esame jiem dėkingi ir tikimės, kad galėsime nuvežti Kanados lietuviu linkėjimus, tautinį šokį ir dainą į tolimąją Australiją.

Reiškiame nuoširdžią padėką "Wintario" loterijai, kuri per Hamilton Folk Art Council paskyrė $1300 pašalpą. Mūsų padėka priklauso ir Mr. Digby Banting. Tikimės, kad ir ateityje iš jų susilauksime paramos bei dėmesio. **Inf.**

Pamokymas

— Tu privalai būti klusni, anūkėle. Visuomet prisimink, kad Raudonkepuraitė neklausė, ir ją suėdė vilkas.

— Taip, bet jis suėdė ir senelę.

Lietuvių Namų sukaktis

Spalio 23 d. Toronto Lietuvių Namai iškilmingai paminėjo 25-rių metų veiklos sukaktį. Ta proga buvo surengtas pokylis, kuriame dalyvavo arti 400 tautiečių. Iškilmės pranešėjas Audrius Šileika pirmuoju pakvietė kalbėti dabartinį LN valdybos pirmininką Jurgį Strazdą. Anglų ir lietuvių kalbomis jisai trumpai priminė Lietuvos istoriją, lietuvių atsiradimo priežastis Kanadoje ir apžvelgė LN nueitą kelią. Sveikinimo žodį tarė: gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas, miesto tarybos nariai — T. O'Donohue ir E. Negridge, KLB pirm. J. R. Simanavičius (perskaitė ir Ontario min. R. Welch sveikinimą), "Paramos" vardu H. Stepaitis (įteikė $200 pianino vajui), PLB pirm. Br. Nainys, SLA kuopos pirm. H. Chvedukas, K LB Toronto apyl. pirm. V. Bireta. Scenon buvo iškviesti visi buvę LN pirmininkai: M. Jokūbynienė, atstovavusi a.a. vyrui Jonui, St. Banelis, J. Strazdas (buvęs pirmininku 14 kartų), dr. J. Kaškelis, Pr. Bastys, A. Petryla, J. Karpis. Visų pirmininkų vardu žodį tarė J. Strazdas.

Po šaunios vakarienės pianino vajaus komisija (J. R. Simanavičius, O. Indrelienė, H. Stepaitis, dr. A. Pacevičius, V. Bireta) pasirodė scenoje su naujuju koncertiniu pianinu, kuris atsiėjo $4805. Kol kas surinkta tiktai maždaug pusė tos sumos. Laukiama daugiau aukų.

Meninę vakaro dalį atliko: aktorius Vitalis Žukauskas iš Niujorko, sol. V. Verikaitis, sol. J. Sriubiškienė, akomp. J. Govėdas. Gražiai išpuoštoje scenoje, kurios fone spindėjo "25" ir Lietuvos Vytis vėliavų vingiuose, V. Žukauskas talentingai linksmino publiką įvairiais humoro trupiniais. Dalis jų Toronte jau buvo girdėta. Kaikurie jų buvo gana "riebūs". Prie naujo pianino lengvai ir gražiai skambėjo solistų dainos, susilaukusios gausių katučių, ypač duetai. "Miss Karavan 76" Ramona Siminkevičiūtė visus programos atlikėjus apdovanojo gėlėmis. Po programos V. Žukauskas išskrido į Europą, o torontiečiai dar ilgai linksminosi, orkestro garsų lydimi.

Sukakties proga išleistas specialus leidinys "25 — Toronto Lietuvių Namai 1951-1976". Redagavo Pr. Bastys, J. Karka, B. Strazdienė, P. Stuopis. Viršelis — dail. V. Paškausko, nuotraukos — St. Dabkaus, V. Bubelio, V. Pranaičio, B. Tarvydo, P. Stuopio ir kt. Rinko "T. Žiburių" spaustuvė, spausdino "Litho-Art". Tiražas — 3000 egz. Leidinyje, turinčiame 128 psl., apžvelgta LN praeitis, jų veikla, organizacijos, susijusios su LN, narių sąrašas, įstatai ir kitos informacijos. Leidinys gausiai iliustruotas. **R.**

Patarimas

• Jeigu nori ilgiau atrodyti jaunu, bendrauk su senais žmonėmis.

TORONTO ONT

Toronto Maironio mokyklos mokytojai pasiskirstė pareigomis: V. Javaitė — parengiamasis sk., R. Birgelytė — I, sesuo Loreta — II, Ž. Šilininkaitė — III, E. Draudvilienė — IV, R. Underytė — V, I. Meiklejohn — VI, V. Dalydienė — VIIa, D. Šaltmirienė — VIIb, M. Gudaitienė — VIIIa, M. Abromaitis — VIIIb, A. Kuolienė — IX, S. Bubelienė — Xa, B. Bilkštytė-Richardson — Xb, R. Vaičiūnaitė — specialus sk., D. Kuolienė — istorija (IX ir X), sesuo Ignė — tikyba žem. skyriuose, kun. A. Prakapas, OFM, — tikyba augšt. skyriuose, D. Garbaliauskienė — dainavimas augšt. skyriuose, L. Vaitiekūnaitė — dainavimas žem. skyr., P. Jurėnas — biblioteka ir vaizdinių mokymo priemonių panaudojimas, A. Vaičiūnienė — sekretorė, A. Abromaitienė — vedėjo pavaduotoja, J. Andrulis — vedėjas. Vedėjo telefonas — 239-0863, Šv. Vincento mokyklos — 537-2161.

Šiais mokslo metais nebedirba šie lietuvių mokyklai turį didelių nuopelnų mokytojai: kun. J Staškus, Z. Didžbalienė, L. Senkevičienė, R. Ulbienė, B. Čepaitienė, V. Bireta ir A. Vaičiūnas. Mokyklos vadovybės gili padėka už ilgų metų nuoširdų darbą ir pasiaukojimą. Jie ir dabar nėra nutraukę ryšių su mokykla — kai reikia pavaduoja šeštadieniais trūkstančius mokytojus. Taip pat nuoširdus ačiū už praėjusių metų darbą ir V. Aušrotui.

Pradėjo dirbti šios naujos kompetentingos mokytojos: sesuo Ignė, V. Dailydienė, D. Kuolienė (persikėlusi iš Čikagos), B. Bilkštytė-Richarson (buvusi Vasario 16 gimnazijos mokytoja), R. Vaičiūnaitė, Ž. Šilininkaitė. Nuoširdi padėka ir pagarba už prisiėmimą sunkių ir reikšmingų pareigų. **J. A.**

Toronto švietimo vadyba atkreipė dėmesį į daugiakultūrės visuomenės reikalavimus ir paruošė planą, įjungiantį trečios kalbos bei kultūros mokymą augštesniuose skyriuose. Iš anglų mokytojų šis planas susilaukė kritikos bei priekaištų. Esą tuo būdu perdaug apkraunami mokytojai, pasidaro perplati programa, skriaudžiama anglų kalba, silpninama kanadiškoji vienybė ir pan. "The Toronto Star" spalio 20 d. laidoje išspausdino reportažą, kuriame atsispindi įvairių tautinių grupių atstovų pareiškimai. Juose tie atstovai išreiškė savo pritarimą naujajam švietimo vadybos planui. Graikų bendruomenės pirm. dr. L. Polymenakos nuomone, anglai mokytojai nesą paruošti darbui daugiakultūrėje visuomenėje. Europoje trečios ar net ketvirtos kalbos mokymas esąs normalus dalykas. Italų atstovas Alberto di Giovanni pareiškė, kad anglų mokytojų priekaištai esą "stupid". Švietimo vadybos narys Dan Leckie, kuris vadovavo daugiakultūrio plano paruošimui, tarė: "Jei priversime etnines grupes steigti atskiras savo kalbos bei kultūros mokyklas, turėsime getus. Dalyvavimas veda į bendradarbiavimą, o ne getus."

Dr. J. Sungaila, KLK Centro pirm., spalio 23-24 savaitgalį lankėsi Čikagoje ir dalyvavo JA V-bių LK Federacijos suvažiavimo simpoziume.

Tradicinis ateitininkų vakaras, rengtas tėvų komiteto, spalio 23 d. Prisikėlimo salėje, nežiūrint kitų renginių, buvo gana sėkmingas. Meninę programą atliko tautinių šokių grupė "Atžalynas". Dalyvavo nemažai ir jaunimo.

Atidaryta Ontario pažangiųjų konservatorių partijos įstaiga (Dufferin St., prie St. Clair Ave.) rūpintis pagalba etninėm grupėm. Atidaryme dalyvavo Ontario premjeras W. Davis su keliais savo vyriausybės ministeriais. Savo kalboje jis pabrėžė, kad ekonominė Ontario provincijos gerovė yra ne NDP socialistų, o konservatorių partijos laimėjimas. Jis priminė, kad socialistai pasirodė nesą pajėgūs rūpintis ekonomine gerove Švedijoje, Britanijoje, juo labiau nebūtų pajėgūs Ontario provincijoje. Įstaiga išlaikoma aukomis. Jos vadovybėje yra įvairių tautybių, bet vyrauja italai. Įstaigos vedėjas yra Mario Tino, gaunąs $8000 metinės algos.

Daugiakultūrių reikalų ministerio įstaiga praneša, kad jau atspausdinta pirmoji knyga iš serijos apie tautines Kanados grupes, būtent, "A member of a Distinguished Family, the Polish Group in Canada". Jos autorius — Henry Radecki ir Benedykt Heydenkorn. Kadangi tai yra valdžios leidinys, daugiakultūrių reikalų min. J. Munro šią knygą įteikė Kanados Lenkų Kongresui per suvažiavimą Vankuveryje. Serijoje numatytos dar 24 knygos apie kitas tautybes. Apie lietuvius rašo veikalą prof. R. Vaštokas. Angliškąją laidą apie lenkus redagavo H. Palmer ir Jean Burnet.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario — Tel. 533-5454 — Lietuviams daroma NUOLAIDA

DRAUDA

Balio Maskeliūno įstaiga

Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario — Telefonas 535-1258
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

BALTIC EXPORTING CO.

SIUNTINIAI Į BALTIJOS KRAŠTUS IR SOV. SĄJUNGĄ
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui.
Darbo valandos: 9 v.r. — 6.30 v.v.; šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 — Telefonas 531-3098 — Savininkai S. ir F. Janavičiai

Telefonai: **743-0100 arba 233-3323**
Užmiesčio nuosavybės: ūkiai, sklypai, žemės investacijos
FRANK BARAUSKAS, F.R.I., R.P.A.
FRANK BARAUSKAS LIMITED, Realtor
3828 Bloor Street West • Islington, Ontario

Florida: West Palm Beach, Singer Island, Juno Beach
NAMAI, DVIBUČIAI, DAUGIABUČIAI (condominiums)
ROBERT DATZ, Associate of GE. Richman Realty
Raštinės telefonas 305/844-5500, namų: 305/848-3606
(su Prano Barausko rekomendacijomis)

W. G. **DRESHER**
BARAUSKAS INS. AGENCY LTD.
REAL ESTATE • REALTOR
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B BLOOR STREET WEST - ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. Drešeris ir A. Mikšienė
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v. — 8 v,v, šeštadieniais — 9 v.r. — 12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST., TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas **531-4251**
Pacientai priimami susitarus telefonu

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
2224 Dundas Street W., Toronto, Ontario M6R 1X3
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v. r iki 7 v. v.

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
1613 Bloor Street West, Toronto, Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

Telefonas 277-1270

— Šį sekmadienį pamaldos laikomos pagal standartinį laiką, t.y. vieną valandą atgal atsukus laikrodžio rodyklę.

— Šį sekmadienį kapinių lankymo diena: 3 v.p.p. — Mišios, Komunija, naujų paminklų šventinimas. Prašoma visus įsijungti į giedojimą. Esant blogam orui, pamaldos bus Anapilio salėje. Po pamaldų parapijos kat. moterų draugija ruošia užkandžius ir kavutę.

— Parapijos choras gieda 11 v. pamaldose. Pirmoje po atostogų choro repeticijoje įsijungė gražus būrys jaunimo.

— Geriausi linkėjimai Lietuvių Namams, švenčiantiems 25 m. veiklos sukaktį.

— Šv. Jono lietuvių kapinėse pamatai naujiems paminklams jau paruošti. Užsakyti 27 nauji paminklai.

— Šį šeštadienį 10 v.r., klebonijos koplyčioje bus pamaldos už a.a. kun. Petrą Totoraitį trečiųjų mirties metinių proga. Po pamaldų lietuvių kapinėse bus šventinamas jam naujas paminklas.

— Pamaldos: šį sekmadienį, 10 v. r., už a.a. Petrą Traškevičių, 11 v.r., už a.a. Vladą Krolį ir p.p. Jasiukų-Rickų šeimos mirusius. Pirmadienį, 8 v.r., už a.a. Joną Bielošauską.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Sekmadienį švęsime Reformacijos šventę. Pamaldose bus dalinama šv. Komunija. Taip pat veiks sekmadienio mokykla. Tikimės gausaus dalyvavimo.

— Remkime evangelišką spaudą. "Svečio" reikalais kreipkitės į p. Langienę tel. 769-2094 ir "Mūsų Sparnų" reikalais pas p. Dambarą LE6-1433. **A. Ž.**

Lietuvių Namų žinios

— LN 25-rių metų sukakties minėjimas-balius praėjo gerai. Scena buvo papuošta pagal V. Paškausko projektą. Joje stovėjo gražus koncertinis fortepijonas. Dalyvių buvo pilna Karaliaus Mindaugo menė. Visus dalyvius puikiai nuteikė įdomi programa. Gražiai išpuošti stalai, gera vakarienė ir skanūs pyragai buvo paruošti LN Moterų Būrelio.

— LN 25-čio proga išleistas 128 psl. leidinys. Jame daug žinių apie LN steigimą ir augimą. Daug nuotraukų iš visuomeninės veiklos. Leidinį galima įsigyti LN raštinėje, svetainėje "Lokys" ir per sekmadienio popietes kioske.

— Pritaikomojo meno parodą aplankė apie 500 asmenų. Didelio pasisekimo turėjo keramika, sidabro ir emalio-metalo darbai. Apie 70% rodinių buvo parduota. Parodą globojo LN Moterų Būrelis ir už tai gavo gražių dovanų: didelę S. Pacevičienės vazą ir kitus vertingus kūrinius.

— Nors koncertinis fortepijonas jau LN scenoje, bet jo sąskaitai $4.800 apmokėti vajus tęsiamas. Jau surinkta netoli $3000. Dar truputį pasiaukojimo, ir lietuvių visuomenė turės koncertinį labai reikalingą fortepijoną.

— LN Moterų Būrelio iniciatyva ir Brunono Laučiaus pastangomis LN jau turi labai skoningus patalpų įrašus-iškabas.

— Lapkričio 6, 7 v.v., SLA 236 kuopa ir jūrų šaulių kuopa "Baltija" rengia vakarą.

— Muz. St. Gailevičius LN bibliotekai padovanojo 54 geras knygas. LN biblioteka jam dėkoja.

— Praėjusio sekmadienio popietėje dalyvavo apie 250 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: V. Lukas ir Č. Tiškevičius iš Hamiltono ir p.p. Adomaičiai iš Ročesterio.

— Nario įnašus sumokėjo: Jocus ir Z. Mockienė po $100, Balys Bakevičius $75, Kristina Dambaraitė $35.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Sveikiname Toronto Lietuvių Namus, mininčius 25 metų veiklos sukaktį.

— Pakrikštyta Daina Kristina, Birutės (Dilkutės) ir Namejs Batraks dukrelė.

— Pradedant šiuo sekmadieniu, per 10 v. Mišias aukas neš jas užprašę šeimos nariai ar giminės.

— Santuokai rengiasi Loreta S. Smolskytė ir Douglas W. Tate.

— Berniukų choro repeticijos — 9 v. ryto. Chorui vadovauja muz. V. Verikaitis. Jis kviečia daugiau berniukų į šį chorą. Praėjusį sekmadienį pirmą kartą giedojo berniukai per 10 v. Mišias.

— Suaugusių choro repeticijos — ketvirtadieniais, 7.30 v.v. Ateinantį sekmadienį choras giedos lotyniškas šv. Liudviko Mišias ir naują giesmę su sol. S. Žiemelyte.

— Vaikučių priežiūra 10 v. Mišių metu prasidės lapkričio 7 d. seselių namuose. Seselės su jaunų studentų pagalba prižiūrės vaikučius ir duos tikybos pamokėles.

— Lapkričio 1 d., 7.30 v.v., bus specialios Mišios už mūsų parapijos mirusius.

— Atskiras įėjimas į šventovę bus jau greit baigtas. Darbus vykdo stat. A. Kazilis; projektas — archit. A. Kulpavičiaus.

— KLK Moterų Dr-jos par. skyrius organizuoja uždaras rekolekcijas lapkričio 26-28 d.d. O. L. Queen of the Apostles rekolekcijų namuose Mississaugoje. Vedėjas — kun. Justinas Vaškys, OFM. Registruotis par. raštinėje arba pas A. Kuolienę 769-7051.

— Mišios šeštad., 8 v.r. — už Joną Migliną, užpr. A. M. Bumbulių; 8.30 v. — už Antaną Balnį, užpr. žmonos; 9.20 v. — už Sofiją Makulevičienę, užpr. R. Sirutienės; 9.45 v. — už Matą Guobą, užpr. žmonos; sekmad., 8 v. — už Mariją ir Gotliebą Hirsch, užpr. sūnaus; 9 v. — už Ireną Gurevičienę, užpr. vyro; 10 v. — už Pranciškų Tamošiūną, užpr. M. J. Tamošiūnų; 11.30 v. — už parapiją; 7 v.v. — už Antaną ir Agnietę Kežinaičius, užpr. A. B. Kežinaičių.

Grįžtama į standartinį laiką šį šeštadienį, spalio 30, t.y. atsukama laikrodžio rodyklė vieną valandą atgal (oficialiai — spalio 31 d., 2 v. nakties). Visos pamaldos ir renginiai sekmadienį vyks jau pakeistu laiku. Dėlto patartina laikrodžio rodyklę atsukti iš vakaro.

Kapinių lankymas — šį sekmadienį, spalio 31 d., 3 v.p.p. Koncelebracinės Mišios bus kapinių koplyčioje (esant blogam orui pamaldos bus Anapilio salėje). Po pamaldų šventinami nauji paminklai. Prašoma automobilius palikti Anapilio aikštėje. Kapinių lankymo proga mažojoje Anapilio salėje rengiama dailės paroda. Didžiojoje salėje bus galima gauti užkandžių ir kavos.

Daugiakultūriame teatrų festivalyje dalyvauja ir lietuviai. Š.m. lapkričio 7, sekmadienį, 2 v.p.p., St. Lawrence Centre salėje Hamiltono "Aukuras" vaidins A. Norimo 3 v. komediją "Klevų alėja" ir R. Spalio 1 v. komediją "Batai". Pirmąją režisuoja E. Kudabienė, antrąją — Algis Ulbinas. Bus vaidinama lietuvių kalba. Lapkričio 14, sekmadienį, 8 v.v., toje pačioje salėje pirmą kartą pasirodys ir Toronto mėgėjų teatras "Aitvaras" su A. Rūko "Slidžiu pusmilijoniu". Teatrų festivalio proga St. Lawrence patalpose rengiama dailės paroda, kurioje dalyvauja ir lietuviai (ja rūpinasi V. Siminkevičienė). Lietuviškoji Toronto visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti tuose renginiuose, nes jie susiję su lietuvių reprezentacija. Lietuvių teatrų vaidinimus stebi ir kitos tautybės. Menkas lietuvių visuomenės dalyvavimas savuose spektakliuose palieka kitataučiams blogą įspūdį. Estai ir latviai savo spektakliuose gausiai dalyvauja ir tuo būdu skatina savuosius teatrus tobulėti.

ARTI PRISIKĖLIMO ŠVENTOVĖS išnuomojamas vyresnio amžiaus moteriai 1 ar 2 kambariai III-me augšte. Skambinti tel. 534-8112 Toronte.

ESU 22 METŲ AMŽIAUS lietuvaitė. Noriu susirašinėti su lietuviais jaunuoliais ir jaunuolėmis. Rašyti: "Tėviškės Žiburiai", 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Ant voko pažymėti "Lietuvaitei".

NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA, 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5. Tel. 533-8008. Bernardas Naujalis, R.M. Npt. R.N.A.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefonu 535-4329.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

ARIZONOS PHOENIXAS ir apylinkės yra labiausiai mėgstami dėl sauso, šilto ir saulėto oro. Be to, nuosavybių kainos yra daug žemesnės negu kitur. Kreiptis: D. Zakaras, Century 21 Realty, 8528 N. 7 St., Phoenix, Arizona 85020, USA.

GĖLĖS ĮVAIRIOM PROGOM (pagal susitarimą), ypač vestuvėms — jaunajai, pamergėms, stalų papuošimui, korsažams ir kt. Skambinti V. Siminkevičienei, telefonu 763-6256 po 6 v.v. Toronte.

TRADICINIAI METINIAI SPORTO KLUBO "VYTIS"

ŠOKIAI

įvyks **Anapilyje spalio 30, šeštadienį**

Programoje: Windsoro mergaičių kvartetas "Aušra"

- Gros A. Kaminsko orkestras.
- Bus bufetas, loterija
- Įėjimas — $5.00, studentams — $3.00
- Pradžia — 7 valandą vakaro
- Visi maloniai kviečiami.
- Bilietai gaunami prie įėjimo

Rengėjai

Spalio 30 – 31 dienomis mažojoj ANAPILIO salėj

rengiama

DARBŲ PARODA

keramikės VALENTINOS BALSIENĖS ir dailininkės REGINOS ŽIŪRAITIENĖS

Atidarymas – spalio 30, šeštadienį, 4 val. po pietų.

Maloniai kviečiame atsilankyti — Anapilio Moterų Būrelis

Maloniai kviečiame atsilankyti į TORONTO TEATRO rengiamus

"Aitvaras"

OKIUS

Jūsų laukia linksma programa, smagi muzika, geras bufetas ir turtinga loterija.

Įėjimas — $3.50, studentams ir pensininkams — $2.50

Rengėjai — aitvariečiai

spalio 30, šeštadienį, 7 v. vakaro, Lietuvių Namų KARALIAUS MINDAUGO MENĖJE

REMKIME LIETUVIŠKĄ SPAUDĄ!

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS"

SPAUDOS VAKARAS

Toronto Lietuvių Namuose, KARALIAUS MINDAUGO MENĖJE, **lapkričio 13, šeštadienį, 7 val. vak.**

Programoje: humoristas rašytojas Antanas Gustaitis iš Bostono, tautinių šokių grupė "Atžalynas", spaudos karalaitės rinkimas. Turtinga loterija, įvairus bufetas. Šokiams gros visų mėgstamas orkestras.

Bilietai — suaugusiem $4, studentam ir pensininkam — $3. Jie gaunami: V. Bačėno įstaigoje 533-3531, Margio vaistinėje, TLN (K. Daunys, 533-9030), "Paramoje", pas K. Baroną Hamiltone ir pas kitus platintojus.

Visi lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti.

"N. Lietuvos" vakarui rengti komitetas

Daugiakultūriame teatrų festivalyje

TORONTO ST. LAWRENCE CENTRE (27 Front Street East)

lapkričio 7, sekmadienį, 2 v.p.p., Hamiltono "AUKURAS" vaidins A. NORIMO 2 v. komediją **"KLEVŲ ALĖJA"** ir R. SPALIO 1 v. komediją **"BATAI"**

Toronto "AITVARAS" toje pačioje salėje **lapkričio 14, sekmadienį,** 8 valandą vakaro, vaidins A. RŪKO 3 v. komediją **"SLIDUS PUSMILIJONIS"**

BILIETAI — $3,50 ir $2.50

Gaunami Toronto Lietuvių Namuose (tel. 533-9030) ir prie įėjimo

Visi dalyvaukime abiejuose spektakliuose!

Keliausite?

Visus kelionių reikalus į betkurią šalį sutvarkys MARIUS RUSINAS, Hetherington kelionių agentūra 1651 Bloor Street W., Toronto, Ont. Telefonas 531-4674

Dėmesio!

Parduodami tikrų emeraldų, safirų, rubinų ir topazų žiedai bei kitokie papuošalai. skambinti **422-0767** Toronte

Jonas M. Guoba,

B.Sc., LL. B.,

advokatas,

PRANEŠA, KAD ATIDARĖ ADVOKATO ĮSTAIGĄ,

33 Madison Avenue, Toronto, Ontario, M5R 2S2

Telefonas įstaigos — (416) 923-7002, namų — (416) 486-6465

MONTREAL QUE

Šv. Kazimiero parapijos žinios

— Spalio 30 d. metinė par. vakarienė su loterija. Organizuoja k-to pirm. L. Šimonėlis ir jo nariai. Vyriausiom šeimininkėm sutiko būti Nancy Norris, Hellen Corillo.

— Parapijos bazaras, kuriam vodovauja Elvyra Russell su padėjėjom, įvyks lapkričio 12, 13, 14 d.d.

— Pataisyti didieji šventovės laiptai iš lauko. Darbą atliko k-to pirm. L. Šimonėlis, A. Yaunish, A. Russell.

— Parapijos salėje įtaisytos gražios ir patogios spintelės. Dureles paaukojo ir darbą atliko Kazys Rašytinis.

— Muz. A. Ambrozaitis, nežiūrint nuolatinio darbo Kingstone, Ont., sutiko pasilikti parapijos chorvedžiu ir sekantiem metam. Choristai ir parapija už tai jam yra dėkingi.

— O. V. Lukauskų dukra Angelė spalio 2 d. ištekėjo už George Mc-Klosky. Apeigas atliko kun. dr. F. Jucevičius. Per Mišias giedojo sol. A. Keblys. Jaukios vestuvių vaišės įvyko Louis XV salėje, dalyvaujant gausiai giminei, svečiams, artimiesiems. Išleisdamas į savarankišką gyvenimą, jaunosios tėvas Vincas jauniesiem palinkėjo Dievo palaimos.

— Mirė Elena Vanagienė - Lingytė, 72 m. amžiaus. Liko liūdinti sesutė Stirbienė bei kiti giminės.

— Pakrikštytas V. ir B. Vapsvų sūnus Mamerto-Antano vardu.

— Nevisada vienas asmuo gali visas žinias surinkti. Reikalinga talka. Kas svarbesnio įvyko, labai prašome nedelsiant pranešti. Ši kronika tokiu būdu bus visiems įdomesnė. Iš anksto jums dėkingi: P. Adamonis 722-3545, J. Dalmontas 255-7684, S. Skučienė 722-6152. **S. Sk.**

KL Katalikių Moterų Dr-jos Montrealio skyriaus susirinkimas įvyks lapkričio 7, sekmadienį, po 11 v. pamaldų, seselių namuose. Bus svarstomi svarbūs ateinančių metų veiklos planai. Po susirinkimo — vaišės. Narės ir viešnios maloniai kviečiamos dalyvauti.

Seselių sukaktis. Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos vienuolijos seserys — Paulė, Margarita ir Klementina švenčia 25 metų vienuolinio gyvenimo sukaktį. 1976 m. spalio 31, sekmadienį, Aušros Vartų šventovėje bus iškilmingos padėkos Mišios ir įžadų atnaujinimas. Po Mišių — bendri pietūs, visuomenininkės Ingridos Bublienės iš Klevelando paskaita, sveikinimai. Meninę dalį atliks sol. Gina Čapkauskienė, deklamatorė Izabelė Žmuidzinienė iš Ročesterio. Rengia Montrealio ateitininkai ir katalikių moterų draugija. Laukiami visi Montrealio lietuviai.

Seselės Montrealyje dirba jau 25 metai. Seselė Paulė — Zita Savickaitė, Montrealio vienuolyno vyresnioji, čia dirba 6-tus metus. Seselė Margarita — Irena Bareikaitė Montrealyje ėjo vyresniosios pareigas 6 metus. Seselė Klementina — Eugenija Kazimirskaitė Montrealyje atliko darbo sutartį ir iš čia įstojo į vienuolyną. **P. A.**

Lietuviai televizijoje. Lietuvių Diena rado atgarsį ir vietinėje spaudoje bei televizijoje. Prieš LD laikraščiuose buvo paskelbtos trumpos žinutės apie įvyksiančius renginius. Po LD penktadienį, 6.30 v.v., kabelinės televizijos 9-sis kanalas transliavo specialią programą, kurią atliko sol. Gina Čapkauskienė, Rasa Lukoševičiūtė ir Romas Otto. Vadovaujant pranešėjui Felix Lazarus, Lukoševičiūtė kalbėjo apie lietuvių dainas bei šokius ir pagrojo akordeonu, sol. G. Čapkauskienė padainavo lietuviškų melodijų, o R. Otto papasakojo apie Lietuvos praeitį. Pokalbio fone buvo matyti Lietuvos trispalvė, o R. Lukoševičiūtė buvo pasipuošusi tautiniais drabužiais. LD koncertą filmavo ir 10-jo kanalo reporteris. Jo filmas turėjo būti rodomas televizijoje tą patį sekmadienį ar vėliau.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6,0%	Asmenines	11.0%
Taupomąsias s-tas	8.25%	Nekiln. turto	10.75%
Term. ind. 1 m.	9.5%	Čekių kredito	12.0%
Term. ind. 2 m.	9.75%	Investacines nuo	11%
Term. ind. 3 m.	10.0%		
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.		Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.	

KASOS VALANDOS:

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ik 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

Lietuviško filmo **VAKARĄ** *rengia Petras Bernotas*

Spalio 31, sekmadienį, 6.30 v.v.,

Toronto Lietuvių Namų Gedimino Pilies salėje.

Bus rodomas filmas apie 1975 m. dainų ir tautinių šokių šventę Vilniuje, labai įdomus dokumentinis filmas apie Lietuvos šimtamečius — "Šimtamečių godos" ir populiarus komedinis filmas "Kol nevėlu" (1957 m.) Bilietai — prie įėjimo po $2.00, pensininkams ir studentams — $1.00. Platesnių informacijų teirautis **telefonu 924-0356.**

Armėnų festivalis rengiamas spalio 30 ir 31 d.d. Harbourfront's York Quay restorane. Festivalio pradžia — spalio 30, šeštadienį, 11 v.r. Programoje: nuotraukų, kilimų, monetų, rankdarbių paroda, valgių demonstravimas, filmas, dainos ir tautiniai šokiai nuo 6.30 v.v. — 8.30 v.v. Sekmadienio programa prasidės 1 v.p.p.; dainos ir taut. šokiai — 4 v.p.p.; festivalio užbaiga — 6 v.v. Įėjimas ir autoaikštė — nemokami. Telefonas informacijai: 369-4951.

Kanados estų centrinės tarybos suvažiavimas įvyko spalio 23 d. Toronto Estų Namuose. Kaip svečias buvo pakviestas ir KLB krašto valdybos pirm. J. R. Simanavičius. Su juo į estų suvažiavimą buvo nuvykę PLB pirm. inž. Br. Nainys ir JAV LB pirm. A. Gečys. Br. Nainys tarė ten pasveikinimo žodį.

Muzikos plokštelių leidėjas J. Karvelis, gyvenąs Čikagoje, atsiuntė "T. Žiburiams" dovaną — 10 plokštelių: Jono Aisčio kūryba (skaito pats autorius), Poezija (skaito autoriai — Ant. Gustaitis ir St. Santvaras), Antras literatūros vakaras (Ada Karvelytė, A. Šešplaukis - Tyruolis, Gražina Tulauskaitė, Anat. Kairys, Juzė Vaičiūnienė), Trečias literatūros vakaras (K. Bradūnas, B. Pūkelevičiūtė, Liūnė Sutema, A. Baronas, H. Nagys), Lietuviškų dainų ir operų arijų rinkinys III, IV, V, VI, VII, Liaudies giesmė ("Tėviškės" choras). Aukotojui reiškiame nuoširdžią padėką. J. Karvelis, kaip rodo pridėtas sąrašas, yra išleidęs 32 plokšteles. Jų kainos — nuo $4.50 iki $6.00.

Keturių moterų dailės paroda buvo surengta spalio 23-24 d.d. L. Namuose. Naujausius savo kūrinius išstatė Gražina Balsienė, Gražina Krašauskienė, Sofija Pacevičienė, Genė Valiūnienė. Tai nebe pirma jų paroda. Jos ilgus metus tyliai dirbo, lankė kursus, tobulinosi ir pasiekė pasigėrėtinų rezultatų. G. Balsienė per pastaruosius pusantrų metų sukūrė 83 keramikos kūrinius, G. Krašauskienė — 28 keramikos dalykus ir 51 sidabro papuošalą, G. Valiūnienė — 60 skulptūrų ir 12 keramikos dalykų, S. Pacevičienė — 93 (keramikos ir skulptūrų). Parodą atidarė dail. E. Docienė, dalyvaujant gausiam būriui lankytojų. Per porą dienų daug rodinių buvo parduota.

A.a. Sofija Budrevičienė, spalio 24, sekmadienį, išėjusi iš Prisikėlimo šventovės po 10 v. r. pamaldų, staiga sukrito gatvėje. Policija skubiai nuvežė ją į ligoninę, kur buvo konstatuota mirtis. Velionė pašarvota Turner-Porter laidotuvių namuose. Laidojama spalio 27, trečiadienį, iš Prisikėlimo šventovės. Velionės vyras, vaikai ir kiti artimieji gyvena Lietuvoje. Jinai juos neseniai buvo aplankiusi.

"The Toronto Star" spalio 20 d. paskelbė Reuterio žinutę, kad sovietinis laikraštis "Literary Gazette" pakartotinai paskelbė reikalavimą, adresuotą amerikiečiams, grąžinti Sov. Sąjungai Praną ir Algirdą Brazinskus, pabėgusius sovietiniu lektuvu prieš 6 metus.

Dailės darbų paroda rengiama spalio 30-31 d.d. mažojoje Anapilio salėje. Bus išstatyti naujausi dail. Reginos Žiūraitienės tapybos darbai ir dail. Valentinos Balsienės keramikos kūriniai. Atidarymas — spalio 30, šeštadienį, 4 v. p.p.

PLB valdybos pirm. inž. Br. Nainys ir JAV LB pirm. A. Gečys spalio 23-24 savaitgalį lankėsi Toronte ir su KLB krašto valdybos atstovais tarėsi būsimos dainų šventės ir PLB seimo reikalais. Minėti renginiai numatomi Toronte 1978 m.

Religinė Lietuvių Katalikų Šalpa, kurios centras yra Brooklyne, N.Y., praneša gavusi $60 auką a. a. Veronikos Tumasonienės mirties proga. Aukotojų tarpe esą ir Kanados lietuvių.

Toronto Universiteto Mokykloje — UTS mokosi gabieji mokiniai. Praėjusį pavasarį stojamuosius egzaminus laikė 800 mokinių, bet buvo priimta tiktai 80, jų tarpe ir Algis Balsys. Toje mokykloje mokosi Vaidila Banelis. Prieš keletą metų šią mokyklą baigė Ričardas Balnis ir buvo geriausiu klasės mokiniu.

• **Lietuviškoji šeima yra mažoji Lietuva, kurioje auga ateities tauta**